AGATOS KRISTI kolekcija

AGATHA CHRISTIE

PAVOJUS ENDHAUZE

AGATHA CHRISTIE

PAVOJUS ENDHAUZE

LEIDYKLA

VILNIUS

UDK 820-3
CH 525

AGATHA CHRISTIE

PERIL AT END HOUSE

Iš anglų kalbos vertė
Auksė MARDOSAITĖ

ISBN 9986-833-24-8

Edenui Philpottsui,

kuriam aš būsiu visada dėkinga už jo draugystę ir paskatinimą, duotą prieš daugelį metų.

Turinys

1. „Madžestiko“ viešbutis

Nė vienas pajūrio miestas Anglijos pietuose turbūt nėra toks gražus kaip Seint Lu. Jis ne veltui laikomas jūros kurortų karaliumi ir labai primena Rivjerą. Mano manymu, šita Kornvelio pakrantė nė kiek ne prastesnė nei Prancūzijos pietų pajūris.

Tokią nuomonę aš pasakiau savo draugui Erkiuliui Puaro.

– *Mon ami**, šitaip parašyta meniu restorano vagone, kur vakar valgėm. Tavo mintis neoriginali.

– O tu ne taip manai?

Jis pats sau šypsojosi ir nieko neatsakė. Aš vėl pakartojau klausimą.

– Šimtus kartų atsiprašau, Hastingsai. Mano mintys buvo toli nuklydusios. Į tą pasaulio kraštą, kurį ką tik paminėjai.

– Pietų Prancūziją?

– Taip. Mąsčiau apie ten praleistą žiemą ir apie įvykius,

* Mano drauge (*pranc.*).

kurie tada nutiko.

Ir aš prisiminiau. Mėlynajame eksprese buvo įvykdyta žmogžudystė, ir įžvalgusis Erkiulis Puaro atrado šio painaus ir klaidaus nusikaltimo kaltininką.

– Man taip gaila, kad tada nebuvau su tavim, – pasakiau nuoširdžiai apgailestaudamas.

– Ir man tavo patirtis būtų buvusi brangesnė už pinigus.

Pašnairavau į jį. Nuo seno nebetikiu jo komplimentais, bet šįkart jis turbūt rimtai pasakė. Labai galimas daiktas, nes aš kiaurai žinau jo naudojamus metodus.

– Visų labiausiai pasigedau tavo lakios vaizduotės, Hastingsai, – kalbėjo jis užsisvajojęs. – Nieko nepadarysi, žmogui reikia atokvėpio. Mano liokajus Džordžas puikus žmogus, aš su juo net tariuosi kai kuriais klausimais, bet jis be jokios fantazijos.

Jo pastaba buvo netaikli.

– Klausyk, Puaro, negi tu niekad nesigundai vėl imtis savo veiklos. Toks ramus gyvenimas...

– Man visai prie širdies, drauguži. Ar gali būti didesnis malonumas, kaip sėdėti saulės atokaitoje? Ar nekilnu nužengti nuo pjedestalo šlovės viršūnėje? Dabar apie mane sakys: „Štai Erkiulis Puaro... didis... vienintelis. Jam nėra lygių ir nebus!“ *Eh bien**, aš patenkintas. Man daugiau nieko ir nereikia. Aš kuklus.

Juo dėtas, aš nebūčiau sakęs žodžio „kuklus“. Man rodos, kad metams bėgant mano senas draugas koks buvo

---

* Na, gerai (*pranc.*)

tuščiagarbis, toks ir liko. Glostydamas ūsus, jis atsilošė kėdėje, kone murkdamas iš savimeilės.

Mes sėdėjom vienoje „Madžestiko“ viešbučio terasoje. Tai didžiausias Seint Lu viešbutis, stovintis dideliame sode, atsigręžęs tiesiai į jūrą. Parke, nusidriekusiame apačioj prieš mus, tai šen, tai ten augo palmės. Jūra buvo mėlyna, dangus giedras, rugpjūčio saulė, kaip ir dera, kaitino nepailsdama, nors paprastai anglų ji nelepina. Ausį kuteno bičių dūzgimas – buvo tikra idilija.

Mes atvažiavom tik iš vakaro, ir tai buvo pirmasis mūsų numatytos čia praleisti savaitės rytas. Jei oras nepasikeis, mes iš tiesų nuostabiai pailsėsim.

Pakėliau išslydusį iš rankų laikraštį ir toliau peržiūrinėjau rytines naujienas. Politinė apžvalga buvo nei šiokia, nei tokia, ir visai neįdomi: neramumai Kinijoje, ilgi komentarai apie nuskambėjusią Sičio aferą, – nieko pribloškiančio.

– Keistas daiktas ta papūgų liga, – pasakiau versdamas puslapį.

– Labai keistas.

– Štai Lidse dar du mirties atvejai.

– Baisiai liūdna.

Aš perverčiau puslapį.

– O apie Setoną, skrendantį aplink pasaulį, jokių žinių. Jo amfibija „Albatrosas“, ko gero, nepaprastas išradimas. Būtų gaila, jei jis būtų iškeliavęs pas savo prosenelius. Nors dar ne visos viltys prarastos. Jis galėjo nusileisti kokioj nors Ramiojo vandenyno saloj.

– Saliamono salų gyventojai tebėra kanibalai, ar ne? – patenkintas pasidomėjo Puaro.

– Jis turbūt šaunus vyras. Tokių dėka žmogus gali džiaugtis, kad esi anglas.

– Tai paguodžia po pralaimėjimų Vimbldone, – įgėlė Puaro.

– Turėjau visai ne tai galvoj... – pradėjau aš.

Mano draugas, grakščiai mostelėjęs, nutraukė mano atsiprašinėjimus.

– Aš, – pareiškė jis, – nors ir ne amfibija, kaip vargšo kapitono Setono mašina, bet esu kosmopolitas. Ir tu žinai, kad nuo seno žaviuosi anglais. Pavyzdžiui, vien už tai, kad jie taip nuodugniai skaito laikraščius.

Mano dėmesį patraukė politinės naujienos.

– Atrodo, kad vidaus reikalų ministrui jau visai riesta, – pasakiau sukikenęs.

– Vargšas žmogelis. Jam rūpesčių per akis. Kur tau. Ne iš gero ieško paramos neįtikimiausiose vietose.

Įbedžiau į jį žvilgsnį.

Šyptelėjęs Puaro išsitraukė iš kišenės rytinę korespondenciją, tvarkingai perrištą gumele. Išėmęs vieną laišką, pamėtėjo man.

– Tikriausiai vakar dar mūsų nerado.

Ėmiau skaityti laišką, maloniai jaudindamasis.

– Puaro, – tariau, – tau didelė garbė.

– Taip manai, drauge?

– Jis gražiausiais žodžiais kalba apie tavo gabumus.

– Teisybę kalba, – tarė Puaro, kukliai nukreipdamas akis.

– Jis meldžia tavęs imtis šio reikalo, prašo kaip asmeninės paslaugos.

– Taip. Tau nėra ko visa tai man kartoti. Brangusis Hastingsai, pats žinai, kad aš jau laišką perskaičiau.

– Prastos naujienos. Baigsis mūsų atostogos.

– O ne ne, *calmez-vous**, apie tai negali būti nė kalbos.

– Juk ministras sako, kad reikalas skubus.

– Gal ir skubus, o gal ir ne. Tie politikai greit puola į paniką. Prisižiūrėjau *Chambre des Deputes*** Paryžiuje...

– Taigi taigi, Puaro, bet jau reikia ruoštis. Ekspresas į Londoną išvažiavo dvyliktą valandą, kitas...

– Raminkis, Hastingsai, aš tavęs prašau nusiraminti. Vis tie nervai, vis sujudimas. Mes nevažiuosim į Londoną nei šiandien, nei rytoj.

– Bet šis kvietimas...

– Manęs neliečia. Aš netarnauju jūsų policijoj, Hastingsai. Dėl šio reikalo į mane kreipėsi kaip į privatų seklį, bet aš atsisakau.

– Atsisakai?

– Žinoma. Parašysiu jam kuo mandagiausiai, išdėstysiu visus apgailestavimus ir atsiprašymus, paaiškinsiu, kad labai užjaučiu, bet ką padarysi. Aš išėjau į atsargą, ir man baigta.

– Kur tau baigta! – sušukau karštai.

Puaro patapšnojo man per kelį.

– Štai kur geras draugas – ištikimas kaip šuo. Ir tu nedaug

---

* Nusiraminkit (*pranc.*).

** Deputatų rūmai (*pranc.*).

suklydai. Smegenys dar funkcionuoja, logika, metodai – viskas kaip buvę. Bet sykį atsistatydinau, drauge, tai ir nebegrįšiu. Galas. Aš ne numylėtinis artistas, kuris po dešimt kartų atsisveikina su publika. Sakau be jokio pavydo – tegul jaunimas pabando jėgas. Gal ir jiems kas dora išeis. Aš tuo abejoju, bet visko gali būti. Šiaip ar taip, jie tikrai susidoros su tuo nedvejotinai nuobodžiu ministro reikalėliu.

– Puaro, bet koks garsas!

– O kas man tas garsas! Vidaus reikalų ministras nuovokus žmogus ir supranta, kad jei aš imsiuosi šito reikalo, viskas bus gerai. Bet nieko nepapeši. Jam nepavyko. Erkiulio Puaro paskutinė byla jau išnarpliota.

Pažvelgiau į jį. Širdyje gailėjausi, kad jis toks užsispyręs. Išpainiojus tokią paslaptį, jo pasaulinė šlovė būtų naujai sužibusi. Ir vis dėlto slapta žavėjausi nepalenkiamu jo nusistatymu.

Man šovė į galvą viena mintis, ir aš nusišypsojau.

– Tik stebiuosi, kad tu toks drąsus. Šitoks kategoriškas pareiškimas gali supykdyti dievus.

– Jokiu būdu, – atsakė jis, – dar negimė tas, kuris palenktų Puaro valią.

– Dar negimė, Puaro?

– Tavo teisybė, *mon ami*, gal šitaip ir nederėtų sakyti. Ak, *ma foi**, jei kulka pramuštų man prie galvos sieną, aš neatsižadu ieškoti kaltininko. Aš irgi žmogus.

* Garbės žodis (*pranc.*).

Nusišypsojau. Sulig Puaro žodžiais terasoje nukrito akmenukas, ir man tai pasirodė jo kalbos iliustracija. Kalbėdamas Puaro pasilenkė ir jį pakėlė.

– Taip, esu irgi žmogus. O žmogus – tai tarsi miegantis šuo, – geras ir ramus; bet šuo gali būti pažadintas. Tokia patarlė yra ir jūsų kalboje.

– Žodžiu, – tariau, – jei ryt rytą prie savo pagalvės rastum padėtą durklą – tegul nusikaltėlis pasisaugo.

Jis abejingai linktelėjo. Ir baisiai nustebau, kai jis staiga pakilo ir nulipo porą laiptelių iš terasos į parką. Jam lipant, pasirodė mergina, skubanti link mūsų.

Aš tik spėjau pastebėti, jog mergina labai graži, bet tuoj pat mano dėmesį patraukė Puaro, kuris, nežiūrėdamas, kur eina, užkliuvo už medžio šaknies ir pargriuvo. Jis jau buvo kaktomušom su ta mergina, ir mes abu su ja padėjom jam atsikelti. Be abejo, buvau susirūpinęs draugu, bet vis tiek įsidėmėjau merginos tamsius plaukus, šelmišką veidą ir dideles tamsiai mėlynas akis.

– Šimtus kartų atsiprašau, – pralemeno Puaro. – Madmuazele, jūs labai gera. Iš visos širdies atsiprašau, – ak, koją smarkiai skauda. Ne ne, nieko rimta – nikstelėjau, ir tiek. Po valandėlės viskas bus kaip nebuvę. Bet gal tu man padėtum, Hastingsai, iš vienos pusės, o madmuazelė iš kitos, jei ji tokia maloni. Man net gėda jos prašyti.

Mudu su mergina, iš abiejų pusių prilaikydami, greit pasodinom Puaro į kėdę terasoje. Aš pasiūliau atvesti gydytoją, bet Puaro griežtai atsisakė.

– Aš gi sakau, kad čia niekai. Patemptas sąnaris, ir

daugiau nieko. Iškart skauda, bet tuoj praeina. – Jis susiraukė. – Pamatysi, po valandėlės aš pats jau būsiu pamiršęs. Madmuazele, jums didelis ačiū. Jūs reto gerumo. Prašom sėsti.

Mergina atsisėdo.

– Gal ir nieko baisaus, – pasakė ji. – Bet vis dėlto geriau būtų kreiptis į gydytoją.

– Madmuazele, tai iš tikrųjų menkniekis. Malonioj jūsų draugijoj skausmas jau baigia praeiti.

Mergina nusijuokė.

– Tai gerai.

– O gal išgertume kokteilio? – pasiūliau aš. – Kaip tik pats laikas.

– Hm... – ji nesiryžo, – Labai ačiū.

– Martinio?

– Taip, prašom tada sauso martinio.

Aš pakilau. Kai grįžau, užsakęs gėrimus, Puaro su ta mergina smagiai šnekučiavosi.

– Žinai, Hastingsai, – tarė Puaro, – tas namas, ten pačiame gale, kur mes abu žavėjomės, yra madmuazelės.

– Nejaugi, – pasakiau, niekaip negalėdamas prisiminti, kada aš juo žavėjausi. Teisybę sakant, jo nebuvau net pastebėjęs. – Jis toks gūdus ir įspūdingas, atsiskyręs nuo visų.

– Jis taip ir vadinamas – Endhauzas*, – tarė mergina. – Aš jį myliu, nors jis vos laikosi. Greit subyrės.

* Galutinis namas (*angl.*).

– Jūs paskutinė senos giminės palikuonė, madmuazele?

– Ne tokia jau sena ta mūsų giminė. Nors Bakliai čia gyvena du ar tris šimtus metų. Mano brolis mirė prieš trejus metus, ir aš paskutinė iš visos giminės.

– Liūdna. Jūs ten viena gyvenat, madmuazele?

– Tiek aš ten ir gyvenu. Bet kai parvažiuoju, namas visad pilnas smagių draugų.

– Labai šiuolaikiška. O aš įsivaizdavau jus gyvenančią niūriame paslaptingame name, persekiojamą giminės prakeikimo.

– Kaip įdomu! Jūsų, matyt, laki vaizduotė. O ne, manęs niekas nepersekioja, o jei persekioja, tai geraširdis vaiduoklis. Per tris dienas aš tris kartus tik per plauką išvengiau mirties, – tikriausiai esu užkerėta.

Puaro sukluso.

– Išvengėte mirties? Darosi įdomu, madmuazele.

– Ak nieko ypatingo. Gryni atsitiktinumai. – Ji staigiai atmetė galvą, nes pro šalį pralėkė vapsva. – Kad jas kur galas tas vapsvas. Čia gal kur nors yra jų lizdas.

– Jūs nemėgstate vapsvų ir bičių, madmuazele? Ar jos yra kada jums įgėlusios?

– Ne, bet nepakenčiu, kai jos sukinėjasi apie nosį.

– *A bee in one's bonnet**, – tarė Puaro. – Jūsų, anglų, posakis.

Tada buvo atnešti kokteiliai. Mes pakėlėme taures ir persimetėm keliom įprastom bereikšmėm frazėm.

---

* Įnoris, keistumas (*angl.*); pažodžiui: „Bitė skrybėlaitėje".

– Aš kaip tik ėjau į viešbutį išgerti kokteilio. Kažin, ką jie mano, kur aš dingau?

Puaro atsikrenkštė ir padėjo taurę.

– O, kad dabar būtų galima gauti puoduką gero tiršto šokolado, – suniurnėjo jis. – Bet Anglijoj jo negausi. Užtat čia yra kitų malonių papročių. Kaip gražiai Anglijoj jaunos merginos užsideda ir nusiima skrybėlaites – taip dailiai, taip grakščiai...

Mergina įbedė į jį akis.

– Nesuprantu. O kaip kitaip?

– Jūs nesuprantate todėl, kad esate dar labai jauna, madmuazele. Man pats paprasčiausias dalykas yra aukšta, standi šukuosena ir skrybėlaitė, prisegta daugybe smeigtukų – *lá-lá-lá et-lá**. – Jis keturis kartus smarkiai bakstelėjo į orą.

– Bet juk tai baisiausiai nepatogu.

– A, žinoma, – tarė Puaro. Nė viena, nusikankinusi prie savo šukuosenos dama nebūtų išraiškingiau pasakiusi šių žodžių. – Pučiant stipriam vėjui, tai tikra kančia, net migrena prasideda.

Panelė Bakli nusitraukė nuo galvos paprastą plačialkraštę skrybėlaitę ir pasidėjo šalia.

– O dabar mes štai kaip darom, – pasakė ji.

– Taip daug protingiau ir žaviau, – linktelėjo jai Puaro.

Aš susidomėjęs pažvelgiau į merginą. Jos tamsūs plaukai buvo pasišiaušę, ir ji atrodė panaši į nykštuką. Visa

* Čia, čia, čia ir čia (*pranc.*).

buvo pasišiaušę, ir ji atrodė panaši į nykštuką. Visa kažkuo priminė nykštuką. Smulkus apvalus gyvas veidas, didžiulės tamsiai mėlynos akys ir dar kažkokia išraiška – patraukli ir nekasdieniška – ar tai nerūpestingumas? Jos paakiuose buvo tamsūs ratilai.

Terasa, kurioje mes sėdėjom, buvo pustuštė. Daugiausia žmonių susirinkdavo pagrindinėje terasoje tuoj už kampo, kur uolėtas šlaitas leidosi tiesiai į jūrą.

Iš už to kampo tuo metu išniro raudonskruostis vyras, siūbuojančios eisenos, suspaustais kumščiais prie šonų. Jis buvo kažkoks gaivus ir nerūpestingas – tikras jūrininkas.

– Galva neneša, kur jinai galėjo pasidėti, – pasakė jis taip garsiai, kad ir prie mūsų stalo buvo girdėti. – Nike, Nike.

Panelė Bakli pakilo.

– Taip ir maniau, kad jie susirūpins. Ei, Džordžai, aš čia.

– Fredė pašėlusiai nori išgerti, eik šen, mergužėle.

Neslėpdamas smalsumo, jis pasižiūrėjo į Puaro, kuris kaip dangus ir žemė skyrėsi nuo visų Nikės draugų.

Mergina supažindindama parodė į vieną ir į kitą:

– Kapitonas Čelendžeris ir...

Keista, bet Puaro, užuot pasakęs laukiančiai merginai savo pavardę, atsistojo, labai mandagiai nusilenkė ir suniurnėjo:

– O, anglų laivyno kapitonas, aš labai gerbiu anglų laivyną.

Anglai po šitokių žodžių nežino, ką sakyti. Kapitonas Čelendžeris paraudo, bet Nikė Bakli išgelbėjo padėtį.

– Eime, Džordžai, nevėpsok. Eime pas Fredę ir Džimą.

Ji nusišypsojo Puaro.

– Ačiū už kokteilį. Tikiuosi, skausmas tuoj praeis.

Linktelėjusi man, ji įsikibo jūrininkui į parankę, ir jie abu dingo už kampo.

– Vadinasi, šitas yra vienas madmuazelės draugų, – susimąstęs pasakė Puaro. – Iš jos glaudaus ratelio. Kaip jis tau? Išdėstyk savo, kaip žinovo, nuomonę, Hastingsai. Ar pasakytum, kad tai geras vaikis, ką?

Valandėlę patylėjau, bandydamas suprasti, koks, anot Puaro, turi būti „geras vaikis", ir atsakiau netvirtai:

– Taip, jis turbūt neblogas, bent sprendžiant iš pirmo žvilgsnio.

– Įdomu, – tarė Puaro.

Mergina užmiršo skrybėlaitę. Puaro pasilenkęs ją pakėlė ir išsiblaškęs ėmė sukti ant piršto.

– Ar jis jaučia jai *tendresse**? Kaip manai, Hastingsai?

– Brangusis Puaro. Ar man žinoti? Duokš tą skrybėlę. Ledi jos tuoj pasiges. Aš nunešiu.

Puaro tarsi negirdėjo mano prašymo. Ir toliau sukiojo sau skrybėlaitę.

– *Pas encore. Çam'amuse***.

– Nejau, Puaro!?

– Taip, drauge. Senstu ir vaikėju, ar ne?

Žodis žodin šitaip galvojau ir man nesmagu pasidarė, kad jis išsakė mano mintis. Puaro suprunkštė ir pasilenkęs prisidėjo pirštą prie nosies.

---

* Švelnumas (*pranc.*).

** Palauk. Man įdomu (*pranc.*).

– Bet ne, aš dar ne toks suvaikėjęs, kaip tu manai. Ką čia šnekėt, mes grąžinsim skrybėlaitę, tik vėliau. Nunešim ją į Endhauzą ir turėsim progos dar kartą pamatyti nuostabiąją Nikę.

– Puaro, – tariau, – tu, ko gero, įsimylėjai.

– Ar ji negraži?

– Ką gi, pats matei. Kam dar manęs klausi?

– Deja, pats nebemoku spręsti. Dabar jau man, kas jauna, tas ir gražu. *Jeunesse... jeunesse...** Tai mano metų tragedija. Užtat esi tu – aš ir kreipiuosi į tave. Aišku, tavo sprendimas, pragyvenus šitiek ilgai Argentinoje, nėra šiuolaikinis, tavo grožio idealas penkeriais metais pasenęs, bet esi vis vien modernesnis nei aš. Juk ji graži? Ir vyrams patraukli.

– Puaro, užtenka patikti vienam vyrui. Be abejo, mano nuomonė apie ją kuo palankiausia. Bet kodėl ši ledi tau taip parūpo?

– Man? Parūpo?

– Tu pats ką tik sakei.

– *Mon ami*, tu ne taip supratai. Teisybė, man rūpi ši ledi, bet jos skrybėlė dar labiau.

Aš išpūčiau akis, bet jis kalbėjo rimtai. Ir dar palinksėjo galvą.

– Taigi, Hastingsai, šita skrybėlė. – Jis pakėlė skrybėlaitę. – Ar supranti kodėl?

– Graži skrybėlaitė, – pasakiau sumišęs. – Tik niekuo

---

* Jaunystė (*pranc.*).

neypatinga. Pulkai merginų su tokiom.

– Tik ne su tokiom.

Dar atidžiau apžiūrėjau skrybėlaitę.

– Ar aišku, Hastingsai?

– Labai švelnaus rusvo fetro, gražaus fasono...

– Aš neprašiau apibūdinti. Vadinasi, nesupranti. Tiesiog neįtikėtina, vargšeli Hastingsai, kaip tu niekad nieko nepamatai. Kiekvieną kartą aš negaliu atsistebėti. Atmink, brangus senasis mažvaiki, nėra ko daug galvos sukti, kai visiškai pakanka akių. Žiūrėk, žiūrėk.

Tada pagaliau ir aš pamačiau, kur jis kreipia dėmesį. Jis pamažu ant piršto suko skrybėlaitę, o pirštą buvo įkišęs į skylutę jos krašte. Pamatęs, kad supratau, ką turi galvoj, jis ištraukė pirštą ir iškėlė skrybėlaitę prieš mane. Skylutė buvo lygi, nedidelė, visai apvali, bet niekaip nesugalvojau, kam ji.

– Pastebėjai, kaip madmuazelė Nikė nuvijo praskrendančią vapsvą? *A bee in one's bonnet*, tai ir skylė skrybėlėj.

– Bitė negalėjo padaryti tokios skylės.

– Taigi, Hastingsai! Koks įžvalgumas! Aišku, bitė negalėjo. Bet kulka – galėjo, *mon cher**.

– Kulka?

– *Mais oui**!* štai šitokia kulka.

Jis ištiesė ranką su mažu daikteliu ant delno.

– Čia iššautoji kulka, *mon ami*. Štai kas nukrito ant terasos mums šnekant. Kulka!

---

* Mano brangusis (*pranc.*)

** Taigi (*pranc.*).

– Vadinasi...

– Vadinasi, dar vienas colis, ir šita skylė būtų atsiradusi ne skrybėlėje, o galvoje. Dabar supranti, Hastingsai, kas man rūpi? Tavo teisybė, drauge, man nereikėjo sakyti „niekas neprivers". Mes esame tik žmonės. Bet jis padarė didelę klaidą, tas būsimasis žudikas, šaudamas į savo auką per tuziną žingsnių nuo Erkiulio Puaro. Jam tai iš tiesų *la mauvaise chance**. Dabar tau aišku, kodėl mes turime prasigauti į Endhauzą ir arčiau susieiti su madmuazele? Per tris dienas tris kartus tik per plauką išvengta mirties. Tai jos žodžiai. Turime greitai veikti, Hastingsai. Pavojus čia pat.

---

* Nepasisekė (*pranc.*).

2. Endhauzas

– Puaro, – pasakiau, – aš ką tik galvojau.

– Pagirtinas užsiėmimas, mano drauge. Galvok ir toliau.

Mudu pusryčiavome vienas priešais kitą prie nedidelio stalo ties langu.

– Šūvis turėjo būti paleistas prie pat mūsų, o mes neišgirdom.

– O tu manai, kad jaukioj tyloj, drumsčiamoj tik bangelių pleškenimo, mes turėjom jį išgirsti.

– Keistas daiktas.

– Ne, nekeistas. Kai pripranti prie kokių nors garsų, jų net negirdi. Visą šį rytą motorinės valtys siuvo po įlanką. Pradžioj pats skundeisi, o paskui jų nė negirdėjai. *Ma foi*, šitoms valtims burzgiant jūroje, gali šaudyti iš kulkosvaidžio ir tai negirdėsi.

– Tas teisybė.

– Ak! *Voilà**, – burbtelėjo Puaro. – Madmuazelė su savo draugais. Matyt, čia žada pusryčiauti, ir man teks atiduoti skrybėlaitę. Nieko tokio. Reikalas toks rimtas, kad vien dėl jo galėsim apsilankyti Endhauze, neieškodami kitų dingsčių.

---

* Štai (*pranc.*).

Jis greitom pakilo, nuskubėjo per salę ir, panelei Bakli su draugais sėdantis už stalo, įteikė jai skrybėlaitę.

Jie buvo keturiese: Nikė Bakli, kapitonas Čelendžeris ir dar vienas vyras bei mergina. Iš mūsų vietų jų beveik nebuvo matyti. Tik kartkartėmis girdėjom jūrininką griaudint iš juoko. Jis tikriausiai buvo nuoširdus stačiokas ir man patiko.

Per pusryčius mano draugas buvo nešnekus ir išsiblaškęs: trupino duoną, šūkčiojo kažką pats sau ir vis stumdė indus po stalą. Bandžiau jį prakalbinti, bet nieko neišėjo, tad ir aš nutilau.

Suvalgęs sūrį, jis dar ilgai nesikėlė nuo stalo. Tačiau, vos madmuazelės kompanija išėjo iš salės, jis pakilo. Jiems tvarkantis prie stalo vestibiulyje, Puaro kaip kareivis nužingsniavo prie jų ir stačiai kreipėsi į Nikę:

– Madmuazele, malonėkite trumpą valandėlę.

Mergina susiraukė. Visai suprantama. Ji išsigando, kad šis keistas mažutis užsienietis prie jos neprikibtų. Matydamas, kaip merginai viskas pasirodė, pajutau jai užuojautą. Ji nenoromis paėjėjo į šalį.

Puaro paskubom sušnibždėjo kelis žodžius, ir aš tučtuojau išvydau, kaip ji nustebo.

Per tą laiką aš stovėjau nei pakartas, nei paleistas. Čelendžeris, būdamas supratingas, mane išgelbėjo, pasiūlęs cigaretę ir pasakęs kelias bendras frazes. Mes iškart vienas kitą perkandom ir pajutom vienas kitam palankumą. Aš turbūt buvau jam artimesnis, negu tas vyras, su kuriuo jis pusryčiavo. Dabar turėjom progos pamatyti ir pastarąjį. Jis buvo aukštas,

šviesiaplaukis išsipustęs gražuolis stamboka nosimi; žiūrėjo į kitus iš aukšto ir kalbėjo, tęsdamas žodžius. Man labiausiai nepatiko, kad jis visas buvo kaip nulaižytas.

Tada pasižiūrėjau į moterį. Ji sėdėjo krėsle tiesiai prieš mane ir buvo ką tik nusiėmusi skrybėlę. Tokios moterys retai sutinkamos – taikliausiai būtų ją apibūdinti kaip nuvargusią madoną. Jos šviesūs beveik balti plaukai per vidurį perskirti, užleisti ant ausų ir sušukuoti į kuodą užpakalyje. Išvargęs veidas baltas it drobė, bet vis tiek patrauklus. Akys šviesiai pilkos su dideliais vyzdžiais. Žiūrint į ją atrodė, kad visas pasaulis jai kažkoks tolimas. Ji buvo įsmeigusi akis į mane. Staiga prašneko:

– Sėskitės, kol jūsų draugas pasikalbės su Nike.

Jos balsas buvo tarsi išsekęs, kažkoks nenatūralus, dirbtinis, bet vis vien malonus – skambus, tingaus grožio. Ji man darė įspūdį. Tokio nuvargusio žmogaus kaip ji dar iki šiol nebuvau matęs. Nuvargusio dvasiškai, ne kūnu, tarsi visas pasaulis jai būtų rodęsis tuščias ir bevertis.

– Panelė Bakli buvo labai maloni ir padėjo, kai mano draugas išsinarino koją, – paaiškinau, priimdamas jos pasiūlymą.

– Nikė mums sakė. – Ji pakėlė į mane akis tarsi iš ano pasaulio. – Jau praėjo, tiesa?

Aš visas išraudau.

– Taip, buvo tik nikstelėjęs, – pasakiau.

– Ak, malonu, kad tai teisybė, o ne Nikės prasimanymas. Matot, ji apsigimusi melagė. Ir tiesiog geniali.

Nežinojau, ką sakyti. Jai, matyt, patiko, kad aš taip sutrikau.

– Nikė yra sena mano draugė, – tarė ji, – o aš esu įsitikinusi, kad tolerantiškumas be galo nuobodi dorybė, labiausiai būdinga škotams, kaip šykštumas ir šabo šventimas. O Nikė tikra melagė, ar ne, Džimai? Ta neįtikėtina istorija apie mašinos stabdžius, – Džimas sako, kad ten nėra nė žodžio teisybės.

Šviesiaplaukis sodriu balsu tarė:

– Aš šį tą išmanau apie automobilius. – Jis kiek pasigręžė.

Lauke tarp daugybės mašinų stovėjo ilgas raudonas automobilis. Toks ilgas ir toks raudonas, kad kito tokio ir būt negalėjo. Blizgančio metalo kėbulas žėrėte žėrėjo. Mašinų mašina!

Aš šaute iššoviau:

– Ar čia jūsų mašina?

Jis linktelėjo:

– Taip.

Vis nepasakiau: „Kieno gi bus kito!“

Tuo metu prie mūsų priėjo Puaro. Atsistojau, jis įsikibo man į ranką ir visiems linktelėjęs greit mane nusitempė.

– Jau susitarta, drauge. Apsilankysime pas madmuazelę Endhauze pusę septynių. Tada ji grįš sveika ir gyva.

Ir iš jo veido, ir iš balso buvo matyti, kad jis susirūpinęs.

– Ką jai pasakei?

– Paprašiau, kad ji paskirtų pusvalandį pokalbiui su manim, ir kuo greičiau. Ji, žinoma, spyrėsi. Aš jos mintis skaityte skaičiau. Ji galvojo: „Kas šis žmogelis? Akiplėša, išsišokėlis ar kino režisierius?“ Jai nebuvo kaip atsisakyti – kai esi netikėtai

užkluptas, paprasčiausia sutikti. Madmuazelė tikisi sugrįžti pusę šešių. *Çà y est**.

Pasakiau, kad viskas gerai, bet Puaro mano žodžiams liko abejingas. Iš tiesų Puaro tą dieną nerado sau vietos: visą popietę vaikščiojo po kambarį, pats su savim kalbėjo, čia pastumdamas, čia perkeldamas niekniekius. Kai jį šnekindavau, tik numodavo ranka ir purtydavo galvą.

Daugiau neištverdami, lygiai šeštą išėjom iš viešbučio.

– Neįtikėtina, – tariau, mums lipant terasos laiptais, – kad kas kėsintųsi šauti į žmogų viešbučio sode. Nebent beprotis.

– Nesutinku. Tai visai apgalvota ir nepavojinga. Visų pirma sodas apleistas. Žmonės, ateinantys į viešbutį – tai tik avių banda. Terasoje priimta sėdėti, atsigręžus į įlanką, *eh bien*, visi taip sėdi. Tik aš, kadangi esu keistuolis, sėdžiu veidu į sodą. Ir vis vien aš nieko nepamačiau. Sode gera priedanga – medžiai, guotai palmių, žydintys krūmai. Čia bet kas galėjo, niekieno nepastebimas, ramiai slėptis ir laukti, kol madmuazelė praeis. O ji tikrai eina tuo taku. Sukti aplink gatve nuo Endhauzo daug toliau. Madmuazelė Nikė Bakli yra iš tų, kurie visad vėluoja ir renkasi trumpiausią kelią.

– Ir vis vien tai didelė rizika. Jį galėjo pastebėti, o juk neapsimesi iššovęs atsitiktinai.

– Ne, tai ne atsitiktinumas.

– Ką turi galvoje?..

– Nieko, man atėjo viena mintis. Gal ji pasiteisins, o gal ir ne. Duokim jai ramybę ir pakalbėkim apie tai, ką aš minėjau –

---

* Tvarka (*pranc.*).

tam tikras sąlygas.

– Kokios tai sąlygos?

– Hastingsai, pats galėtum pasakyti.

– Nenoriu atimti tau malonumo pabūti protingesniam negu aš.

– O! Koks sarkazmas! Kokia ironija! Ką gi. Į akis krinta vienas dalykas: pasikėsinimo priežastis visiškai neaiški. Priešingu atveju tatai, žinoma, būtų per didelė rizika. Tuoj pasklistų kalbos. „O gal iššovė tas ar tas? O kur buvo tas ir tas šūvio metu?“ Ne, žudikas, tiksliau, būsimasis žudikas neaiškus. Šito, Hastingsai, aš ir bijau. Aš dabar iš tiesų bijau. Pats guodžiuosi: „Jų keturi, o kol jie kartu, nieko negali atsitikti. Tai būtų beprotybė!“ Ir vis vien baimė nepraeina. Tie „nelaimingi atsitikimai“... noriu juos smulkiai išsiaiškinti.

Jis staiga apsisuko.

– Dar anksti. Eime pro kitur – gatve. Sode nieko nauja nesužinosim. Apžiūrėkim kitą kelią į Endhauzą.

Mes išėjom per didžiuosius viešbučio vartus, pasikėlėm stačia kalva į dešinę; gale siauro keliuko ant sienos buvo užrašas „TIK Į ENDHAUZĄ“.

Paėjome dar kelis šimtus metrų ir po staigaus posūkio išvydome apgriuvusius, nusilupusius vartus.

Už vartų dešinėje stovėjo nedidelis namukas. Koks pikantiškas kontrastas tokiems vartams ir užžėlusiam keliukui! Sodelis prie namo kaip nupieštas, langų rėmai šviežiai nudažyti, ant langų baltutėlės užuolaidos.

Kažkoks žmogus išblukusiu norfolkišku švarku triūsė prie

gėlių lysvės. Vartams sugirgždėjus, jis atsitiesė ir pasižiūrėjo į mus. Tai buvo tvirto sudėjimo vyras, kokių šešiasdešimties metų, mažiausiai šešių pėdų ūgio, vėjo nugairintu veidu, kone visai plikas. Žibančios akys ryškiai mėlynos. Jis man pasirodė malonus.

– Laba diena, – tarė jis, mums praeinant.

Atsakęs nuėjau, jausdamas smalsų jo žvilgsnį.

– Įdomu, – tarė susimąstęs Puaro.

Jis nesiteikė daugiau paaiškinti, kas jam įdomu.

Pats madmuazelės namas buvo didelis, gerokai apšiuręs ir niūrus. Jį užstojo medžiai, šakomis siekdami net stogą. Namas buvo labai reikalingas remonto. Puaro kritiškai nužvelgė jį, prieš paskambindamas; skambutis buvo toks pasenęs, kad jam patraukti reikėjo Heraklio jėgos, o suskambėjęs ilgai ir nykiai aidėjo.

Duris atidarė vidutinio amžiaus moteris, „padori moteris juoda suknele“, – turbūt tokiais žodžiais tektų apibūdinti šią pagarbią, rūsčią, viskam abejingą asmenybę.

Ji pasakė, kad panelė Bakli dar negrįžo. Puaro paaiškino, jog mums paskirtas pasimatymas, ir tik per vargą ją įtikino, nes ji, matyt, nepasitikėjo svetimšaliais. Man tikrai glosto savimeilę mintis, kad viską nulėmė mano išvaizda. Pagaliau ji mus įsileido ir nuvedė į svetainę palaukti, kol panelė Bakli sugrįš.

Čia nieko nebuvo niūraus. Kambarys saulėtas, langais į jūrą. Gerokai apleistas, apstatytas pagal skirtingus stilius: pigūs ultramoderniški daiktai greta masyvių Viktorijos

epochos baldų. Užuolaidos iš nublukusio brokato, bet užtiesalai nauji, ryškių spalvų, o pagalvėlės tiesiog rėkiančios. Ant sienų kabėjo šeimos portretai. Mano supratimu, keli tikrai vertingi. Aplink gramofoną išmėtytos plokštelės, šalia tranzistorinis radijo aparatas. Kambary nė vienos knygos, tik ant sofos atskleistas laikraštis. Puaro paėmė jį ir patempęs lūpą padėjo atgal. Tai buvo Seint Lu „Weekly Herald and Directory". Kažko jis vėl pakėlė laikraštį ir ėmė skaityti vieną straipsnį; tuo tarpu į kambarį įėjo Nikė Bakli.

– Atnešk ledo, Elena, – tarė ji per petį ir tada kreipėsi į mus.

– Štai ir aš; visais kitais atsikračiau. Mirštu iš smalsumo. Gal aš kaip tik esu toji herojė, kurios niekaip negalėjot rasti savo filmams? Jūs atrodėt labai iškilmingai, – (ji tai pasakė Puaro), – kad nieko kito aš negalėjau ir pagalvoti. Na, tad laukiu puikaus pasiūlymo.

– Deja, madmuazele... – pradėjo Puaro.

– Geriau nesakykit, kad viskas priešingai, – paprašė ji. – Nesakykit, kad jūs tapot miniatiūras ir atėjot man porą įsiūlyti. Ne, ne su tokiais ūsais, gyvenant „Madžestike", kur neskaniausiai verda ir brangiausiai plėšia, to negali būti.

Mus įleidusi moteris įėjo ir atnešė padėklą su buteliu ir ledu. Nikė mitriai maišė kokteilius ir toliau sau šnekėjo. Veikiausiai Puaro tylėjimas (jam toks nebūdingas) padarė jai įspūdį. Pildama koktelius, ji staiga nutilo ir tarė:

– Na tai gerai.

– Šito aš ir linkiu: kad viskas būtų gerai, madmuazele. Jis

paėmė iš jos kokteilį. – Į sveikatą, madmuazele, ilgų ilgų metų!

Mergina buvo ne kvailė. Suprato reikšmingą jo toną.

– Ar kas nors atsitiko?

– Taip, madmuazele. štai...

Jis ant delno padavė jai kulką. Ji paėmė nesusivokdama.

– Žinot, kas tai yra?

– Aišku, žinau. Kulka.

– Tikra. Madmuazele, šį rytą ne vapsva, o ši kulka prazvimbė jums pro šalį.

– Negi jūs manot, kad koks idiotas šaudo viešbučio sode?

– Galbūt.

– Ką gi, aš užkeikta, – tarė atvirai Nikė. – Mano gyvenimas, pasirodo, iš tiesų nepaprastas. Tai jau ketvirtas kartas.

– Taip, – pasakė Puaro. – Tai jau ketvirtas, ir aš norėčiau išgirsti apie anuos tris.

Ji įbedė į jį akis.

– Noriu galutinai įsitikinti, madmuazele, kad tai buvo tik atsitiktinumai.

– Žinoma, kas gi kitas?

– Madmuazele, kaupkite jėgas, jūsų laukia didelis sukrėtimas. Ar tik kas nesikėsina į jūsų gyvybę.

Nikė prapliupo juokais. Tokia mintis ją smagiai pralinksmino.

– Nuostabi mintis! Mielasis pone, kaip manote, ko būtų kėsinamasi į mano gyvybę? Aš ne gražuolė paveldėtoja, po kurios mirties liktų milijonai. Norėčiau, kad kas nors pasikėsintų į mane – bent būtų stiprus pojūtis, tik visa bėda,

kad nėra jokios vilties.

– Gal jūs man papasakotumėt, madmuazele, apie anuos nutikimus?

– Kodėl ne, tik nieko įdomaus. Paprasčiausi niekai. Prie mano lovos kabo didelis paveikslas. Naktį jis nukrito. Visiškai atsitiktinai išgirdusi trinktelint kažkurias duris, aš buvau išėjusi pasižiūrėti ir užrakinti – ir šitaip likau gyva. Paveikslas tikriausiai būtų perskėlęs man galvą. Tai pirmas kartas.

Puaro nesišypsojo.

– Tęskite, madmuazele. Koks buvo antras kartas?

– Tas dar menkesnis. Į jūrą yra takelis labai stačiu šlaitu. Aš juo einu maudytis. Toj vietoj yra uola, nuo kurios galima nardyti. Kažkaip atskilo uolos nuolauža ir prašvilpė pro mane, bet nepataikė. Trečias atvejis visiškai kitoks. Kažkas pasidarė mašinos stabdžiams – nežinau kas, nes neįdėmiai klausiausi, kai mechanikas aiškino. Šiaip ar taip, jeigu būčiau išvažiavusi per vartus žemyn tuo kalneliu, jie nebūtų išlaikę, – būčiau atsitrenkusi į rotušę ir iš manęs būtų likusi košė. Rotušė šiek tiek būtų nukentėjusi, o manęs būtų kaip nebuvę. Bet, kaip paprastai, kažką pamiršusi namie, apsisukau ir grįždama atsimušiau tik į gyvatvorę.

– Ar negalėtumėt pasakyti, kas buvo atsitikę stabdžiams?

– Galit pasiteirauti Moto garaže. Ten tikrai žinos. Paprastas dalykas, kažkas, rodos, buvo neprisukta. Aš maniau, gal tai Elenos berniuko darbas. Mano tarnaitė, kuri atidarė duris, turi nedidelį sūnų. Berniukas mėgsta sukinėtis apie mašinas. Bet Elena dievagojasi, kad jis nė artyn nebuvo priėjęs. Aš

nepaisiau, ką Motas sako, man rodos, kas nors išsiklebetavo, ir tiek.

– O kur jūsų garažas, madmuazele?

– Anoj pusėj namo.

– Jis užrakinamas?

Nikė net akis pastatė.

– O ne! Žinoma, ne.

– Ir kiekvienas, kas tik nori, gali nueiti ir krapštyti mašiną?

– Na... taip. Bet juk tai kvaila.

– Ne, madmuazele, tai nekvaila. Jūs nesuvokiate. Jums gresia pavojus – rimtas pavojus. Aš sakau. O jūs net nežinot, kas aš.

– Ne, – atsakė Nikė, užgniaužusi kvapą.

– Aš esu Erkiulis Puaro.

– O! – pasakė ji visai bereikšmiu balsu. – O taip!

– Jūs girdėjot mano pavardę?

– Taip, taip.

Mergina iš nesmagumo sukrutėjo. Akyse pasirodė išgąstis. Puaro atidžiai į ją žiūrėjo.

– Jums nesmagu. Matyt, nesate skaičiusi mano knygų.

– Taip, ne, ne visas. Bet jūsų pavardę aš tikrai žinau.

– Madmuazele, jūs esate mandagi melagėlė. – Aš net krūptelėjau, prisiminęs, kas buvo pasakyta „Madžestiko“ viešbutyje rytą, po pusryčių. – Buvau pamiršęs, jūs dar vaikas, tad iš kur galėjot girdėti. Šlovė trumpalaikė! Štai mano draugas galėtų šį tą pasakyti.

Nikė pažvelgė į mane. Atsikrenkščiau kažko sumišęs ir

– Madmuazele, jūs esate mandagi melagėlė. – Aš net krūptelėjau, prisiminęs, kas buvo pasakyta „Madžestiko“ viešbutyje rytą, po pusryčių. – Buvau pamiršęs, jūs dar vaikas, tad iš kur galėjot girdėti. Šlovė trumpalaikė! Štai mano draugas galėtų šį tą pasakyti.

Nikė pažvelgė į mane. Atsikrenkščiau kažko sumišęs ir paaiškinau:

– Mesje Puaro yra... e-e... garsus seklys.

– A, mano drauge! – sušuko Puaro. – Daugiau neturi ką pasakyti? *Mais dic donc?** Pasakyk madmuazelei, kad esu vienintelis, nepralenkiamas, didžiausias per visą istoriją seklys.

– Dabar man nebėra ko šitai sakyti, – tariau šaltai. – Pats pasakei.

– A! Bet man būtų buvę maloniau nenusižengti kuklumui. Nedera pačiam girtis.

– Kam laikyti šunį, jei pačiam tenka loti? – pašaipiai pritarė jam Nikė. – Beje, o kas gi tas šuo? Turbūt daktaras Votsonas.

– Mano pavardė Hastingsas, – pasakiau šaltai.

– 1066 metų mūšis... Kas sako, kad aš neišsimokslinusi? Ir viskas darosi taip nepaprasta! Negi manot, kad kas iš tikrųjų nori mane pribaigti? Man net kvapą gniaužia. Bet tokių dalykų gyvenime nebūna, tik knygose. Man rodos, mesje Puaro – kaip chirurgas, sugalvojęs naują operaciją, ar gydytojas, suradęs nežinomą ligą, trokšta, kad kiekvienas ja

---

* Na, kaip (*pranc.*).

sirgtų.

– *Sacré tonnerre!** – sugriaudėjo Puaro. – Ar jūs mokat rimtai kalbėti? Jūs, dabartinis jaunimas, ar mokat į ką nors rimtai pasižiūrėti? Būtų menki juokai, madmuazele, jei jūsų lavonas, gražus nedidelis lavonas, dabar gulėtų viešbučio sode ir daili nedidelė skylutė būtų ne jūsų skrybėlaitėje, o galvoje. Tada gal nebesijuoktumėt, a?

– Seanse pasigirdo juokas iš ano pasaulio, – pasakė Nikė. – Ne, iš tiesų, mesje Puaro, jūs labai geras ir taip toliau, bet juk tai vien atsitiktinumas.

– Esate užsispyrusi kaip velniūkštis!

– Nuo jo vardą gavau. Visi šnekėjo, kad mano senelis velniui pardavė savo sielą. Ir jį praminė senuoju Niku**. Jis buvo ydingas senis, bet labai smagus. Aš jį dievinau. Mes visur būdavom drauge, ir jį vadindavo senuoju Niku, o mane jaunąja Nike. Mano tikras vardas Magdala.

– Retas vardas.

– Tai mūsų šeimos vardas. Bakli giminėj buvo daug Magdalų. Štai ten viena. – Ji linktelėjo į paveikslą ant sienos.

– Aha! – tarė Puaro ir, žvilgtelėjęs į portretą virš židinio, paklausė: – Ar tai jūsų senelis, madmuazele?

– Taip, įspūdingas portretas, tiesa? Džimas Lazaras prašė jį parduoti, bet aš nesutikau. Senasis Nikas – mano meilė.

– Aha! – Puaro patylėjo valandėlę, o tada labai rimtai

---

* Po velnių! (*pranc.*).

** Velnias (*angl.*).

pasakė: – *Révenons à nos moutons**. Madmuazele, meldžiu jus susikaupti. Jums gresia pavojus. Šiandien kažkas šovė į jus iš mauzerio.

– Mauzerio?

Nikė krūptelėjo.

– Taip, o kodėl? Ar kas iš jūsų pažįstamų turi mauzerį?

Ji šyptelėjo.

– Aš pati turiu.

– Jūs?

– Taip, tėvo. Jis parsivežė iš karo. Nuo to laiko ir mėtosi visur. Dar anądien mačiau stalčiuje.

Ji mostelėjo į senovišką sekreterą. Paskui jai kažkas dingtelėjo į galvą, ji priėjo prie jo ir atidarė stalčių. Tada atsigręžė, išpūtusi akis. Pasikeitusiu balsu pasakė:

– O! Jo čia nebėra.

---

* Kalbėkime apie reikalą (*pranc.*).

3. Atsitiktinumai?

Nuo tada pokalbis pasidarė visai kitoks. Iki tol Puaro ir mergina kalbėjo katras sau. Tarp jų buvo metų bedugnė. Jai Puaro šlovė ir reputacija buvo niekas, nes jos karta žino tik šios dienos garsenybes. Jo įspėjimai nedarė Nikei jokio įspūdžio. Puaro jos akyse buvo tik juokingas senstelėjęs užsienietis, mąstantis keistai ir melodramatiškai.

Šitoks jos nusiteikimas pribaigė Puaro. Visų pirma buvo įžeista jo tuštybė. Jis nuolatos sakydavo, kad visas pasaulis žino Erkiulį Puaro. O čia atsirado tokia, kuri nežinojo. Jam tai į sveikatą, – ir aš širdy džiaugiausi, tik visa bėda, kad nuo to mūsų byla nejudėjo į priekį.

Kai paaiškėjo, jog pistoletas dingęs, viskas pakrypo kita vaga. Nikė pamatė, kad čia ne tokie linksmi juokai, kaip ji manė. Į galvą ji labai neėmė, nes buvo įpratusi į viską žiūrėti pro pirštus, bet gerokai surimtėjo.

Ji atėjo nuo sekretero ir susimąsčiusi atsisėdo ant fotelio atramos.

– Keista, – tarė ji.

Puaro atsigręžė į mane.

–Prisimeni, Hastingsai, kokią mintį tau buvau sakęs? Pasirodo, aš teisingai galvojau. Tarkim, madmuazelė rasta negyva viešbučio sode. Ji ten galėjo pragulėti kelias valandas – tuo keliu beveik niekas neina. O šalia, iškritęs jai iš rankos, būtų gulėjęs revolveris. Nėra abejonių, geroji madam Elena būtų jį atpažinusi. Ir prasidėtų spėliojimai – gal pervargimas, gal nemiga.

Nikė sukrutėjo.

– Teisybė. Esu mirtinai nuvargusi. Man visi sako, kad esu nervinga. Taip, jie tai prisimintų...

– Ir patvirtintų, kad tai savižudybė. Paaiškėtų, jog ant revolverio ne kieno kito, o madmuazelės pirštų atspaudai – viskas būtų labai paprasta ir įtikima.

– Baisiai linksma! – tarė Nikė, ir aš apsidžiaugiau, kad jai ne taip linksma, kaip ji sakė.

Puaro suprato tiesioginę tų žodžių prasmę.

– *N'est-ce pas?** Tik, madmuazele, žiūrėkit, kad daugiau to nebūtų. Keturis kartus pasisekė, o penktas kartas gali nemeluoti.

– Tad užsakykit katafalką su guminiais ratais, – sumurmėjo Nikė.

– Juk mes, aš ir mano draugas, čia ir atėjome, kad apsaugotume jus nuo šito.

* Ar ne taip? (*pranc.*).

Buvau dėkingas už „mes“. Paprastai Puaro pamiršdavo apie mano buvimą.

– Taip, – įsiterpiau, – nebijokit, panele Bakli, mes jus apginsim.

– Jūs nuostabiai geri, – tarė Nikė. – Ši istorija nepaprasta. Man net plaukai šiaušiasi.

Ji vis dar kalbėjo nerūpestingai, paviršutiniškai, bet jos akys buvo sunerimusios.

– Pirmiausia, – tarė Puaro, – mums reikia pasitarti.

Jis atsisėdo ir draugiškai nusišypsojo.

– Iš pradžių, madmuazele, įprastinis klausimas: ar turite kokių nors priešų?

Nikė apgailestaudama papurtė galvą.

– Atrodo, neturiu, – pasakė ji atsiprašydama.

– *Bon**. Šią galimybę tenka atmesti. Kitas klausimas kaip kino filmuose ar detektyviniuose romanuose: kam, madmuazele, būtų naudos iš jūsų mirties?

– Nė nesugalvoju, – atsakė ji. – Štai todėl man visa tai atrodo nesąmonė. Aš turiu šitą seną sugriuvusią daržinę, bet jos kiekviena sija užstatyta, stogas kiauras, o žemėje tikrai nėra nei anglies klodų, nei kitokių lobių.

– Namas užstatytas? *Hein!***

– Taip. Turėjau užstatyti. Mūsų namuose buvo dvejos laidotuvės – vos vieną palaidojom, mirė kitas. Pirma senelis, prieš šešerius metus, o paskui brolis. Ir mano kišenė visai

---

* Gerai (*pranc.*).

** Na (*pranc.*).

ištuštėjo.

– O tėvas?

– Jis iš karo grįžo invalidas, susirgo plaučių uždegimu ir 1919 metais mirė. Motina mirė, kai dar buvau kūdikis. Aš čia gyvenau su seneliu. Juodu su tėvu nesutarė – nė nesistebiu – ir tėvui buvo parankiau primesti mane seneliui, o pačiam laisvam kaip paukščiui skrajoti po pasaulį. Brolis irgi nesutarė su seneliu. Galbūt ir aš nebūčiau suteikusi, jei būčiau buvusi berniukas. Visa laimė, kad gimiau mergaitė. Senelis sakydavo, kad aš senojo medžio atžala ir paveldėjau jo dvasią. – Ji nusijuokė. – Jis buvo senas nusidėjėlis, tačiau begaliniai laimingas. Žmonės čia sakydavo, kad prie ko jis prisiliečia, tą paverčia auksu. Tačiau jis buvo aistringas lošėjas ir viską pralošdavo. Po mirties paliko tik šį namą ir žemės. Aš tada buvau šešiolikos, o Džeraldas dvidešimties metų. Džeraldas prieš trejus metus užsimušė per avariją, ir namas atiteko man.

– O po jūsų, madmuazele? Kas jūsų artimiausias giminaitis?

– Pusbrolis Čarlis. Čarlis Vaizas. Jis vietinis advokatas. Geras ir rimtas žmogus, tik labai nuobodus. Duoda man gerų patarimų ir bando sutramdyti mano ekstravagantiškus pomėgius.

– Jis tvarko jūsų reikalus?

– Taip, norint galima ir taip pavadinti. Bet aš neturiu ką daug tvarkyti. Jis tik padėjo užstatyti namą ir įkalbėjo priimti nuomininkų.

– A! Nuomininkų. Aš kaip tik norėjau paklausti, ar turit nuomininkų.

– Taip, australiečių šeimą. Pavarde Kroftai. Labai nuoširdūs žmonės ir taip toliau. Jų gerumas net įgrysta. Ko tik man neprineša – stirtas salierų, ankstyvųjų žirnių. Jiems galvoj netelpa, kaip aš šitaip apleidau sodą. Tiesą sakant, gana įkyrūs, bent jau jis. Be galo saldus. Ji, vargšė, luoša ir ištisas dienas guli ant sofos. Šiaip ar taip, jie moka nuomą, o man tai svarbiausia.

– Seniai jie čia?

– A, koks pusmetis.

– Aha. O be to pusbrolio... beje, ar jis iš tėvo pusės, ar iš motinos?

– Iš motinos. Mano mama Emė Vaiz.

– *Bien!* Na, o be to pusbrolio, kaip sakiau, ar daugiau neturit giminių?

– Jorkšyre yra labai tolimi giminaičiai Bakliai.

– Daugiau nieko?

– Ne.

– Jūs labai vieniša.

Nikė išpūtė akis.

– Vieniša? Man net į galvą neatėjo. Juk aš mažai čia būnu. Daugiausia Londone. Iš giminių paprastai jokios naudos. Tik visur lenda, kišasi. Geriau būt pačiai sau šeimininke.

– Tad mano užuojauta nereikalinga. Jūs, madmuazele, tikrai šiuolaikinė mergina. O kas jūsų šeimynykščiai?

– Kaip tai didingai skamba! Visi mano šeimynykščiai – Elena. Ir jos vyras sodininkas. Nelabai koks. Jie man dirba pusdykiai, nes aš leidžiu čia laikyti vaiką. Kai parvažiuoju, Elena man šeimininkauja, o jei darau vaišes, ką nors samdau jai padėti. Pirmadienį laukiu svečių. Juk prasideda regata.

– Pirmadienį, o šiandien šeštadienis. Taigi taigi. Madmuazele, o kas jūsų draugai, pavyzdžiui, tie, su kuriais šiandien pusryčiavote?

– Na, Fredė Rais, ta šviesiaplaukė, yra mano artimiausia draugė. Nekoks jos gyvenimas. Ištekėjo už galvijo – jos vyras girtuoklis, narkomanas, žodžių trūksta jo bjaurumui apsakyti. Po poros metų Fredė paliko jį. Nuo tada taip ir blaškosi. Aš tik meldžiu Dievą, kad ji gautų išsiskyrimą ir ištekėtų už Džimo Lazaro.

– Lazaro? Paveikslų prekiautojo Bond-strite?

– Taip, Džimas jų vienturtis sūnus. Pinigų turi kaip šieno. Matėt jo automobilį? Jis įsimylėjęs Fredę. Jiedu niekur nesiskiria. Šią savaitę jie dar pagyvens „Madžestiko" viešbuty, o nuo pirmadienio pereis pas manc.

– O ponios Rais vyras?

– Tas niekšas? A, jo čia nėra nė kvapo. Apie jį Fredė nieko nežino. Ji labai keblioj padėty. Kaip išsiskirsi su vyru, jei nežinai, kur jis.

– *Evidemment!* *

– Vargšė Fredė, – tarė susimąsčiusi Nikė. – Neturi

* Suprantama (*pranc.*).

laimės. Kartą jau viskas buvo sutvarkyta. Ji susirado vyrą, viską išaiškino, ir jis pasakė mielai sutinkąs skirtis, tik neturįs už ką pasikviesti moters į viešbutį. Galų gale Fredė jam davė pinigų, o jis pasiėmęs dingo, ir iki šiol nieko apie jį negirdėti. Tikras niekšas.

– Viešpatie! – sušukau aš.

– Mano draugas Hastingsas pasipiktinęs, – tarė Puaro. – Pasigailėkite jo madmuazele. Supraskit, jis senamadiškas. Ką tik grįžęs iš tolimų kraštų ir taip toliau, turi iš naujo mokytis mūsų laikų kalbos.

– Nėra ko piktintis, – tarė Nikė išpūsdama akis. – Man rodos, kiekvienas suaugęs žino, kad yra tokių žmonių. Ir vis dėlto aš manau, jog tai labai žema. Vargšei Fredei tada buvo taip sunku, kad ji nežinojo, prie ko ir šlietis.

– Taip, taip, negražiai išėjo. O jūsų kitas draugas, madmuazele, šaunusis kapitonas Čelendžeris?

– Džordžas? Aš jį pažįstu nuo gimimo, na, bent jau kokius penkerius metus. Jis geras vyras.

– Ir jums peršasi?

– Kartkartėm užsimena apie vestuves. Rytui auštant ar išgėręs porą taurių portveino.

– Bet jūsų širdis nepalenkiama?

– Kas iš to, kad mudu susituoktume? Abu pliki kaip tilvikai. Džordžas seno gero auklėjimo ir su juo baisiai nuobodu. Be to, jis jau persirito per keturiasdešimt.

Aš net susigūžiau.

– Žinoma, jis jau viena koja grabe, – tarė Puaro. – A,

manęs nepaisykit, madmuazele. Aš – senelis, niekas. Tik man dar papasakokit apie tuos nelaimingus atsitikimus. Pavyzdžiui, apie paveikslą.

– Jis vėl pakabintas, ant naujos virvelės. Eime, galit, jei norit, pasižiūrėti.

Mes nusekėm paskui ją iš kambario. Tai buvo tapybos darbas sunkiais rėmais ir kabojo tiesiai virš lovos galvūgalio.

Suburbėjęs: „Jums leidus, madmuazele“, Puaro nusiavė batus ir atsistojo ant lovos. Apžiūrėjęs paveikslą ir virvutę, jis atsargiai jį pakilnojo ir su reikšminga mina nulipo nuo lovos.

– Menkas malonumas, jei toks paveikslas užgriūtų ant galvos. Ar jis pirma, madmuazele, kabojo ant tokios virvės, kaip ši?

– Taip, tik ant plonesnės. Šį kartą užkabinau storą.

– Savaime aišku. Ar jūs apžiūrėjot, kur ji trūko?. Ar buvo prasitrynusi?

– Turbūt, bet aš nesidomėjau. Kam?

– Sakot, kam? O aš norėčiau apžiūrėti tą virvę. Ar ji kur nors yra?

– Ji buvo likus ant paveikslo. Tik žmogus, pririšęs naują, tikriausiai senąją išmetė.

– Gaila, labai norėčiau ją pamatyti.

– Jūs vis tiek netikit, kad tai buvo grynas atsitiktinumas? Betgi daugiau nieko negalėjo būti.

– Gal ir atsitiktinumas. Sunku pasakyti. Bet mašinos stabdžiai tikrai neatsitiktinai buvo sugadinti. O akmuo,

nuriedėjęs nuo uolos... Įdomu būtų pamatyti tą vietą.

Nikė per sodą nuvedė mus prie uolos krašto. Apačioj tviskėjo mėlyna jūra. Per uolą ėjo nelygus takas. Nikė parodė, nuo kur nusirito nuolauža. Puaro susimąstęs linktelėjo ir paklausė:

– Madmuazele, o per kur dar galima patekti į sodą?

– Šalia priestato yra pagrindinis įėjimas. Ties keliuko viduriu yra vartai produktų išnešiotojams. O dar vieni varteliai yra prie uolos krašto. Nuo jų eina raitytas takas pro „Madžestiko" viešbutį į pajūrį. Į „Madžestiko" sodą dar galima išeiti tiesiai pro tarpą gyvatvorėje – tuo taku aš ėjau šįryt. Per viešbučio sodą tiesiausias kelias į miestą.

– O kur paprastai dirba jūsų sodininkas?

– Jis dažniausiai tupinėja darže arba sėdi pašiūrėje, apsimesdamas, kad galanda žirkles.

– Vadinasi, anoj pusėj namo?

– Taip.

– Žodžiu, jei kas nors ateitų ir iš ten mestų akmenį, jo niekas nepastebėtų.

Nikė net krūptelėjo.

– Ar jūs manot, kad uolieną kas nors numetė? – paklausė ji. – Aš niekaip negaliu patikėti. Viskas atrodo taip beprasmiška.

Puaro vėl išsiėmė iš kišenės kulką ir pažvelgė į ją.

– Kulka turėjo kažkokią prasmę, madmuazele, – pasakė jis mandagiai.

– Tai bepročio darbas.

– Galimas daiktas. Įdomi tema popietiniam pokalbiui – ar visi nusikaltėliai yra bepročiai. Gal jų smegenų ląstelės išsigimusios? Visko gali būti. Tai daktarams spręsti. Man rūpi kas kita. Aš galvoju apie teisųjį, o ne apie kaltąjį – apie auką, o ne nusikaltėlį. Aš dabar susirūpinęs jumis, madmuazele, o ne nežinomu užpuoliku. Jūs jauna, graži, jums šviečia saulė, pasaulis toks gražus, prieš akis dar meilė ir visas gyvenimas. Štai apie ką galvoju, madmuazele. Sakykit, ar tie jūsų draugai, ponia Rais ir ponas Lazaras, seniai čia?

– Fredė į šį pakraštį atvažiavo trečiadienį. Kelias paras buvo apsistojusi netoli Teivistoko pas pažįstamus. Čion atvažiuoja savo mašina. Dažniausiai savaitgaliais.

Puaro linktelėjo. Mes tylėdami ėjom atgal į namą. Staiga jis prašneko:

– Ar turit tokį draugą, kuriuo galėtumėte pasikliauti?

– Fredė.

– O be Fredės?

– Pati nežinau. Turbūt turiu. O kam?

– Norėčiau, kad nuo šiol kas nors gyventų su jumis.

– A!

Nikė sumišo. Valandėlę pagalvojusi, pasakė dvejodama:

– Gal Magė? Ją turbūt prisiprašyčiau.

– O kas ta Magė?

– Mano pusseserė iš Jorkšyro. Jų didelė šeima. Tėvas pastorius, Magė beveik mano vienmetė. Aš ją dažnai kviečiu pasisvečiuoti vasarą. Tik iš jos maža džiaugsmo – žinot,

tikra šventuolė, tik su tokia šukuosena, kuri lyg tyčia dabar atėjo į madą. Šią vasarą norėjau jos išvengti.

– O ne. Jūsų pusseserė, madmuazele, puikiausiai tinka. Kaip tik apie tokią aš ir galvoju.

– Gerai, – atsiduso Nikė. – Nusiųsiu jai telegramą. Net nežinau, ką kitą galėčiau nutverti. Visi jau ką nors susiplanavę. Jeigu dabar nebus berniukų choro pikniko ar kokios motinų šventės, ji atvažiuos.

– Galėtumėt taip susitvarkyti, kad ji miegotų jūsų kambaryje?

– Manau, kad galėčiau.

– Jai tai nepasirodytų keista?

– O ne, Magė niekada nemąsto, tik su krikščionišku atsidavimu ir pasiaukojimu nuolankiai viską vykdo. Gerai, aš jai išsiųsiu telegramą, kad pirmadienį atvažiuotų.

– Kodėl ne rytoj?

– Sekmadienio traukiniu? Ji pamanys, kad aš mirštu, jei šaukiuosi jos sekmadienį. Ne, pasikviesiu pirmadieniui. Ar jūs žadat jai papasakoti, kad virš mano galvos pakibo likimo pirštas?

– *Nous verrons**. Vis dar juokaujat? Matau, drąsos jums nestinga.

– Šitaip nors prasiblaškai, – atsakė Nikė.

Kažkodėl jos balsas man pasirodė keistas, ir aš smalsiai pasižiūrėjau į ją. Nujaučiau, kad ji kažką nutylėjo. Mes vėl

---

* Pažiūrėsim (*pranc.*).

buvome svetainėje. Puaro, sėdėdamas ant sofos, žaidė su laikraščiu.

– Skaitėt šį numerį, madmuazele? – paklausė jis netikėtai.

– „St. Loo Herald“? Ne, atidžiai neskaičiau, tik buvau atsivertusi pasižiūrėti potvynių. Jie kas savaitę skelbia.

– Aišku. Tarp kitko, madmuazele, ar turite parašiusi testamentą?

– Taip. Parašiau prieš pusmetį. Prieš pat savo op.

– *Qu'est-ce que vous dites?** Savo op?

– Operaciją. Apendicito. Kažkas pasakė, kad parašyčiau testamentą. Aš ir parašiau. Tada pasijutau labai svarbus asmuo.

– Kam paliekat turtą?

– Endhauzą paskyriau Čarliui, o visa kita užrašiau Fredei, bet ne kažin kiek to viso kito. Manau – juk taip sakoma? – kad pasyvas viršytų aktyvą.

Puaro užsigalvojęs linktelėjo.

– Dabar aš išeinu. *Au revoir***, madmuazele. Saugokitės.

– Ko? – paklausė Nikė.

– Jūs gi suprantat – čia ir yra visa bėda, kad nežinia, ko saugotis. Ir kas pasakys? Bet pasitikėkit manim – po kelių dienų atskleisiu teisybę.

– O iki tol saugotis nuodų, bombų, revolverio šūvių,

---

* Ką jūs pasakėte? (*pranc.*).
** Iki pasimatymo (*pranc.*).

avarijų ir strėlių, pamirkytų paslaptinguose Pietų Amerikos nuoduose, – išpoškino Nikė.

– Nesityčiokit pati iš savęs, madmuazele, – rimtai pasakė Puaro.

Prie durų jis stabtelėjo.

– Beje, kokią sumą jums siūlo ponas Lazaras už senelio portretą?

– Penkiasdešimt svarų sterlingų.

– Aha, – tarė Puaro.

Jis atsigręžęs dar kartą rimtai pasižiūrėjo į niūrų veidą virš židinio.

– Aš juk sakiau, kad senuko nenoriu parduoti.

– Taip, – pasakė užsigalvojęs Puaro. – Taip, suprantu.

4. Kažkas vis tiek yra

– Puaro, – tariau, vos tik išėjome į kelią, – tau reikia vieną dalyką žinoti.

– Kokį, *mon ami?*

Papasakojau, ką ponia Rais sakė apie atsitikimą su mašina.

– *Tiens! C'est intéressant, ça**. Taip, yra tokių tuščiagarbių isterikų, kurie nori būti įdomūs, pasakodami, kaip per plauką išvengė mirties. Jie mėgsta dėstyti nebūtas istorijas. Tokie žmonės gerai žinomi. Jie net tyčia susižeidžia, kad jų šnekos būtų įtikinamesnės.

– Manai, kad...

– Kad madmuazelė Nikė iš tokių? Ne, ne. Pastebėjai, Hastingsai, ją net buvo sunku įtikinti, kad gresia pavojus. Visą laiką ji mus erzino ir vaidino, kad netiki. Ši mergaitė dabartinės kartos. Ir vis vien įdomu tai, ką pasakė ponia Rais. Kodėl ji pasakė? Net jeigu tai teisybė, vis vien – kam? Jai nederėjo sakyti – tiesiog *gauche***.

---

* Štai kaip. Tai įdomu (*pranc.*).

** Netaktas (*pranc.*).

– Taip, teisybė, – pritariau. – Ji užvedė tą kalbą nei iš šio, nei iš to.

– Keista. Taip, taip, keista. Man patinka, kai išnyra tokie keisti dalykėliai. Jie svarbūs – parodo kelią.

– Kelią? Kur?

– Taikai kaip pirštu į dangų, nepakeičiamasis Hastingsai. Kur? Iš tiesų, kur? Deja, dar mes patys nežinom kur.

– Puaro, pasakyk, kodėl ją spyrei pasikviesti pusseserę?

– Galvok! – sušuko jis. – Nors kiek pagalvok, Hastingsai. Mes suspeisti iš visų šonų. Mūsų rankos surištos. Ieškoti žudiko, kai nusikaltimas įvykdytas, *c'est tout simple**. Bent mano gabumų žmogui. Padarydamas nusikaltimą, žudikas, taip sakant, palieka savo parašą. O šiuo atveju nusikaltimas dar neįvykdytas, – mes netgi nenorim, kad jis įvyktų. Susekti dar nepadarytą nusikaltimą yra nepaprastai sunku.

Koks mūsų pirmasis uždavinys? Madmuazelės saugumas. Tai nelengvas uždavinys. Nelengvas, Hastingsai. Mes patys jos negalim saugoti dieną ir naktį ir negalim atsiųsti policininko su dideliais batais, kad ją saugotų. Juk mes nemiegosim jaunos merginos miegamajame. Taigi iš visų pusių vien sunkumai. Tik štai ką mes galim: statyti kliūtis žudikui ant kelio. Mes įspėjom madmuazelę ir šalia jos parūpinom bešališką liudininką. Tik labai protingas žmogus sugebės apeiti šias dvi kliūtis.

Jis nutilo ir po valandėlės prabilo visai kitokiu balsu.

– Žinai, ko aš bijau, Hastingsai?

---

* Labai paprasta (*pranc.*).

– Ko?

– Aš bijau, kad jis yra labai protingas. Todėl man baisiai neramu – nerandu sau vietos.

– Puaro, – pasakiau, – aš imu nervintis.

– Aš irgi nervinuosi. Prisimeni tą laikraštį „St. Loo Weekly Herald“? Žinai, per kokią vietą jis buvo sulenktas? Ties nedidele žinute: „Viešbutyje, tarp kitų svečių, apsistojęs mesje Erkiulis Puaro ir kapitonas Hastingsas“. Vadinasi, vadinasi, kažkas skaitė šį skyrelį. Jie žino mano pavardę – kas nežino...

– Panelė Bakli nežinojo, – atsakiau šyptelėjęs.

– Nėra ko jos paisyti, tos vėjavaikės panelės Bakli... Rimtas žmogus – nusikaltėlis – žino. Jį tuoj suims baimė. Susimąstys, pradės uždavinėti sau klausimus. Tris kartus jam pasikėsinus į madmuazelės gyvybę, netoliese apsistoja Erkiulis Puaro. Jis ims galvoti, ar tai sutapimas. Ir išsigąs, kad ne sutapimas. Ką tada darys?

– Liausis kėsinęsis ir ims dangstyti savo pėdsakus, – pasakiau savo nuomonę.

– Taip, taip, bet jei būtų nežaboto akiplėšiškumo, negaišdamas smogtų paskutinį smūgį. Aš dar nespėčiau apsiklausinėti, o pykšt – madmuazelė ir nebegyva. Šitaip elgtųsi akiplėša.

– O kodėl tu manai, kad kas kitas, o ne panelė Bakli perskaitė šią žinutę?

– Ne panelė Bakli ją skaitė. Man pasakius savo pavardę, ji nė nemirktelėjo. Jai nebuvo girdėta. Juk pati sakė, kad žiūrėjo laikrašty, kas pranešta apie potvynius, ir daugiau

nieko. O jokių pranešimų apie potvynius tame puslapyje nebuvo.

– Manai, kad kas nors iš to paties namo?..

– Ar iš to namo, ar pašalinis, galintis į jį lengvai įeiti – juk durys ten neužsidaro. Jos draugai, kada panorėję, ateina ir išeina.

– O ką tu apie tai galvoji? Ar ką įtari?

Puaro išskėtė rankas.

– Nieko. Kaip sakiau, motyvai nėra akivaizdūs. Būsimasis žudikas jaučiasi saugių saugiausiai, jei šitaip išdrįso elgtis šįryt. Iš paviršiaus nematyti, ko būtų kėsinamasi į mažosios Nikės gyvybę. Dėl turto? Dėl Endhauzo? Jis atiteks pusbroliui, – bet ar tas pusbrolis trokšta užstatyto aplūžusio namo? Čarliui jis netgi nebrangus kaip prosenelių prisiminimas. Nepamiršk, kad jis ne Baklis. Kalbos nėra, mes dar susitiksim mesje Čarlį Vaizą, bet toks spėliojimas – be jokio pagrindo. Dar yra artimiausia draugė, madam, keistų akių ir panaši į nusivylusią madoną.

– Ir tau toks įspūdis? – aš net pašokau.

– Kiek ją galima įtarti? Ji sakė, kad jos draugė melagė. *C'est gentille, ça?** Kam ji tai sakė? Ar bijo, kad Nikė ko neprasitartų? Pavyzdžiui, ko nors apie automobilį? O gal ji šiaip sau pasakė apie automobilį, pati bijodama visai kito. Be to, ar iš tiesų kas nors prikišo nagus prie mašinos, ir kas? Ar ji tai žino? Ir dar gražuolis šviesiaplaukis Lazaras.

* Malonu, ar ne? (*pranc.*).

Ką jam galima prikišti? Turi stebuklingą automobilį, pinigų per akis. Ar jis kaip nors gali būti įsivėlęs į šią istoriją? Kapitonas Čelendžeris...

– Dėl jo nesuk galvos, – skubiai įterpiau. – Aš dėl jo ramus. Jis tikras džentelmenas, *pukka sahib.*

– Jis, be abejo, gero auklėjimo, kaip tu sakai. Visa laimė, kad esu užsienietis ir tokie prietarai man netrukdo seklio darbui. Bet turiu prisipažinti, sunku įžiūrėti kokį nors ryšį tarp kapitono Čelendžerio ir šių pasikėsinimų. Neįžiūriu, ką jis turėtų su jais bendra.

– Tikrai nieko, – atsakiau patenkintas.

Puaro, kažką svarstydamas, pasižiūrėjo į mane.

– Tavo poveikis man, Hastingsai, ypatingas. Tu beveik visad užuodi priešingai, ir aš net gundausi paklausyti tavo uoslės. Tu esi grynai iš tų dorų, garbingų, pasitikinčių žmonių, kuriuos niekšai lengvai vynioja apie pirštą. Tokie kaip tu investuoja pinigus į abejotinus naftos gręžinius ar į aukso kasyklas, kuriose nėra aukso. Iš šimtų tokių kaip tu sukčiai valgo duoną. Ką gi, aš patyrinėsiu tą kapitoną Čelendžerį. Tu man sukėlei abejonių.

– Brangusis Puaro, – sušukau įpykęs. – Kalbi visiškas nesąmones. Žmogus, prasitrankęs po visą pasaulį kaip aš...

– Taip nieko ir neišmoksta, – liūdnai atsakė Puaro. – Keista, bet taip yra.

– Negi manai, kad mano ranča Argentinoje būtų suklestėjusi, jei būčiau toks paikas lengvatikis, kokį tu mane paišai?

– Neširsk, *mon ami*. Jūs sėkmingai tvarkėtės rančoje –

tu ir tavo žmona.

– Bela visad daro, kaip aš sakau.

– Ji tiek žavi, tiek protinga, – atsakė Puaro. – Geriau nesiginčykim, drauguži. Štai ten prieky Moto garažas. Turbūt tas pats, kurį minėjo panelė Bakli. Keliais klausimais mes išgausim teisybę.

Mes įėjom į garažą, ir Puaro mandagiai prisistatė kaip rekomenduotas panelės Bakli. Jis pasiteiravo, ar galima išsinuomoti mašiną pasivažinėti pavakariais, ir greit pakreipė kalbą apie gedimus panelės Bakli mašinoje.

Tada garažo savininkui atsirišo liežuvis. Jam buvęs neregėtas dalykas. Jis berte bėrė techninius terminus, nors aš nieko neišmanau apie mechaniką, o Puaro nė tiek, kiek aš. Bet kai kas iškilo aikštėn. Prie mašinos kažkieno prikišta pirštų. Šitiek galėjo būti sugadinta per labai trumpą laiką.

– Ak štai kaip, – atsakė Puaro, mums išėjus. – Mažoji Nikė sakė teisybę, o turtuolis mesje Lazaras klydo. Mielas drauge Hastingsai, darosi labai įdomu.

– Ką dabar veiksim?

– Užeisim į paštą ir, jei ne vėlu, išsiųsim telegramą.

– Telegramą? – su viltim paklausiau.

– Taip, – atsakė užsigalvojęs Puaro. – Telegramą.

Paštas dar veikė. Puaro, parašęs telegramą, ją išsiuntė, man nesiteikdamas pasakyti turinio. Nujausdamas jį laukiant, kada pats paklausiu, aš saugojausi, kad neprasižiočiau.

– Gaila, kad ryt sekmadienis, – tarė jis, mums žingsniuojant į viešbutį. – Nepamatysim Vaizo lig

pirmadienio ryto.

– Galima užeiti pas jį į namus.

– Žinoma. Bet šito aš vengiu. Visų pirma norėčiau pasitarti su juo kaip su teisininku ir tokiu požiūriu susidaryti savo nuomonę apie jį.

– Taip, – atsakiau susimąstęs, – šitaip būtų geriausiai.

– Pavyzdžiui, atsakymas į vieną menkutį klausimą gali daug ką atskleisti. Jei mesje Vaizas šiandien pusę pirmos buvo savo kontoroje, vadinasi, ne jis šovė priešpiet „Madžestiko" viešbutyje.

– Ar nereikėtų patikrinti alibi tų trijų, kurie šiandien priešpiečiavo viešbutyje?

– Tai kur kas sunkiau. Nieko nėr kuriam nors iš jų valandėlę pasišalinti, išeiti per vienas iš begalės vestibiulio, rūkomojo, svetainės ar kabineto durų, skubom pasislėpti ten, kur mergina turėjo praeiti, iššauti ir tuoj pat sugrįžti. Tik kol kas, *mon ami*, mes dar nežinom, ar aptikom visus *dramatis personae**. Dar yra gerbiama Elena ir mums kol kas nepažįstamas jos vyras. Abu gyvena Endhauze ir abu, matyt, šiaušiasi prieš mažąją mūsų madmuazelę. Priestate gyvena visai nežinomi australiečiai. O kur dar kiti panelės Bakli draugai ir bičiuliai, kurių neįtardama ji net nepaminėjo? Mane, Hastingsai, persekioja mintis, kad čia kažkas slypi, ko mes dar neužčiuopėm. Esu tikras, kad panelė Bakli žino daugiau nei mums pasako.

– Manai, ji kažką slepia?

---

* Veikiančius asmenis (*lot.*).

– Taip.

– Gal nori ką apsaugoti?

Puaro griežtai papurtė galvą.

– Ne, ne. Kol kas man toks įspūdis, kad ji su mumis visiškai atvira. Esu įsitikinęs, jog apie tuos tris pasikėsinimus ji pasakė viską, ką žinojo. Bet dar kažkas yra – ji net nemano, kad tai turi ką nors bendra su šiais atsitikimais. Aš ir noriu išsiaiškinti, kas čia galėtų būti. Juk aš – sakau, nė kiek nenusižengdamas kuklumui, – turiu daugiau proto, negu ta *une petite comme ça**. Taip, aš galiu užtikti pėdsakus. Bet dabar, Hastingsai, atvirai ir nuolankiai prisipažįstu, kad dar, kaip tu sakai, klaidžioju tamsoj. Ir tik užčiuopęs priežastį, pamatysiu kažkokią prošvaistę. Juk yra kažkas, kažkoks veiksnys, tik aš jo niekaip neužgriebiu. Koks? *Je me demande ça sans cesse. Qu'est-ce que c'est?***

– Sužinosi, – atsakiau jį nuramindamas.

– Kad tik nebūtų per vėlai, – niūriai atsakė Puaro.

---

* Mažylė (*pranc.*).

** Vis keliu sau šį klausimą. Kas čia galėtų būti? (*pranc.*).

5. Ponas ir ponia Kroftai

Tą vakarą viešbutyje buvo šokiai. Nikė Bakli pietavo ten su draugais ir, pasisveikindama su mumis, linksmai pamojo.

Ji buvo ilga, grindis siekiančia raudono šifono suknele, paryškinančia jos baltą kaklą, nuogus pečius ir nedidelę, juodą, įžūliai atloštą galvą.

– Patraukli, velniūkštis, – pasakiau.

– Visai kitokia negu jos draugė, tiesa?

Frederika Rais buvo apsirengusi baltai. Ji šoko grakščiai, bet lėtai ir tingiai, visiškai ne taip, kaip smarkioji Nikė.

– Ji tikra gražuolė, – tarė staiga Puaro.

– Kas? Mūsų Nikė?

– Ne, anoji. Kas joje slypi? Gėris? Blogis? Ar tik šiaip yra nelaiminga? Kas pasakys? Ji – mįslė. O gal tik tuščia vieta. Bet atsimink, drauge, kad ji *allumeuse**.

– Kokia prasme? – paklausiau smalsiai.

Jis šypsodamasis palingavo galvą.

---

* Karšta (*pranc.*).

– Anksčiau ar vėliau pats suprasi. Prisiminsi mano žodžius.

Nei iš šio, nei iš to jis pakilo. Nikė šoko su kapitonu Čelendžeriu. Frederika ir Lazaras buvo ką tik baigę šokti ir atsisėdo už stalo. Paskui Lazaras atsistojo ir nuėjo. Ponia Rais liko viena. Puaro nuėjo stačiai prie jos stalo. Aš iš paskos.

Puaro veikdavo tiesiai, be užuolankų.

– Galima? – Jis uždėjo ranką ant kėdės atlošo, o tada atsisėdo. – Norėčiau tarti jums porą žodžių, kol draugė šoka.

– Prašom. – Jos balsas skambėjo šaltai, abejingai.

– Madam, nežinau, ar draugė jums pasakojo. Jei ne, aš pasakysiu. Šiandien buvo pasikėsinta į jos gyvybę.

Iš siaubo ir nustebimo ji išplėtė dideles pilkas akis. Didelės juodos lėliukės irgi išsiplėtė.

– Ką jūs sakot?

– Šio viešbučio sode buvo šauta į madmuazelę Bakli.

Staiga ji nusišypsojo – švelniai, nepatikliai ir su gailesčiu.

– Ar jums Nikė sakė?

– Ne, madam, pats savo akimis mačiau. Štai kulka.

Jis ištiesė ranką su kulka, ir ji atsitraukė.

– Vadinasi, vadinasi...

– Tai ne madmuazelės fantazija ar vaizduotė, pati matote. Galiu garantuoti. Ir ne vien tai. Per paskutines dienas nutiko labai keistų dalykų. Gal jau girdėjot, o gal dar nespėjot, juk tik vakar atvažiavote.

– Taip, vakar.

– Prieš tai, rodos, viešėjot pas draugus Teivistoke?

– Taip.

– Man įdomu, madam, kuo pavarde tie jūsų draugai?

Ji pakėlė antakius.

– O kam aš tai turėčiau sakyti? – paklausė ji šaltai.

Puaro kuo nekalčiausiai nustebo.

– Šimtus kartų atsiprašau, madam, kad buvau toks *meladroit**. Mat aš irgi turiu draugų Teivistoke, pamaniau, kad buvot su jais susitikusi... Tai Bakenenai.

Ponia Rais papurtė galvą.

– Ne, tokių neprisimenu. Turbūt nebuvau susitikusi. – Ji kalbėjo nuoširdžiai. – Kam šnekėt apie pažįstamus? Geriau apie Nikę. Kas į ją šovė? Kodėl?

– Dar ir aš nežinau kas, – atsakė Puaro, – bet sužinosiu. Taip, be abejo, sužinosiu. Matot, aš seklys, pavarde Erkiulis Puaro.

– Labai garsus vardas.

– Madam labai maloni.

Ji paklausė iš tyko:

– Ko jūs iš manęs norėtumėt?

Manau, kad ji mus abu pritrenkė. To mes nesitikėjome.

– Paprašyčiau, madam, saugoti savo draugę.

– Gerai.

– Tik tiek.

Jis atsistojo, linktelėjo ir mes grįžome prie savo stalo.

---

* Netaktiškas (*pranc.*).

– Puaro, – tariau, – ar ne per greit atidengei kortas?

– *Mon ami*, nieko nepapeši. Gal taip ne itin gudru, bet tikriau. Negalima rizikuoti. Šiaip ar taip, vienas dalykas jau paaiškėjo.

– Kas?

– Ponia Rais nebuvo Teivistoke. O kur ji buvo? Nieko, dar sužinosim. Nuo Erkiulio Puaro nepasislėpsi. Štai gražuolis Lazaras sugrįžo. Frederika jam pasakoja. Jis žiūri į mus. Jis nekvailas, tas paukštis. Pažiūrėk, kokios formos jo galva. A, jei dabar žinočiau...

– Ką? – paklausiau, kai jis nutilo.

– Tą, ką išgirsiu pirmadienį, – atsakė jis dviprasmiškai.

Pažvelgiau į jį, daugiau neklausinėdamas. Jis atsiduso.

– Tavo smalsumas, mano drauge, jau nebe tas. Seniau...

– Yra malonumų, kurių nepatirti tau būtų į naudą.

– Pavyzdžiui?

– Malonumas nuleist negirdom mano klausimus.

– A, *c'est malin**.

– Taip.

– Nagi, nagi, – sumurmėjo Puaro. – Stipruolis tylenis, Eduardo epochos romanistų numylėtinis.

Jo akys sužybčiojo kaip kadaise.

Netrukus pro šalį ėjo Nikė. Atsitraukusi nuo savo partnerio, ji švystelėjo prie mūsų kaip margaplunksnė paukštė.

– Šokis ant mirties slenksčio, – pasakė ji žaismingai.

---

* Sukčius (*pranc.*).

– Ar nauja sensacija, madmuazele?

– Taip. Gana linksma.

Ji tik mums pamojo ir dingo.

– Kam ji taip sako? – tariau iš lėto. – „Šokis ant mirties slenksčio“. Man nepatinka.

– Suprantu. Šiuose žodžiuose per daug teisybės. Šiai mažylei drąsos nestinga. Taip, ji drąsi. Tik gaila, kad dabar ne drąsa reikalinga. Atsargumas, o ne drąsa – *voilà ce qu'il nous faut!* *

Rytojaus dieną buvo sekmadienis. Sėdėjome terasoje, atsisukę į viešbutį. Apie pusę dvyliktos Puaro staiga pakilo.

– Eime, drauge. Padarysim tokį bandymėlį. Mesje Lazaras išvažiavo su madam automobiliu, o madmuazelė kartu su jais. Mūsų rankos laisvos.

– Kam laisvos?

– Pamatysi.

Mes nulipom laiptais ir per nedidelę pievelę priėjom prie vartų, nuo kur takas vingiavo prie jūros. Iš pajūrio ėjo išsimaudžiusi porelė. Šnekėdamiesi ir juokdamiesi jie mus aplenkė.

Kai jie nutolo, Puaro priėjo prie tos vietos, kur buvo nepastebimi varteliai surūdijusiom vyrėm ir nusitrynusiu užrašu: „ENDHAUZAS. PRIVATI NUOSAVYBĖ“. Čia nebuvo nė gyvos dvasios. Mes tyliai įžengėm pro vartelius ir atsidūrėme vejoje priešais namą. Aplinkui nieko nebuvo. Puaro dar nuėjo prie uolos krašto ir apsidairė. Tada

* Štai ko mums reikia! (*pranc.*).

patraukė prie namo. Durys į terasą buvo atidarytos, ir mes patekom tiesiai į svetainę. Puaro negaišo. Atidarė duris ir įėjo į vestibiulį. Iš ten pasikėlė laiptais į Nikės miegamąjį. Aš sekiau iš paskos. Atsisėdęs ant madmuazelės lovos krašto, jis man mirktelėjo.

– Matai, drauguži, čia patekti – vienas juokas. Niekas nematė mūsų įeinant, niekas nepamatys išeinant. Be jokios rizikos galim padaryti ką tinkami. Pavyzdžiui, galėtume taip suploninti šitą virvę, kad, nespėjus apsidairyti, paveikslas nukristų. Na, o tarkim, kad kas nors buvo prie namo ir mus matė. Mes turim kuo geriausią pasiteisinimą – juk esame pristatyti kaip šeimininkės draugai.

– Vadinasi, nėra ko galvoti, kad čia darbavosi koks nepažįstamas.

– Taip, Hastingsai. Čia ne klajojančio bepročio darbeliai. O greičiau artimųjų.

Jis apsigręžė eiti iš kambario, aš irgi. Abu tylėjom. Mus užplūdo neramios mintys.

Ties laiptų posūkiu mes abu staiga stabtelėjome. Į viršų kažkas lipo.

Ir tas žmogus sustojo. Jo veidą užstojo šešėlis, bet buvo aišku, kad jis sutriko. Jis prakalbo pirmas garsiu, iššaukiančiu balsu.

– Sakykit, ką, po velnių, čia darot?

– A, – tarė Puaro, – Tai turbūt ponas Kroftas.

– Taip, mano tokia pavardė, bet...

– Gal eikim į svetainę pasišnekėti. Bus geriau.

Tas žmogus mums nusileido, staiga apsigręžė, ėmė lipti

žemyn. Mes nė per pėdą neatsilikome. Užsidarius svetainės durims, Puaro linktelėjo.

– Galiu prisistatyti. Erkiulis Puaro, jūsų paslaugoms.

Tas kiek prašviesėjo.

– A, – pasakė neskubėdamas. – Jūs seklys. Skaičiau apie jus.

– Ar Seint Lu laikrašty „Herald“?

– Kur? Apie jus skaičiau dar Australijoje. Rodos, esat prancūzas.

– Belgas. Tai neturi reikšmės. Čia mano draugas, kapitonas Hastingsas.

– Malonu su jumis susipažinti. Bet kas gi nutiko? Ką čia veikiate? Ar kas negero?

– Kas žino, kas gera, kas ne.

Australietis linktelėjo. Nors plikas ir senyvo amžiaus, jis dar buvo gražus. Puikaus sudėjimo, stambaus, sakyčiau, šiurkštaus veido, atsikišusiais žandikauliais. Labiausiai išsiskyrė mėlynos skvarbios jo akys.

– Matot, – tarė jis, – aš užnešiau panelei Bakli pomidorų ir agurkų. Jos sodininkas – apsigimęs dykinėtojas, nė daržovės neužaugina. Tikras tinginys. Motiną ir mane tai labai pykdo, ir mums atrodo, kad kaimynams pridera dalytis kuo turi. Mes tiek užsiauginom pomidorų, jog patys nebesuvalgom. Kaimynai turi draugauti, tiesa? Aš kaip visad įėjau per terasos duris ir, iškrovęs krepšį, norėjau išeit, bet viršuj išgirdau žingsnius ir vyriškus balsus. Kas čia dabar, manau sau. Iki šiol aplinkui nebuvo girdėti įsilaužimų, bet visko gali pasitaikyti. Galvoju, reikia pasižiūrėti, ar nieko

neatsitiko, ir ant laiptų susitikau judu abu. Aš mažumėlę nustebau. Ir štai pasisakote esąs seklių seklys. Kas yra?

– Paprastas dalykas, – atsakė šypsodamasis Puaro. – Vieną naktį madmuazelė ne juokais išsigando. Nukrito paveikslas, kabantis virš jos lovos. Gal ji pasakojo?

– Taip. Per plauką liko gyva.

– Kad šito daugiau nepasikartotų, pažadėjau atnešti specialią grandinėlę – tegul būna garantuota. Ji sakė, kad šįryt išvažiuosianti, bet aš galįs ateiti išmatuoti, kokio ilgumo reiks grandinėlės. *Voilà* – viskas paprasta.

Kroftas giliai atsiduso.

– Daugiau nieko?

– Taip, jūs tuščiai išsigandot. Mudu su draugu – romūs piliečiai.

– Ar ne jus aš vakar mačiau? – pasakė lėtai Kroftas. – Vakar vakare. Ar nepraėjot pro čia?

– A, tai jūs triūsėte sode ir mandagiai pasisveikinote, mums praeinant?

– Teisybė. Taigi, taigi. Ir jūs esate tas ponas Erkiulis Puaro, apie kurį aš šitiek girdėjau. Ar labai skubat, pone Puaro? Gal užeitumėt pas mus: išgertumėt puodelį rytmečio arbatos pagal australiečių paprotį ir susipažintumėt su mano žmona. Ji laikraščiuose skaito visus pranešimus apie jus.

– Jūs nepaprastai malonus, mesje Kroftai. Mes neturim ką veikti ir su džiaugsmu užeisim.

– Mat kaip gerai.

– Hastingsai, ar tiksliai išmatavai? – paklausė Puaro, atsigręžęs į mane.

Užtikrinau, kad išmatavimai teisingi, ir mudu nusekėm paskui naująjį savo draugą.

Greit pamatėm, kad Kroftas šnekus žmogus. Jis mums išpasakojo apie savo namus netoli Melburno, kaip plūkėsi jaunystėje, kaip susipažino su žmona, kaip abu dirbo ranka rankon, galų gale prasimušė ir prasigyveno turto.

– Ir tada mes sugalvojom pakeliauti, – kalbėjo jis. – Jau seniai norėjom aplankyti senąją tėvynę. Ir štai mes čia, šiame pasaulio krašte. Norėjom susirasti žmonos giminaičių – jie kilimo iš šitų vietų, bet nebeaptikom jų pėdsakų. Tada apkeliavom žemyną – Paryžių, Romą, Italijos ežerus, Florenciją – visas tas vietas. Italijoj mes patekom į traukinio katastrofą. Mano žmona skaudžiai nukentėjo. Net baisu. Aš ją išvežiojau po geriausius gydytojus, bet visi sakė viena – ją tik laikas pagydys, tik per ilgą laiką gulėdama galės pasitaisyti. Nugarkaulio sužeidimas.

– Kokia nelaimė!

– Nesiseka, tiesa? Nieko nepadarysi. Tada ji sumanė būtinai čia atvažiuoti. Įsikalė į galvą, kad jei turėtumėm savo kampą, viskas būtų gerai. Kokių tik lūšnų mes neprisižiūrėjom, kol pagaliau laimė nusišypsojo. Čia tyku, ramu, nuošalu – nei mašina pro šalį pravažiuoja, nei gramofonai pas kaimynus plyšauja. Kai tik pamačiau, tuoj pat išsinuomojau.

Sulig paskutiniais žodžiais mes priėjom priestatą. Kroftas pranešė, kad ateina, sušukdamas „Kui-i-i!“ Iš namo mes išgirdom taip pat atsiliepiant.

– Prašom į vidų, – tarė ponas Kroftas.

Paskui šeimininką mes įėjom pro atviras duris ir nedideliais laipteliais pasikėlėm į jaukų miegamąjį. Ant sofos gulėjo stambi vidutinio amžiaus moteris gražiais žilais plaukais ir maloniai šypsojosi.

– Motin, atspėk, kas pas mus atėjo! – sušuko ponas Kroftas. – Didžiausias, viso pasaulio įžymiausias seklys ponas Erkiulis Puaro. Aš atsivedžiau jį pasišnekėt su tavim.

– Nerandu žodžių išreikšti džiaugsmui, – tarė ponia Kroft, širdingai spausdama Puaro ranką. – Skaičiau, skaičiau apie atsitikimą Mėlynajame ekspresе, kaip jūs ten buvot, ir daugybę kitų jūsų bylų. Nuo to laiko, kai susižalojau nugarą, turbūt perskaičiau visus kriminalinius romanus, kiek tik jų yra parašyta. Juos skaitydama, nepamatau, kaip laikas prabėga. Bertai, brangusis, pasakyk, kad Edita užpiltų arbatos.

– Gerai sakai, motin.

– Edita – mano savotiška slaugė, – paaiškino ponia Kroft. – Ji kas rytas ateina manęs pasižiūrėti. O tarnų mes nemėgstame. Bertas pats ir išverda, ir apsikuopia, – turi užsiėmimą. Dar sodą prižiūri.

– Štai ir arbata jau gatava, – sušuko Kroftas, įeidamas su padėklu. – Šiandien, motin, mums didelė šventė.

– Ar jūs čia paviešėsit, pone Puaro? – paklausė ponia Kroft, pasilenkdama virdulio.

– Taip, madam, noriu pailsėti.

– Prisimenu, kažkur skaičiau, kad jūs jau metėt darbą ir visam laikui pasitraukėt poilsio.

– A, madam, negalima viskuo tikėti, ką rašo laikraščiai.

– Teisybė. Tai jūs dar nemetėt darbo?

– Aš niekad neatsisakau įdomių atvejų.

– Bet čia atvažiavot ne dėl darbo? – įžvalgiai pasiteiravo ponas Kroftas. – O gal tik dėl akių sakot atostogaująs?

– Bertai, pagalvok, kokius tu užduodi klausimus, – prašneko ponia Kroft. – Nikė kaip gyvas sidabras. Kai čion parvažiuoja, visi namai atgyja. Nors girdėjau, kad kaimynai jos nemėgsta. Bet taip jau būna tuose Anglijos užkampiuose. Linksmos ir gyvos merginos visad smerkiamos. O tas ilganosis pusbrolis neįkalbės jos apsigyventi čia visam laikui kaip... kaip... nežinau kas.

– Mile, neliežuvauk, – pertraukė ją vyras.

– Aha, – pasakė Puaro, – štai iš kur vėjas pučia. Pasitikėkim madam nuojauta. Vadinasi, mesje Čarlis Vaizas įsimylėjęs mūsų merguželę?

– Jis visai galvą pametęs, – tarė ponia Kroft. – Bet ji netekės už provincijos advokato. Ir aš jos nesmerkiu. Jis tikras stuobrys. Kas iš jo? Aš norėčiau, kad ji ištekėtų už to gražuolio jūrininko, rodos, pavarde Čelendžeris. Būtų graži pora. Tai kas, kad jis vyresnis. Jau jai reikia nutūpti. Skraido kaip plaštakė ir į žemyną buvo nusigavusi – ir vis arba viena, arba su ta keistuole ponia Rais. Ji šauni mergina, pone Puaro, aš ją pažįstu, tik man dėl jos neramu. Paskutiniu laiku tokia nusiminusi, tarsi kažkas ją slegia. Man ta mergaitė rūpi, ar ne, Bertai?

Ponas Kroftas nei iš šio, nei iš to atsistojo ir tarė:

– Mile, kam apie tai šnekėt? Gal ponui Puaro būtų įdomu pasižiūrėti nuotraukų iš Australijos?

Mes dar pasėdėjom dešimtį minučių, bet daugiau nieko įdomaus nebeišgirdom.

– Malonūs žmonės, – pasakiau, mums išėjus. – paprasti, nepasipūtę. Tipiški australiečiai.

– Tau patiko?

– O tau ne?

– Taip, jie buvo labai malonūs ir labai draugiški.

– Tai kas yra? Tu kažką kita galvoji.

– Jie, ko gero, per daug tipiški, atsakė mįslingai Puaro. – Tie šūkaliojimai „Kui-i-i“ ir primygtinas nuotraukų rodymas, – ar ne per uoliai jie stengėsi atlikti savo vaidmenį?

– Oho, tavo įtarumas velniškas!

– Sakai teisybę, *mon ami.* Aš kiekvieną žmogų galiu viskuo įtarti. Mane slegia baimė, Hastingsai, baisi baimė.

6. Apsilankymas pas poną Vaizą

Puaro taip ir neatprato nuo prancūziškų pusryčių. Jis sakydavo, kad negali žiūrėti, kaip aš valgau kiaušinienę su kumpiu, – jam net pikta. Todėl jis visada lovoje išgerdavo puodelį kavos su bandele, o aš galėdavau netrukdomas pagal anglų paprotį prisikirsti kumpio, kiaušinienės, marmelado.

Pirmadienį rytą, nulipdamas laiptais, dar dirstelėjau į jo kambarį. Jis sėdėjo lovoje su nematytu chalatu.

– *Bonjour**, Hastingsai. Jau norėjau tau skambinti. Ar nemalonėtum pasirūpinti, kad šis laiškelis, kurį parašiau, būtų tuoj pat nuneštas į Endhauzą ir įteiktas madmuazelei.

Ištiesiau ranką laiško. Puaro pasižiūrėjo į mane ir atsiduso.

– O, Hastingsai, jei tu skirtum plaukus ne šone, o per vidurį! Tavo povyzos būtų kita simetrija! Ir kokie gi tavo ūsai! Jei jau nešioji ūsus, tai tegul jie būna į ūsus panašūs – gražūs, kaip mano.

Vos nenusipurtęs nuo tos minties, tvirtai paėmiau iš Puaro raštelį ir išėjau.

Mes sėdėjom kartu svetainėje, kai pranešė, kad atvyko

* Laba diena (*pranc*).

panelė Bakli. Puaro liepė tuoj pat ją atvesti.

Jinai įėjo linksma, bet ratilai jai po akim man pasirodė juodesni nei paprastai. Įėjusi ji iškart padavė telegramą Puaro ir pasakė.

– Štai, manau, dabar būsit patenkintas.

Puaro garsiai perskaitė:

– „Atvykstu šiandien 6.50. Magė".

– Mano sargas ir globėjas! – tarė Nikė. – Bet jūs suklydot. Juk Magei galva visai nedirba. Ji tik labdarystėm sutverta. Ir niekad nesupranta juokų. Fredė šimtą kartų greičiau susektų žudiką. O Džimas Lazaras būtų ir už Fredę įžvalgesnis. Man rodos, dar nė vienas neperprato, koks yra Džimas.

– O kapitonas Čelendžeris?

– A, Džordžas! Jis nieko neįtartų, nebent jam ant nosies užkristų. Bet pastebėjęs, nedovanotų. Atidengtom kortom Džordžas yra nepamainomas.

Ji nusiėmė skrybėlaitę ir kalbėjo toliau:

– Aš liepiau įleisti tą žmogų, apie kurį jūs rašėt raštelyje. Kaip tai paslaptinga. Gal įrengs diktofoną ar ką nors tokio?

Puaro papurtė galvą.

– Ne, ne, jokių mokslinių įrengimų. Man, madmuazele, įdomu, ką tas žmogus pasakys apie vieną daiktelį.

– Tegul sau, – tarė Nikė. – Visa tai labai smagu, tiesa?

– Argi, madmuazele? – švelniai paklausė Puaro.

Valandėlę ji pastovėjo, nusigręžusi nuo mūsų, žiūrėdama pro langą. Kai atsisuko, jos veide įžūlumo nebebuvo nė lašo. Tik vaikiškai patempta lūpa, nes ji stengėsi nepravirkti.

– Ne, – pasakė ji, – čia menkas smagumas. Aš bijau, klaikiausiai bijau, kaip niekad. O maniau esanti drąsi.

– Drąsi ir esate, *mon enfant**. Mudu su Hastingsu neatsigėrim jūsų drąsa.

– Taip, tikrai, – nuoširdžiai pasakiau.

– Ne, – tarė Nikė, purtydama galvą. – Kokia gi aš drąsuolė! Baisiausia tas laukimas. Visą laiką galvoji, kas dar nutiks, kaip nutiks. Ir tikrai žinai, kad nutiks.

– Taip, taip, nebėra ramybės.

– Praėjusią naktį nustūmiau lovą į vidurį kambario, užkabinau langą, užšoviau duris. Rytą pas jus ėjau aplink, keliu. Mano nervai visai išklibo. Dar negana to...

– Ką jūs turit galvoje, madmuazele, ko negana?

Ji patylėjo prieš atsakydama.

– Nieko ypatingo. Turbūt, kaip laikraščiai rašo, „įtemptas šiuolaikinis gyvenimas“. Per daug kokteilių, per daug cigarečių ir taip toliau. Nesiginu, mano būklė dabar juokinga.

Ji susigūžė kėdėje, nervingai gniaužydama pirštus.

– Madmuazele, jūs man neatvira. Kažką slepiate.

– Ne, tikrai nieko.

– Kažko jūs dar nepasakėt.

– Ne, papasakojau viską iki menkiausio daikto, – atsakė ji rimtai ir nuoširdžiai.

– Taip, apie tuos atsitiktinumus, apie jus tykojusius pavojus.

– O ką reikėtų dar?

---

* Mano vaike (*pranc.*).

– Jūs nepasakėt, kas darosi jūsų širdyje, jūsų gyvenime...

– O kas apie tai pasakojasi? – paklausė ji iš tyko.

– Aha, – tarė triumfuodamas Puaro. – Pati prisipažįstat.

Ji papurtė galvą. Jis nenuleido nuo jos akių.

– O gal, – pakišo jai mintį, – tai kieno nors kito paslaptis?

Man pasirodė, kad jos vokai virptelėjo. Ir ji iškart pašoko.

– Pone Puaro, aš jums kuo smulkiausiai viską papasakojau apie tuos kvailus nuotykius. Klystat, jei manot, kad aš ką nors daugiau žinau ar įtariu. Užtat ir einu iš proto, kad nieko neįtariu. Juk aš ne kvailė. Ir suprantu – jeigu tai ne atsitiktinumai, vadinasi, kažkas viską padarė, kažkas iš artimų, gerai mane pažįstančių. Neturiu jokio supratimo, kas tai galėtų būti.

Ji vėl priėjo prie lango, nusisukusi nuo mūsų. Puaro man davė ženklą tylėti. Matyt, tikėjosi dar ką nors atsiskleisiant, kai merginos savitvarda palūžo.

Ji prašneko visai kitokiu balsu, tarsi užsisvajojusi apie kažką tolima.

– Žinot, koks mano senas slaptas noras? Aš myliu Endhauzą. Ir visą laiką norėjau jame surengti spektaklį. Pats namas kupinas dramatiškos nuotaikos. Mintyse aš mačiau jame vaidinant įvairiausias pjeses. O dabar čia tarsi statoma drama, tik aš ne jos režisierė... o veikėja, pačios pjesės veikėja, gal herojė, mirštanti pirmame veiksme.

Jos balsas nutrūko.

– Madmuazele, kas čia dabar? – Puaro kalbėjo smagiai ir gyvai. – Šitaip nedera. Čia jau isterija.

Apsigręžusi madmuazelė įdėmiai pasižiūrėjo į jį.

– Ar jums Fredė išplepėjo, kad aš isterikė? – paklausė

ji. – Jos nuomone, aš kartais puolu į isteriją. Ne visad tikėkit Fredės žodžiais. Mat ji kartais pati būna kaip nesava.

Po valandėlės Puaro uždavė klausimą visai iš kito galo.

– Pasakykit, madmuazele, – tarė jis, – ar esat gavusi kokių pasiūlymų dėl Endhauzo?

– Jį parduoti?

– Taip taip.

– Ne.

– Jei kas pasiūlytų gerą sumą, ar parduotumėt?

Nikė susimąstė.

– Ne, tikriausiai neparduočiau. Nebent tai būtų beprotiškai didelė suma.

– *Précisément**.

– Aš nenoriu parduoti, nes esu prie jo prisirišusi.

– Žinoma, suprantama.

Nikė pamažu nuėjo prie durų.

– Beje, šiandien fejerverkas. Gal ateitumėt? Pietūs aštuntą, fejerverkas pusę dešimtos. Jis bus puikiausiai matyt iš mano sodo nuo uosto pusės.

– Aš sužavėtas.

– Žinoma, prašom abu, – nepamiršo Nikė.

– Didelis ačiū, – pasakiau.

– Subuvimas geriausiai pataiso nuotaiką, – tarė Nikė ir nusijuokusi išėjo.

– *Pauvre enfant***, – tarė Puaro.

Jis pasiėmė skrybėlę ir nuvalė nematomas dulkes.

---

* Kaip tik (*pranc.*).

** Vargšas vaikas (*pranc.*).

– Ar kur nors eisim? – pasiteiravau.

– *Mais oui**, juk turim apsilankyti pas advokatą, *mon ami*.

– Tiesa. Aišku.

– Kaip nebus aišku tokio proto žmogui, kaip tu, Hastingsai.

Ponų Vaizo, Trevanjono ir Vinardo kontoros buvo pagrindinėje miesto gatvėje. Užlipę laiptais į antrą aukštą, patekom į kambarį, kur nepakeldami galvos rašė trys klerkai. Puaro pasisakė atėjęs pas poną Čarlį Vaizą.

Klerkas kažką sumurmėjo telefonu ir, matyt, gavęs teigiamą atsakymą, pasakė, jog ponas Vaizas mudu sutinka priimti. Jis mus nuvedė per koridorių, pasibeldė į vienas duris ir pasitraukė į šalį, mus praleisdamas.

Už didelio stalo, apkrauto teismo dokumentais, ponas Vaizas atsistojo pasisveikinti su mumis.

Tai buvo aukštas, pablyškęs jaunas vyras neišraiškingų bruožų, ties smilkiniais praplikęs, su akiniais, šviesių, neaiškios spalvos plaukų.

Puaro atėjo ne tuščiomis. Jis turėjo pasiėmęs dar nepasirašytą sutartį ir norėjo pasikonsultuoti su ponu Vaizu dėl kelių punktų.

Ponas Vaizas labai glaustai ir išsamiai paaiškino kai kuriuos netiksliai apibrėžtus sutarties klausimus, išblaškydamas Puaro abejones.

– Esu jums be galo dėkingas, – pralemeno Puaro. – Matot, svetimšaliui teisminiai reikalai ir išsireiškimai sunkiausiai įkandami.

---

* Bet taip (*pranc.*).

Tik tada ponas Vaizas paklausė, kas jį rekomendavo.

– Panelė Bakli, – tuoj pat atsakė Puaro. – Ji, berods, jūsų pusseserė? Žavinga mergina. Užsiminiau, kokių turiu nesklandumų, ir ji patarė kreiptis į jus. Buvau čia atėjęs šeštadienį apie pusę pirmos, bet jūsų neradau.

– Prisimenu. Šeštadienį išvažiavau anksti rytą.

– Madmuazelei, jūsų pusseserei, ko gero, liūdna vienai tokiame dideliame name. Kiek supratau, ji ten viena gyvena.

– Taip.

– Ką jūs manot, pone Vaizai, ar galima tikėtis, kad madmuazelė Bakli parduos Endhauzą?

– Manau, kad ne.

– Žinot, aš ne šiaip sau klausiu. Rimtas sumetimas. Pats norėčiau įsigyti panašų namą. Seint Lu klimatas mane pakerėjo. Teisybė, namą reikia iš pagrindų remontuoti, bet, matyt, šeimininkė neturėjo iš ko. Taigi ir pamaniau, ar madmuazelė nesusimąstytų dėl mano pasiūlymo.

– Nė nepagalvotų, – Čarlis Vaizas ryžtingai papurtė galvą. – Mano pusseserė nepaprastai prisirišusi prie Endhauzo. Esu tikras, kad niekas jos nesugundytų parduoti. Endhauzas – jos gimti namai.

– Aš suprantu, bet...

– Jokių kalbų negali būti. Aš savo pusseserę pažįstu. Ji fanatiškai prisirišusi prie šio namo.

Po kelių minučių mes jau žingsniavome gatve.

– Puiku, drauguži, – prašneko Puaro, – kokį tau įspūdį padarė tas mesje Čarlis Vaizas?

Aš pagalvojau.

– Labai nekokį, – pagaliau pasakiau. – Pilkas žmogelis.

– Atseit, menka asmenybė?

– Taigi. Tokio iš vieno karto neatpažinsi. Vidutinybė.

– Jo išvaizda iš tiesų nekrintanti į akis. O ar nepastebėjai prieštaravimų jo kalboje?

– Taip, – atsakiau. – Pastebėjau, kai buvo kalbama apie Endhauzo pardavimą.

– Taigi. Ar tu pasakytum, kad madmuazelė Bakli „fanatiškai prisirišusi prie Endhauzo“?

– Per smarkiai išsireikšta.

– Taigi, o mesje Vaizui šitokie svarūs posakiai nebūdingi. Jo įprastinė teisininko maniera greičiau yra ko nors neišsakyti, nei pasakyti per daug. Ir vis dėlto jis išsireiškė, kad madmuazelė „fanatiškai prisirišusi“ prie savo protėvių namo.

– Šįryt ji veikiau darė kitokį įspūdį, – pasakiau. – Kalbėjo apie jį labai protingai. Jai, žinoma, mielas šis namas – kam gi nebūtų mielas, bet nieko daugiau.

– Vadinasi, vienas iš juodviejų melavo, – tarė Puaro. – Iš tiesų Vaizo laikysena primena Džordžą Vašingtoną. O dar vieną dalyką ar pastebėjai, Hastingsai.

– Ką tokio?

– Šeštadienį pusę pirmos jis nebuvo savo kontoroje.

7. Nelaimė

Tą vakarą atėję į Endhauzą mes pirmiausia pamatėm Nikę. Ji sukosi po salę, įsisiautusi į nuostabų kimono su slibinais.

– A, tai tik jūs?

– Madmuazele, man pliš širdis.

– Suprantu. Nemandagiai pasakiau. Mat aš laukiu atnešant naują suknelę. Jie, bjaurybės, prižadėjo, dievagojosi.

– A, čia *la toilette!* Šįvakar pas jus šokiai, ar ne?

– Taip, po fejerverko ketinam pasišokti. Aš taip manau, – pasakė ji liūdnu balsu, bet tuoj nusijuokė. – Neverta nusiminti! Toks mano šūkis. Nereikia pačiam šauktis bėdos. Šįvakar vėl atgavau pusiausvyrą. Vėl būsiu smagi ir linksminsiuos.

Laiptais kažkas lipo. Nikė apsigręžė.

– O, tai Magė. Mage, štai tie sekliai, kurie saugoja mane nuo paslaptingo žudiko. Nusivesk juos į svetainę, tegul tau patys papasakoja.

Mes pasisveikinom su ja ir, kaip mums buvo sakyta, nuėjom į svetainę. Iškart pajutau šiai merginai palankumą. Veikiausiai mane patraukė jos ramumas ir nuosaikumas.

Tyli ir graži, tik ne pagal šių laikų skonį – nekrintanti į akis. Ji buvo nė kiek nepasidažiusi, vilkėjo paprasta, panešiota juoda išeigine suknele. Mėlynos jos akys žvelgė nuoširdžiai, balsas skambėjo švelniai ir negarsiai.

– Nikė man pripasakojo neįtikėtinų atsitikimų, – prabilo ji. – Gal Nikė perdeda? Kas galėtų jai linkėti pikta? Kas galėtų būti jos priešai? – Iš balso buvo aišku, kad ji netiki. Žiūrėjo į Puaro ne itin maloniai. Supratau, kad tokiai merginai, kaip Magė Bakli, svetimšaliai yra įtartini.

– Ir vis dėlto, panele Bakli, tai tikra teisybė, – ramiai pasakė Puaro.

Ji tylėjo, bet iš veido buvo matyti, kad netiki.

– Nikė šiandien atrodo kaip ant mirties slenksčio, – pasakė ji. – Nežinau, kas jai darosi. Kaip nesavam kaily.

Tas posakis „ant mirties slenksčio“ mane net nupurtė. Ir tonas man pasirodė keistas.

– Ar jūs škotė, panele Bakli? – paklausiau gan nelauktai.

– Mano motina škotė, – paaiškino ji.

Ji žiūrėjo į mane palankiau nei į Puaro, ir mano žodžiai jai buvo svaresni negu jo.

– Jūsų pusseserė rodo didelę drąsą, – pasakiau jai. – Elgiasi kaip niekur nieko.

– O ką jai daugiau daryti? – paklausė Magė. – Net jei žmogus ir labai susigraužęs, kas iš to, jei kitiems išsiduoda. Kam dar kitiems kvaršinti galvas? – Ji nutilo, o paskui švelniai pridūrė: – Aš myliu Nikę. Ji man labai gera.

Mes nutraukėm tą kalbą, nes į kambarį plaukte įplaukė Frederika. Mėlynu madonišku apdaru ji atrodė trapi ir

nežemiška. Jai iš paskos atėjo Lazaras, o po to atskrido ir Nikė. Ji buvo juoda suknele ir nuostabia skaičiai raudona senoviška kiniška skraiste.

– Sveiki, draugužiai! – tarė ji. – Gal kokteilių?

Mes išgėrėm, o Lazaras pakėlė taurę į Nikę ir tarė:

– Nepaprastai graži skraistė. Turbūt labai sena?

– Taip, ją parsivežė mano pro-pro-pro-prosenelis Timotis iš savo kelionių.

– Čia tikrai reta grožybė. Kitos tokios norėdamas nerasi.

– Ir šilta, – pasakė Nikė. – Bus gerai, kai žiūrėsim fejerverką. Be to, ji ryški. Nepakenčiu juodos spalvos.

– Tikrai, – tarė Frederika. – Iki šiol, ko gero, dar nesu tavęs mačiusi su juoda suknele. Kodėl ją pasisiuvai?

– A, pati nežinau. – Mergina lyg supykusi nusisuko, bet aš pastebėjau, kad jos lūpos išsikreipė tarsi iš skausmo. – Negi žmogus supaisysi, ką kartais padarai.

Nuėjom pietų. Išdygo paslaptingas tarnas, turbūt specialiai šiai progai pasamdytas. Valgiai nebuvo ypatingi, tik šampanas geras.

– Džordžo vis dar nėra, – pasakė Nikė. – Tikras nesusipratimas, kad jis turėjo grįžti į Plimutą. Aš vis dar laukiu, kad šįvakar jis ateis. Nors į šokius spėtų. Ir Magei pakviečiau partnerį. Tegul ir nekerintį, bet padorų.

Pro langus pasigirdo tolimas burzgesys.

– Vėl motorinės valtys, – pasakė Lazaras. – Įgriso iki gyvo kaulo.

– Tai ne motorinė valtis, – tarė Nikė, – o hidroplaneris.

– Gal ir tavo teisybė.

– Žinoma, mano. Visai kitoks ūžimas.

– O kada tu įsigysi savo, Nike?

– Kai pralobsiu, – nusijuokė Nikė.

– O tada tikriausiai važiuosi į Australiją kaip ta mergina, pamiršau pavardę.

– Gerai būtų...

– Aš ja labai žaviuosi, – pasakė nuvargusiu balsu Frederika. – Nepaprastos ištvermės. Ir kokia savarankiška!

– O aš žaviuosi visais lakūnais, – tarė Lazaras. – Jei Maiklui Setonui būtų pavykusi kelionė aplink pasaulį, jis visai pelnytai būtų šių dienų herojus. Neapsakomai gaila, kad jį ištiko nelaimė. Netekus tokio žmogaus, Anglijai didelis nuostolis.

– O gal jis sveikas ir gyvas, – paprieštaravo Nikė.

– Vargu. Iš tūkstančio tik vienas šansas, kad jis gyvas. Gaila patrakėlio Setono.

– Jis taip ir buvo vadinamas patrakėliu Setonu? – pasiteiravo Frederika.

Lazaras linktelėjo ir paaiškino:

– Jų visa giminė keistuoliai; dėdė Metjus Setonas, kuris pasimirė aną savaitę, buvo tikras beprotis.

– Ar tas pamišėlis milijonierius su paukščių draustiniais? – vėl paklausė Frederika.

– Taip, jis supirkinėjo salas. Baisiai nekentė moterų. Matyt, jaunystėje nusivylė kokia mergina ir, ieškodamas paguodos, kibo į gamtos mokslus.

– Kodėl tu manai, kad Maiklo Setono nebėra gyvo? – nenusileido Nikė. – Dar nėra ko prarasti vilties.

– Tiesa, juk tu pažinojai jį, – tarė Lazaras. – Buvau pamiršęs.

– Aš ir Fredė susipažinom su juo Le Tuke pereitais metais. Jis žavingas, tiesa, Frede?

– Brangute, kam tu mane klausi? Juk jis – tavo laimėjimas, o ne mano. Rodos, kartą su juo net skraidei.

– Taip. Skarbore. Trūksta žodžių apsakyti – buvo kaip pasakoj. – Ar jums teko skristi, kapitone Hastingsai? – mandagiai palaikydama pokalbį, paklausė manęs Magė.

Prisipažinau, kad mano kelionės oru buvo tik ligi Paryžiaus ir atgal.

Staiga Nikė šūktelėjo ir pašoko.

– Telefonas. Manęs nelaukit, jau vėlu, o aš prisikviečiau šitiek svečių.

Ji išėjo. Žvilgtelėjau į laikrodį. Buvo lygiai devynios. Buvo paduotas portveinas ir desertas. Puaro su Lazaru šnekučiavosi apie meną. Lazaras sakė, kad paveikslai dabar neturi paklausos rinkoje. Ir jie įsileido į šnekas apie naują baldų ir interjero madą.

Aš stengiausi regzti pokalbį su Mage Bakli, bet ji buvo ne iš šnekiųjų. Ji maloniai atsakinėjo, bet pokalbio nepalaikė. Prakaitavau vienas.

Frederika Rais sėdėjo svajingai tyli, pasidėjusi alkūnes ant stalo, o cigaretės dūmai plaikstėsi virš jos šviesių plaukų. Ji atrodė kaip susimąstęs angelas.

Lygiai dvidešimt po devintos Nikė įkišo galvą pro duris.

– Visi eikšekit čia! Žvėrynas jau renkasi po porą.

Mes paklusniai sustojom. Nikė sveikino atvykstančius

svečius. Buvo sukviesta apie dvylika žmonių. Dauguma jų – nepatrauklios asmenybės. Pastebėjau, kad Nikė moka priimti svečius. Atsisakiusi šiuolaikinių manierų, senovišku papročiu ji sveikino kiekvieną. Tarp svečių buvo ir Čarlis Vaizas.

Mes visi tuoj išėjom į sodą, ten, iš kur buvo matyti jūra ir uostas. Senesniems buvo atneštos kėdės, visi kiti stovėjo. Pirmoji raketa nušvietė dangų.

Tą valandėlę išgirdau skardų pažįstamą balsą ir atsigręžęs pamačiau, kaip Nikė sveikinasi su ponu Kroftu.

– Kaip gaila, – sakė ji, – kad ponia Kroft negali čia ateiti. Mums reikėjo ją ant neštuvų atnešti.

– Vargšelė, neturi laimės. Bet nesiskundžia, – jos šventa kantrybė. Cha! Štai kaip gražu! – pasidžiaugė jis, kai auksinis lietus nužėrė dangų.

Naktis buvo tamsi, be mėnulio, tik už trijų dienų turėjo pasirodyti jaunatis. Buvo vėsus vasaros vakaras. Magę Bakli, stovinčią greta manęs, nukrėtė šiurpas.

– Bėgu apsiausto, – tarė ji.

– Geriau aš atnešiu.

– Ne, jūs nerasit.

Ji pasileido į namus, ir Frederika sušuko jai pavymui:

– Ei, Mage, atnešk ir man. Jis mano kambary.

– Ji nebeišgirdo, – pasakė Nikė. – Aš tau atnešiu, Frede. Einu užsimesiu peleriną, su skraiste šalta. Pakilo vėjas.

Iš tiesų nuo jūros pūtė žvarbus vėjas.

Iššauti paveikslėliai leidosi ant krantinės. Įsišnekėjau su pagyvenusia dama, stovinčia šalia, ir ji ėmė mane kvosti apie mano gyvenimą, karjerą, pomėgius ir kiek čia žadu būti.

Pykšt! Žalių žvaigždžių lietus pasipylė danguje. Ir dar kartą, ir dar.

– Vien tik „Och“ ir „Ak“, – sušnibždėjo Puaro man į ausį. – Ar dar tau nenusibodo? Brrr! Žolė visa šlapia. Gausiu dar atkentėti, šįvakar persišaldęs. Ir jokios galimybės gauti *tisane**.

– Kaip galima tokį gražų vakarą persišaldyti?

– Gražus vakaras! Gražus vakaras! Jeigu lietus nepila kaip iš kibiro, jums ir gražus. Jums svarbu, kad tik nelytų. Drauguži, sakau tau, jei čia būtų termometras, pamatytum.

– Teisybė, – prisipažinau, – ir man ne pro šalį užsimesti paltą.

– Labai išmintingai pasakei. Ne veltui esi gyvenęs šiltuose kraštuose.

– Ir tau atnešiu.

Puaro kaip katinas pakėlė nuo žemės vieną koją, paskui kitą.

– Aš bijau peršlapti kojas. Kaip manai, ar čia būtų galima rasti porą kaliošų?

Vos nenusišypsojau.

– Nė nesitikėk, – pasakiau. – Suprask, Puaro, niekas nebenešioja kaliošų.

– Tada aš pasėdėsiu namie, – pareiškė jis. – Kam man *enrhumer*** dėl kažkokio Gajaus Foko reginių? Dar, ko gero, gausiu *fluxion de poitrine****.

Puaro piktai burbant, pasukom į namą. Nuo pylimo

* Žolių antpilas (*pranc.*).
** Sloguoti (*pranc.*).
*** Plaučių uždegimas (*pranc.*).

pasigirdo pykštelėjimas, ir pasirodė dar viena iliuminacija – rodos, laivas su užrašu „Sveikinam svečius".

– Širdy mes visi vaikai, – susimąstęs pasakė Puaro. – *Les Feux d'Artifices**, žaidimai su sviediniais ir net fokusininkas, apgaunantis akis, nors ir kaip įdėmiai jį stebi. *Mais qu'est-ce que vous avez?***

Nutvėręs jį už rankos, aš suspaudžiau iš visų jėgų, kita rodydamas į priekį.

Mes buvom koks šimtas metrų nuo namo, ir priešais mus, netoli terasos, gulėjo sukniubęs kūnas su skaisčiai raudona kiniška skraiste.

– *Mon Dieu!**** – sušnibždėjo Puaro. – *Mon Dieu.*

---

* Fejerverkai *(pranc.)*.

** Kas tau? *(pranc.)*.

*** Mano Dieve *(pranc.)*.

8. Lemtinga skraistė

Sukaustyti siaubo, turbūt pastovėjom sustingę ne ilgiau kaip minutę, o atrodė, kad praėjo valanda. Tada Puaro ištraukė ranką ir žengė į priekį kaip nesavom kojom.

– Tai įvyko, – sušnibždėjo jis, ir aš nemoku nupasakoti, koks skausmas ir apmaudas buvo jo balse. – Viskas nuėjo niekais, visas atsargumas. Tai įvyko. Menkas aš seklys, jei nemokėjau jos apsaugoti. Turėjau pramatyti, taip, turėjau pramatyti. Nė akimirkos neturėjau nuo jos atsitraukti.

– Nekaltink vien savęs, – ištariau.

Burna buvo išdžiūvusi, ir aš vos apverčiau liežuvį. Puaro nieko neatsakė, tik skausmingai papurtė galvą. Jis atsiklaupė prie lavono.

Tada mus ištiko antras smūgis.

Nuaidėjo skardus linksmas Nikės balsas, ir jos pačios siluetas pasirodė apšviestame tarpduryje.

– Nepyk, Mage, kad tiek užtrukau, – tarė ji. – Bet...

Ji nutilo, priešais pamačiusi tą liūdną vaizdą.

Sudejavęs Puaro atvertė lavoną, ir aš pripuoliau

pasižiūrėti. Pamačiau negyvą Magės Bakli veidą.

Nikė tuoj atlėkė prie mūsų. Ji suspigo:

– Magė, o Magė! Negali būti!

Puaro apžiūrėjo merginos lavoną. Pagaliau jis vargais negalais atsistojo.

– Ar ji, ar... – Nikė sukūkčiojo.

– Taip, madmuazele. Ji negyva.

– Bet kodėl? Kodėl? Kas galėjo ją nužudyti ir kam?

Puaro atsakymas buvo greitas ir tvirtas.

– Buvo norėta ne ją nužudyti, madmuazele, o jus! Skraistė suklaidino.

Nikė suklykė.

– Kodėl ne mane? – dejavo ji. – Oi, kodėl ne mane? Geriau man reikėjo mirti. Aš nebenoriu gyventi. Aš noriu, aš trokštu, man didžiausia laimė numirti. – Užlaužusi rankas, ji susvyravo. Sugriebiau ją per liemenį, kad nepargriūtų.

– Vesk ją į namus, Hastingsai, – pasakė Puaro, – ir paskambink policijai.

– Policijai?

– *Mais oui.* Pranešk, kad nušautas žmogus. Ir būk su madmuazele Nike. Jokiu būdu nenueik nuo jos.

Linktelėjau, supratęs šių nurodymų reikšmę, ir prilaikydamas kone alpstančią merginą, įėjau per terasą į svetainę. Paguldęs ją ant sofos ir pakišęs po galva pagalvėlę, išbėgau į vestibiulį, dairydamasis telefono.

Net krūptelėjau, vos neatsimušęs į Eleną. Oraus jos veido

išraiška buvo labai savotiška. Akys blizgėjo, ir ji vis laižė sukepusias lūpas. Rankos drebėjo tarsi iš susijaudinimo. Pamačiusi mane, ji prašneko:

– Ar... ar kas atsitiko, pone?

– Taip, – atsakiau paslaugiai. – Kur telefonas?

– Bet nieko blogo, pone, nieko blogo?

– Nelaimingas atsitikimas, – išsisukau. – Vienas nukentėjęs. Turiu paskambinti.

– Kas nukentėjo, pone?

Ji įsisiurbė į mane akimis.

– Panelė Bakli. Panelė Magė Bakli.

– Panelė Magė? Panelė Magė? Ar jūs tikras, pone, tai yra ar jūs įsitikinęs, kad tai panelė Magė?

– Tvirtai įsitikinęs, – atsakiau. – Kodėl?

– Šiaip sau. Aš pamaniau, kad viena iš anų damų. Pamaniau, gal tai ponia Rais.

– Klausykit, – netekau kantrybės. – Kur telefonas?

– Anam kambarėly, sere. – Atidariusi duris, ji man pirštu parodė į telefoną.

– Ačiū, – pasakiau. Ji dar delsė ir todėl pridūriau: – Aš tik tiek norėjau paprašyti, ačiū.

– Jei reikalingas daktaras Grehemas...

– Ne, ne, daugiau nieko nereikia, – atsakiau. – Prašom eiti.

Ji nuėjo nenorom, kaip įmanydama lėčiau. Galimas daiktas, ji klausėsi už durų, bet tai nebebuvo mano valioj. Galų gale vis vien greitai visi sužinos.

Prisiskambinęs į policiją, viską pranešiau. Tada savo

nuožiūra paskambinau gydytojui Grehemui, kurį paminėjo Elena. Jo numerį radau abonentų knygoje. Žinojau, kad tai vargšei mergaitei, gulinčiai sode, jau joks daktaras nebepadės, bet medicininės priežiūros buvo reikalinga Nikė. Gydytojas pažadėjo tuoj pat atvykti, aš pakabinau ragelį ir vėl išėjau į vestibiulį.

Jeigu Elena ir klausėsi už durų, tai spėjo pasprukti. Kai išėjau, vestibiuly nebuvo nė vieno žmogaus. Sugrįžau į svetainę. Nikė bandė atsisėsti.

– Ar negalėtumėt man atnešti taurelę konjako?

– Tuoj pat.

Nuskubėjau į valgomąjį ir, susiradęs, ko ieškojau, sugrįžau. Po kelių gurkšnių mergina atsigavo, skruostai pamažu ėmė rausti. Pataisiau jai pagalvėlę.

– Kaip klaiku, – ji nusipurtė. – Viskas viskas.

– Žinau, brangioji, žinau.

– Ne, jūs nežinote. Iš kur jums žinoti? Koks nesusipratimas! Jei ten būčiau buvusi aš, viskas jau būtų buvę baigta...

– Nesielvartaukit taip labai, – tariau.

Tada ji staiga pravirko. Verkė tyliai, beviltiškai, kaip vaikas. Nuo ašarų jai turėjo palengvėti, todėl nė neraminau jos.

Pirmajam Nikės skausmui aprimus, tyliai priėjęs, pažvelgiau pro langą. Prieš valandėlę buvo pasigirdę šauksmai. Dabar visi buvo sustoję pusračiu aplink tragedijos vietą, o Puaro, lyg pasakų sargybinis, neleido jų artyn.

Pamačiau du uniformuotus žmones, žengiančius per žolę.

Atvyko policija.

Tyliai sugrįžau į savo vietą prie sofos. Nikė pakėlė apsiverkusias akis.

– Gal man ką daryti?

– Ne, ne brangioji. Puaro pasirūpins. Pasikliaukit juo.

Nikė, valandėlę patylėjusi, tarė:

– Vargšė Magė. Vargšelė mano Magė. Tokia gera mergaitė, per savo gyvenimą nė musės nenuskriaudė. Ir būtinai turėjo jai šitaip atsitikti! Aš taip jaučiuosi, tarsi būčiau ją nužudžiusi. Ir kam ją čia pasikviečiau?!

Liūdnai palingavau galvą. Ateities nenuspėsi. Argi Puaro manė, kad, spirdamas Nikę pasikviesti draugę pasirašė mirties nuosprendį nepažįstamai mergaitei.

Abu tylėjom. Man labai rūpėjo sužinoti, kas ten dedasi lauke, bet ištikimai vykdžiau Puaro nurodymus ir nesitraukiau iš vietos.

Man pasirodė, kad praslinko kelios valandos, kol atsidarė durys ir į kambarį įėjo Puaro su policijos inspektoriumi. Kartu su jais buvo dar vienas žmogus, matyt, daktaras Grehemas. Jis nuskubėjo tiesiai prie Nikės.

– Kaip jūs jaučiatės, panele Bakli? Jums baisus sukrėtimas. – Jis užčiuopė pulsą. – Nieko, neblogas.

Jis atsigręžė į mane.

– Ar ko nors jai davėt?

– Taurelę konjako.

– Man jau gerai, – pasakė drąsiai Nikė.

– Ar pajėgsit atsakyti į kelis klausimus?

– Žinoma.

Policijos inspektorius atsikrenkštęs žengė į priekį. Nikė, pasisveikindama su juo, pabandė nusišypsoti:

– Šįkart aš nenusižengiau eismo taisyklėms.

Matyt, jie abu jau buvo pažįstami.

– Baisus atsitikimas, panele Bakli, – tarė inspektorius. – Iš širdies jus užjaučiu. Štai mesje Puaro (jo vardas man labai gerai žinomas, ir didelė garbė, kad jis greta mūsų) man tvirtina, kad užvakar rytą į jus buvo šauta „Madžestiko" viešbučio parke.

Nikė linktelėjo.

– Aš maniau, kad tai vapsva, – paaiškino ji. – Bet ne.

– Ir dar prieš tai turėjot nepaprastų nutikimų?

– Taip, bent jau keista, kad jie užgriuvo vienas po kito.

Nikė trumpai papasakojo apie kiekvieną.

– Štai kaip. O kodėl šįvakar jūsų pusseserė apsigaubė jūsų skraiste?

– Mes įėjom vidun paimti jai palto – pasidarė vėsu, bežiūrint fejerverko. Aš numečiau skraistę čia ant sofos. Tada pasikėliau laiptais ir užsisiaučiau lengvą kailinę nutrijos peleriną, va tą pačią, su kuria dabar esu; po to iš ponios Rais kambario paėmiau jos apsiaustą. Štai jis ant grindų prie lango. Magė man sušuko, kad neranda savo palto. Pasakiau, kad jis apačioj. Ji nulipo laiptais, bet vėl pasakė, kad ten nėra. Tada sušukau jai, kad tikriausiai nepasiėmėm iš mašinos – jos buvo tvido paltukas, ji neturi vakarinės kailinės pelerinos, – ir kad jai duosiu ką nors

savo. Ji man atsakė, kad neieškočiau, ji pasiimsianti mano skraistę, jei man nereikia. Žinoma, atsakiau, bet ar nebus šalta? Jokiu būdu, po Jorkšyro jai čia nesą taip šalta, tik šiaip norėjusi ką nors užsimesti. Gerai, pasakiau, tuoj einu. O kai išėjau, kai išėjau...

Jos balsas nutrūko.

– Taip nesisielokit, panele Bakli. Tik štai dar ką pasakykit. Ar jūs girdėjot vieną šūvį, ar du?

Nikė papurtė galvą.

– Nė vieno. Tik fejerverko pokštelėjimus.

– Čia teisybė, – tarė inspektorius. – Per fejerverko triukšmą jokio šūvio neišgirsi. Manau, tuščiai jūsų klausčiau, ar nieko neįtariat dėl visų šių pasikėsinimų?

– Neturiu nė menkiausio supratimo, – atsakė Nikė. – Visiškai nenumanau.

– Kur čia numanysi, – pasakė inspektorius. – Mano nuomone, tai kokio bepročio, apimto žudymo manijos, darbas. Bjaurūs dalykai. Daugiau šįvakar, panele, jūsų nevarginsiu klausimais. Man trūksta žodžių, kaip aš susikrimtęs.

Gydytojas Grehemas žengė į priekį.

– Patarčiau, panele Bakli, jums čia nepasilikti. Aš pasitariau su mesje Puaro. Galėčiau paguldyt jus puikioj ligoninėj. Po šoko jums reikia visapusiško poilsio.

Nikė nežiūrėjo į jį. Žvelgė į Puaro.

– Ar dėl sukrėtimo? – paklausė ji.

Puaro priėjo prie jos.

– Noriu, kad jaustumėtės saugi, *mon enfant.* Ir pats noriu jausti, kad esat saugi. Ten jus slaugys seselė, maloni, darbšti, be didelių fantazijų. Ji bus šalia per naktį. Jei prabusit ir šūktelsit, ji bus čia pat, greta, suprantat?

– Taip, – tarė Nikė – Aš suprantu, tik jūs nesuprantat. Man baimė jau praėjo. O jei kas ruošiasi mane nužudyti – tegul sau žudo.

– Šš, nekalbėkit taip, – neiškenčiau aš. – Jums pakrikę nervai.

– Jūs nežinot. Niekas nieko nežino!

– Mano nuomone, mesje Puaro pasiūlymas labai tinkamas, – įsiterpė guosdamas gydytojas. – Nuvešiu jus savo mašina. Mes jums duosim ko nors, kad naktį ramiai išsimiegotumėt. Kaip manot?

– Kaip sau norit, aš nieko nesakau, – tarė Nikė. – Man vis vien.

Puaro paėmė ją už rankos.

– Aš suprantu, madmuazele, suprantu, kas jums darosi. Man gėda prieš jus, ir aš sukrėstas iki širdies. Pats žadėjau apsaugą, o taip ir neapsaugojau. Nesugebėjau. Esu menkysta. Patikėkit, madmuazele, man širdis plyšta dėl šios nesėkmės. Jei suvoktumėt, ką jaučiu, tikrai man atleistumėt.

– Nieko, nieko, – tarė Nikė tuo pačiu abejingu balsu. – Neverskit sau kaltės. Jūs stengėtės iš paskutiniųjų, esu tikra. Niekas čia nebūtų galėjęs padėti ar daugiau ką padaryti. Nesigraužkit.

– Jūs labai atlaidi, madmuazele.

– Ne, aš...

Jai nedavė baigti; atsidarė durys, ir į kambarį įlėkė Džordžas Čelendžeris.

– Kas pasidarė? – sušuko jis. – Aš ką tik atvažiavau. Prie vartų sutikau policininką ir girdžiu visus kalbant, kad kažkas nušautas. Kas yra? Dėl Dievo meilės, pasakykit. Negi, negi tai... Nikė?

Buvo baisu girdėti tokį skausmą jo balse. Tik tada pamačiau, kad Puaro ir daktaras jam užstoję Nikę.

Nė vienam nespėjus atsakyti, jis vėl pakartojo klausimą.

– Pasakykit, kad tai netiesa. Juk Nikė gyva!

– Taip, *mon ami*, – pasakė švelniu balsu Puaro, – ji gyva. – Jis pasitraukė, kad Čelendžeris galėtų pamatyti merginą ant sofos.

Valandėlę Čelendžeris žiūrėjo į ją, pats savo akim netikėdamas. Paskui susvirduliavęs lyg girtas pratarė:

– Nike, Nike.

Tada jis sukniubo ant kelių prie sofos, užsidengė rankomis veidą ir dusliu balsu sušuko:

– Brangioji Nike, aš maniau, kad tavęs nebėra!

Nikė pabandė atsisėsti.

– Visai ne, Džordžiai. Nekvailiok. Matai, kad man nieko neatsitiko.

Pakėlęs galvą, jis nesavom akim apsidairė.

– Bet kažkas nužudytas. Policininkas sakė.

– Taip, – tarė Nikė. – Magė. Vargšelė Magė! Ak!

Skausmas iškreipė jos veidą. Daktaras su Puaro pripuolė

prie jos. Grehemas padėjo jai atsistoti, ir juodu su Puaro išvedė ją iš kambario.

– Jums reikia kuo greičiau atsigulti į lovą, – pareiškė daktaras. – Tuoj pat nuvešiu jus su savo mašina. Aš paprašiau ponios Rais sukrauti jums būtiniausius daiktus.

Jie dingo už durų. Čelendžeris nutvėrė mane už rankos.

– Nieko nesusigaudau. Kur jie išsivedė ją?

Paaiškinau.

– A! Suprantu. Hastingsai, papasakokit man, kas čia dedasi. Kokia klaiki nelaimė! Vargšė mergaitė.

– Eime, išgersim lašelį, – pasakiau, – nes jūs nebeištversite.

Nuėjom į valgomąjį.

– Matot, – pasakė jis, išgėręs taurelę stipraus viskio su soda, – aš pamaniau, kad tai Nikė.

Supratau kapitoną Čelendžerį. Tokio atviro įsimylėjėlio man nebuvo tekę matyti.

9. Nuo A iki J

Anos nakties aš turbūt niekad nepamiršiu. Puaro baisiai graužėsi, nerasdamas sau vietos, ir aš ne juokais išsigandau. Be paliovos jis žingsniavo iš vieno kambario galo į kitą ir šaukėsi ant savo galvos prakeikimų, o mano nuoširdžių prieštaravimų visai nesiklausė.

– Va kaip išeina, kai žmogus esi per geros nuomonės apie save! Aš nubaustas, taip, aš, Erkiulis Puaro, nubaustas. Per daug apie save galvojau...

– Ne, ne! – pertraukiau jį.

– Kas galėjo laukti, kas galėjo laukti šitokio nematyto akiplėšiškumo! Aš, regis, griebiausi visų atsargumo priemonių. Įspėjau žudiką.

– Įspėjai žudiką?

– *Mais oui.* Atkreipiau jo dėmesį į save. Leidau jam suprasti, kad aš kažką įtariu. Maniau, jog per šitokį pavojų jis neišdrįs daugiau kėsintis. Madmuazelę apstačiau sargybinių kordonu. Ir jis vis vien prasmuko. Prasmuko drąsiai, mums po pat nosim. Nors visi akylai budėjom, jis pasiekė savo tikslą.

– Ne, ne toks buvo jo tikslas, – priminiau.

– Tai tik per apsirikimą. Mano požiūriu, tai vis vien. Atimta žmogaus gyvybė, Hastingsai, o kiekvieno gyvybė brangi.

– Žinoma. Aš ne tai turėjau galvoj.

– Nors, antra vertus, tu sakai teisybę. Ir dėl to tik blogiau – dešimt kartų blogiau, nes žudikas nė kiek nepriartėjo prie savo tikslo. Supranti, drauguži. Padėtis pasikeitė tik į blogąją pusę. Tai gali kainuoti dar vieną gyvybę – iš viso dvi.

– Ne, tu tam užkirsi kelią, – pareiškiau tvirtai.

Jis sustojo ir paspaudė man ranką.

– *Merci, mon ami! Merci!* Tu dar pasitiki seniu, dar juo tiki? Tu man įkvėpei drąsos. Daugiau Erkiulis Puaro nepralaimės. Antra gyvybė nebus atimta. Aš ištaisysiu savo klaidą – juk kažkur prasmuko klaida. Kažkur atsirado spraga šiaip visad nepriekaištingoj mano metodų ir minčių eigoj. Imsiuos iš naujo. Ir šį kartą nepralaimėsiu.

– Tu tikrai manai, kad Nikės Bakli gyvybei dar gresia pavojus? – paklausiau.

– Drauguži, o kuriem galam, tavo manymu, išgabenau ją į ligoninę?

– Tai ne dėl sukrėtimo?

– Sukrėtimo! Chm! Savo namuose žmogus gali taip pat atsigauti po sukrėtimo kaip ir ligoninėje, – netgi dar greičiau. Negi žalios linoleumo grindys, seserų šnekos, valgiai ant padėklų ir nesiliaujantis plovimas taip gerai išblaško? Ne, tik saugumo dėlei, ir niekieno kito. Aš gydytojui atskleidžiau savo paslaptį. Jis sutiko. Jis viskuo pasirūpins. Niekas, *mon ami*, niekas, net geriausi draugai negalės aplankyti panelės

Nikės Bakli. Tik aš ir tu būsim pas ją įleidžiami. *Pour les autres – eh bien...** Bus pasakyta: „Toks gydytojų nurodymas“. Tai labai parankus posakis – niekas nė žodelio neburbtelės.

– Taip, tariau. – Tiktai...

– Kas, Hastingsai?

– Ji ten negulės visą gyvenimą.

– Teisingai pastebėta. Bet mes galėsim atsikvėpti. Ar pamatei, kad mūsų veiklos pobūdis keičiasi?

– Kokia kryptim?

– Pirmas mūsų uždavinys buvo apsaugoti madmuazelę. Dabar mūsų darbas paprastesnis ir gerai mums žinomas – tik susekti žudiką.

– Tavo galva, šis darbas paprastesnis?

– Be abejo. Žudikas, kaip anądien sakiau, pasirašė po žmogžudyste. Jis išėjo į šviesą.

– Ar nemanai... – aš suabejojau, bet užbaigiau, – ar nemanai, kad policininkas teisingai spėja, jog čia siautėja beprotis ar lunatikas, apimtas žudymo manijos?

– Esu kaip niekad tvirtai įsitikinęs, jog čia ne toks atvejis.

– Ir tikrai galvoji, kad...

Vėl nutilau. Puaro labai rimtai užbaigė mano klausimą:

– ...žudikas yra artimiausias madmuazelės žmogus? Taip, *mon ami*, aš taip galvoju.

– Bet anas vakaras atmeta tokią galimybę. Mes visi buvom drauge ir...

Jis nedavė man baigti.

---

* O kitiems... (*pranc.*).

– Ar prisiektum, Hastingsai, kad nė vienas iš mūsų, stovėjusių ten, ant uolos krašto, per tą laiką nepasitraukė? Ar galėtum garantuoti bent už vieną, kad visą laiką buvo tau akyse?

– Ne, – atsakiau lėtai, pritrenktas jo žodžių. – Turbūt negalėčiau. Jau buvo tamsu, o mes visi stovėjom ne vienoj vietoj. Protarpiais pamatydavau ponią Rais, Lazarą, tave, Kroftą, Vaizą, bet ne visą laiką.

Puaro linktelėjo.

– Taigi. Juk čia poros minučių darbas. Dvi mergaitės eina į namą. Žudikas nuslenka nepastebėtas ir pasislepia už to platano vidury pievelės. Nikė Bakli, kaip jis mano, išeina pro duris, prisiartina prie jo per porą žingsnių, ir jis tris kartus iš eilės nesustodamas iššauna...

– Tris? – pertraukiau jį.

– Taip. Šįkart jis veikė garantuotai. Kūne rastos trys kulkos.

– Juk tai didelė rizika?

– Matyt, mažesnė, nei paleidžiant vieną šūvį. Mauzerio šūviai negarsūs. Be to, jie nelabai skiriasi nuo fejerverko pykštelėjimų, tad niekas per tą triukšmą jų ir nepažino.

– Ar radot pistoletą? – paklausiau.

– Ne. Štai kur, Hastingsai, mano nuomone, nenuneigiamas įrodymas, kad būta ne pašalinio. Mes visi sutariam, ar ne, jog panelės Bakli pistoletas buvo paimtas tam, kad ji būtų įtarta savižudybe?

– Taip.

– Tik šitoks galimas paaiškinimas, tiesa? Bet dabar, kaip

matai, žudikas nė nemėgina mūsų klaidinti. Jis žino, kad mes šitaip nebeapsigausim. Vadinasi, žino, ką mes galvojam.

Mintyse pripažinau geležinę Puaro mąstymo logiką.

– Ką jis, tavo manymu, padarė su pistoletu?

Puaro patraukė pečiais.

– Tai nelengva pasakyti. Bet jūra visai po ranka. Gerai užsimojai, pistoletas nuskendo, ir neberasi. Mes, žinoma, negalim laiduoti, bet aš būčiau taip padaręs.

Man net plaukai pasišiaušė nuo šitokio šalto jo dėstymo.

– Kaip manai, ar jis pažino ne tą nužudęs?

– Jokiu būdu, – niūriai atsakė Puaro. – Taip, sužinojus teisybę, jam buvo nemalonu. Ir nebuvo lengva neišsiduoti, kad nė vienas raumuo netvinktelėtų.

Tada aš prisiminiau keistą kambarinės išraišką. Papasakojau Puaro apie savotišką jos elgesį. Jis labai susidomėjo.

– Ji nustebo, kad nužudyta Magė, tiesa?

– Nepaprastai nustebo.

– Keista. O tai, kad įvyko žmogžudystė, jos nenustebino? Taip, tuo verta susidomėti. Kas ji, toji Elena? Tokia rami, tokia angliškai pagarbi. Negi tai ji?.. – jis nutilo.

– Jeigu nori jai priskirti ir visus anuos nutikimus, – priminiau jam – tai žinok, kad tik vyras būtų galėjęs nuridenti tokią sunkią uolos nuolaužą.

– Nebūtinai. Svarbu, iš kokios padėties ji buvo paleista. O, taip. Bet kas ją galėjo nuridenti.

Ir vėl jis nužingsniavo iš vieno kambario galo į kitą.

– Kiekvienas, buvęs Endhauze vakar vakare, yra įtariamas.

Nors aš nemanau, kad tai kas nors iš svečių. Daugelis buvo tik pažįstami. Tarp jų ir jaunosios Endhauzo šeimininkės nėra jokio artumo.

– Čarlis Vaizas irgi buvo tarp svečių, – pareiškiau.

– Taip, jo neužmirškim. Pagal logiką, jis įtartiniausias. – Iš nevilties mostelėjęs rankomis, Puaro krito į kėdę priešais mane. – *Voilà*, mes visad grįžtam prie to paties. Motyvai! Jei norim suprasti šį nusikaltimą, turim išsiaiškinti, kokiais sumetimais jis padarytas. Ir tada, Hastingsai, iškart patenku į aklavietę. Kam rūpi atsikratyti madmuazelės Nikės? Aš neatsisakau nuo kvailiausių spėliojimų. Aš, Erkiulis Puaro, puoliau iki gėdingų vaizduotės išmonių, ėmiau mąstyti kaip pigiame kriminaliniame romane. Ar senelis Nikas iš tiesų pralošė visus pinigus, kaip apie jį kalbama, klausiu savęs. O gal priešingai, – jis juos paslėpė? Gal jie kur nors Endhauze, užkasti žemėj? Turėdamas galvoj šitokią išvadą (net gėda prisipažinti) teiravausi madmuazelės Nikės, ar kas nors neprašė parduoti namo.

– Žinai, Puaro, mano manymu, tai labai įžvalgi mintis. Ji gali pasiteisinti.

Puaro sudejavo.

– Tik to betrūko! Taip ir maniau, kad tavo romantiškas, bet kiek vidutiniškas protas šito nusitvers. Tau, be abejo, patinka tokia mintis – užkasti turtai.

– Ką gi, aš nematau, kodėl...

– Todėl, drauge, kad visų prozaiškiausias aiškinimas yra visų tikriausias. Dėl madmuazelės tėvo aš dar žemiau smukau. Jis buvo keliautojas. Tai gal jis pasivogė brangenybę – kokio

stabo akį – ir fanatikai jį susekė? Taip, aš Erkiulis Puaro, puoliau net ligi šitiek. Dėl tėvo buvau sugalvojęs dar kitokių dalykų. Ir rimtesnių, ir įtikimesnių. Gal per savo klajones jis vedė antrą kartą? Gal yra artimesnis įpėdinis negu Čarlis Vaizas? Nors mes vėl šitaip atsimušam į tą pačią sieną – nėra čia ko paveldėti. Neatmečiau jokios galimybės. Net apie madmuazelės Nikės užsimintą Lazaro pasiūlymą. Prisimeni? Kad parduotų senelio portretą. Telegrafavau, kad atvažiuotų ekspertas ir tą paveikslą apžiūrėtų. Apie jį aš ir parašiau šįryt madmuazelei. Gal tas portretas vertas kelių tūkstančių svarų sterlingų?

– Tu juk negalvoji, kad toks turtuolis kaip Lazaras...

– Ar jis turtuolis? Nespręsk pagal išorę. Netgi senos firmos su skoningais parodų salonais, iš pažiūros klestėte klestinčios, gali stovėti ant supuvusio pamato. O ką tokiais atvejais firmos galva daro? Manai, laksto šūkaudamas, kad atėjo sunkūs laikai? Ne, nusiperka moderniausią prabangų automobilį, ima išlaidžiau gyventi, labiau atkreipdamas kitų dėmesį. Žinok, viską lemia kreditas. O paskui grandiozinis verslas sužlunga, pristigus kelių tūkstančių svarų grynais.

– A, aš žinau, – kalbėjo toliau, neduodamas man nė išsižioti. – Aš per toli nuklydau, bet taip vis geriau, nei tie kerštingi šventikai ar užkastos brangenybės. Šiaip ar taip, tai neatsiję nuo tikrovės. O neturim nieko niekinti, kas gali mus priartinti prie tiesos.

Jis labai rūpestingai sudėliojo daiktus priešais save ant stalo. Tada vėl prašneko rimtai, bet šįkart ramiu balsu:

– Priežastys! Vėl prisiminkim priežastis ir šįkart jas

apsvarstykim ramiai ir nuosekliai. Visų pirma aptarkim, kokios būna žmogžudysčių priežastys? Kokiais sumetimais vienas žmogus ryžtasi atimti gyvybę kitam žmogui?

Laikinai atmeskim žudiko maniako galimybę, nes esu absoliučiai įsitikinęs, kad atsakymas į mūsų problemą ne čia. Negalimas ir netyčinio nužudymo atvejis, padarytas iš nesuvaldomo impulso. Tai apskaičiuota, iš anksto apgalvota, šaltakraujiška žmogžudystė. Kokios būna tokių žmogžudysčių priežastys?

Visų pirma – nauda. Kas galėjo pasipelnyti iš madmuazelės Bakli mirties? Tiesiogiai ar netiesiogiai? Galim pažymėti Čarlį Vaizą. Jis paveldėtų nuosavybę, kuri finansiniu požiūriu tikriausiai neturi jokios vertės. Na, jis gali grąžinti užstatą, pastatyti ant šio sklypo nedidelių vilų ir turėti iš to šiokį tokį pelną. Galimas daiktas, ta vieta jo širdžiai brangi, pavyzdžiui, kaip prosenelių namai. Tai kai kuriems žmonėms labai giliai įsišaknijęs instinktas, galintis pastūmėti į nusikaltimą. Aš pats žinau kelis tokius atvejus. Tik tokie dalykai ne mesje Vaizui.

Dar vienas asmuo, galintis turėti šiokios tokios naudos iš madmuazelės Bakli mirties, yra jos draugė madam Rais. Bet jai pelnas būtų iš tiesų labai menkas. Daugiau niekas, kiek aš matau, negalėtų pasipelnyti iš madmuazelės Bakli mirties.

Kokios dar priežastys? Neapykanta, o gal meilė, virtusi neapykanta. *Crime passionnel**. Iš pastabiosios madam Kroft mes girdėjome, kad ir Čarlis Vaizas, ir kapitonas Čelendžeris įsimylėję jaunąją ledi.

---

* Nusikaltimas iš aistros (*pranc.*).

– Pastarąjį reiškinį patys turėjom progos išvysti, – pasakiau šyptelėjęs.

– Taip, dorasis jūrininkas nedangsto savo jausmų. Dėl Vaizo pasikliausim madam Kroft žodžiais. Kažin ar Čarlis Vaizas, pajutęs, kad yra nurungtas, sielotųsi taip smarkiai, kad geriau nužudytų savo pusseserę, negu leistų jai ištekėti už kito?

– Tai būtų labai melodramatiška, – pasakiau suabejojęs.

– Sakai, būtų ne angliška. Sutinku. Bet net ir anglai nėra bejausmiai. O tokio tipo žmonės, kaip Čarlis Vaizas, gali būti ypač jausmingi. Jis santūrus vyriškis, lengvai neatveriantis savo širdies. Tokių jausmai dažniausiai būna stiprūs. O, pavyzdžiui, kapitono Čelendžerio aš niekad neįtarčiau padarius žmogžudystę iš stipraus jausmo. Ne, jis ne iš tokių. Čarlis Vaizas – kas kita.

Bet ir toks aiškinimas manęs nepatenkina.

Dar viena nusikaltimo priežastis – pavydas. Skiriu jį nuo anksčiau minėtos priežasties, nes pavydo esama ir neseksualinio. Galima pavydėti turto, pranašumo. Iš tokio pavydo jūsų didžiojo Šekspyro Jagas padarė vieną iš sumaniausių – profesiniu požiūriu – nusikaltimų.

– Kodėl sumaniausių? – man pasidarė įdomu.

– *Parbleu**, todėl, kad jis buvo įvykdytas kitų rankomis. Įsivaizduok šių laikų nusikaltėlį, kuriam negalima uždėti grandinių vien dėl to, kad pats jis nieko nedarė. Tik mes ne apie tai šnekam. Ar galima bet kokios rūšies pavydą laikyti

* Po velnių (*pranc.*).

šio nusikaltimo priežastimi? Kas galėtų pavydėti madmuazelei? Kita moteris? Nebent madam Rais, bet, kaip mes matėm, tos abi moterys dėl nieko nesivaržo. Tačiau mes vėl sprendžiam tik iš to, kiek patys matėm. O ko nematėm?

Galų gale – baimė. Gal madmuazelė Nikė žino kieno nors paslaptį? Ir gal ją atskleidus kitam sužlugtų gyvenimas? Jei net taip, galim drąsiai teigti, jog pati madmuazelė šito nežino. Bet taip gali būti. Gali. Ir šitokiu atveju mums būtų labai sunku. Mat gal ji turi siūlo galą, bet, pati apie tai nenumanydama, ir mums negalės pasakyti.

– Manai, kad šitaip gali būti?

– Tai tik hipotezė. Jos griebiausi, nesugalvodamas kitokios teorijos. Kai atmeti visas galimybes, imiesi vienintelės likusios ir, kadangi kitų nebėra, sakai, jog taip ir yra...

Puaro ilgai tylėjo.

Paskui, pabudęs iš susimąstymo, pasidėjo priešais save popieriaus lapą ir ėmė rašyti.

– Ką rašai? – paklausiau smalsiai.

– *Mon ami*, darau sąrašą. Sąrašą žmonių, bendraujančių su madmuazele Bakli. Tame sąraše, jei mano teorija teisinga, turi būti ir žudiko vardas.

Jis rašė apie penkiolika minučių, tada man pastūmėjo šį popieriaus lapą.

A. Elena.

B. Jos vyras, sodininkas.

C. Jų vaikas.

D. Ponas Kroftas.

E. Ponia Kroft.

F. Ponia Rais.

G. Ponas Lazaras.

H. Kapitonas Čelendžeris.

I. Ponas Čarlis Vaizas.

J. ?

Pastabos:

A. Elena.

Įtartinos aplinkybės: jos elgesys ir kalba, išgirdus apie nusikaltimą. Turėjo geresnes už visus kitus sąlygas pasikėsinimui ir žinojo, kur yra pistoletas, bet nepanašu, jog būtų prikišusi pirštus prie automobilio; be to, jos protas apskritai yra per menkas, kad galėtų padaryti nusikaltimą.

Motyvai. Jokių... nebent neapykanta, kilusi po kokio nors mums nežinomo įvykio.

Pastaba. Daugiau išklausinėti apie jos praeitį ir santykius su N.B.

B. Jos vyras.

Tas pat, kaip aukščiau. Tik galėjo sugadinti automobilį.

Pastaba. Reikia pasikalbėti.

C. Vaikas.

Atpuola.

Pastaba. Tik reikia pasišnekėti. Gali suteikti įdomių žinių.

D. Ponas Kroftas.

Įtartina aplinkybė – susitikom lipdami į miegamąjį. Pasiaiškino gana įtikimai. O gal melavo? Apie praeitį nieko nežinoma.

Motyvai. Jokių.

E. Ponia Kroft.

Įtartinos aplinkybės: jokių

Motyvai. Jokių.

F. Ponia Rais.

Įtartinos aplinkybės: visos galimybės. Paprašė N.B. atnešti peleriną. Apgalvotai stengėsi sudaryti įspūdį, kad N.B. melagė ir jos pasakojimai apie nelaimingus atsitikimus išgalvoti. Nebuvo Teivistoke, kai tie atsitikimai įvyko. O kur buvo?

Motyvai. Nauda? Labai menka. Pavydas? Galbūt, tik neaišku dėl ko. Baimė? Taip pat galima, bet irgi neaišku dėl ko.

Pastaba. Apie ją pasišnekėti su N.B. Pasižiūrėti, kas paaiškės. Gal kas susiję su F.R. vedybomis.

G. Ponas Lazaras.

Įtartinos aplinkybės: įvairios galimybės. Prašė parduoti paveikslą. Sakė, kad mašinos stabdžiai nebuvo pagedę (anot F.R.). Galėjo netoliese būti anksčiau negu penktadienį.

Motyvai. Jokių. Nebent norėtų pasipelnyti iš paveikslo? Baimė? Nepanašu.

Pastaba. Sužinoti, kur Dž. L. buvo prieš atvykdamas į Seint Lu. Sužinoti, kokia firmos „Aronas Lazaras ir sūnus" finansinė būklė.

H. Kapitonas Čelendžeris.

Įtartinos aplinkybės: nėra. Visą savaitę buvo netoli, ir sąlygos pasikėsinimui geros. Atvažiavo pusvalandis po

žmogžudystės.

Motyvai. Jokių.

I. Ponas Vaizas.

Įtartinos aplinkybės: nebuvo kontoroj tuo metu, kai šauta viešbučio sode. Sąlygos geros. Žodžiai dėl Endhauzo pardavimo abejotini. Santūraus būdo. Turėtų žinoti apie pistoletą.

Motyvai. Nauda? Menka. Meilė ar neapykanta? Galimas atvejis tokio temperamento žmogui kaip jis. Baimė? Nepanašu.

Pastaba. Sužinoti, kam užstatytas namas. Sužinoti Vaizo firmos padėtį.

J. Galimas ir J.

Kitaip tariant, pašalinis. Bet turintis ryšį su aukščiau išvardytais, sakysim su A, D, E arba F. Jei būtų J, paaiškėtų:

1.Kodėl Elena nė kiek nenustebo dėl nusikaltimo, o buvo netgi kažko patenkinta? (O gal žinia apie nužudymą ją maloniai nuteikė, bet ne daugiau nei kurią kitą jos klasės moterį?)

2. Kodėl Kroftas su žmona apsigyveno fligelyje?

3. Kodėl R.F. bijo, kad nebūtų atskleista kažkokia paslaptis, arba ko ji pavydi?

Puaro stebėjo mane, kol aš skaičiau.

– Grynai angliškas stilius, tiesa? – pasakė išdidžiai. – Aš labiau išlaikau anglišką dvasią rašydamas negu kalbėdamas.

– Puikus darbas, – pasakiau karštai. – Visi atvejai sklandžiai išdėsyti.

– Taip, – pasakė jis susimąstęs, imdamas iš manęs

popierių. – Viena pavardė krinta į akis. Čarlis Vaizas. Jis turi geriausias sąlygas. Nusikaltimą jis galėjo padaryti net dėl dviejų priežasčių. *Ma foi*, jeigu tai būtų lenktyninių arklių sąrašas, mes statytume už jį, *n'est-ce pas?**

– Jis, be abejo, įtartiniausias.

– Paprastai tu, Hastingsai, įtartiniausiu apšauki nekalčiausią. Per daug skaitai kriminalinių romanų. O gyvenime devynis iš dešimties kartų įtartiniausias būna ne nusikaltėlis.

– Negi ir šį sykį taip yra?

– Vienas dalykas tai paneigia: nusikaltimo drąsumas. Tai krito į akis iš pat pradžių. Ir todėl šitaip sunku susekti nusikaltimo priežastį.

– Taigi, tą sakei nuo pradžios.

– Ir vėl sakau.

Staiga sugriebęs savo sąrašą, jis sulamdė ir sviedė ant grindų.

– Ne, – tarė jis, kai sušukau prieštaraudamas. – Šis sąrašas nereikalingas. Bet vis dėlto jis prablaivė mintis. Tvarka ir nuoseklumas. Tai pirmoji pakopa. Faktai turi būti surikiuoti tiksliai ir tvarkingai. Tada...

– Kas?

– Antras etapas – psichologinis. Reikia teisingai panaudoti smegenis. Geriau, Hastingsai, eik miegoti.

– Ne, – tariau. – Neisiu, kol tu neisi. Tavęs vieno nepaliksiu.

---

* Ar ne? (*pranc.*).

– Koks prieraišus šuo! Matai, Hastingsai, galvoti tu man vis vien negali padėti. O dabar aš nieko nedarysiu, tik galvosiu.

Vis tiek purčiau galvą.

– O gal norėsi dėl ko nors su manim pasitarti?

– Gerai jau, gerai, ištikimasis drauge! Bent persėsk į krėslą.

Šio pasiūlymo paklausiau. Greit visas kambarys man kažkur prasmego. Tik išliko vaizdas, kaip Puaro rūpestingai renka nuo grindų sulamdytus lapus ir deda į šiukšlių dėžę.

Aš užmigau.

10. Nikės paslaptis

Pabudau jau išaušus. Puaro sėdėjo ten, kur iš vakaro, ta pačia poza, tik kita išraiška veide. Jo žalios akys žybčiojo kaip katės, ir aš gerai pažinau tą jų spindesį.

Vargais negalais atsistojau, nes visas buvau nutirpęs. Miegoti kėdėje nepatartina jokiame amžiuje. Tik tiek buvo naudos, kad pabudau ne maloniai sutingęs ir mieguistas, o žvalus, blaivaus proto, kaip ir užmigdamas.

– Puaro, – paklausiau, – ar ką sugalvojai?

– Atsakyk man, Hastingsai, į šiuos tris klausimus. Kodėl Nikę paskutiniu metu kankino nemiga? Kodėl, niekad neturėjusi nieko juodo, nusipirko juodą vakarinę suknelę? Kodėl vakar vakare ji pasakė: „Dabar nebėra ko gyventi“?

Aš išpūčiau akis. Su šitokiais klausimais Puaro pataikė kaip pirštu į dangų.

– Atsakyk, Hastingsai, į šiuos klausimus, atsakyk!

– Na. Dėl pirmojo... ji pati sakė, kad pasidarė nervinga.

– Teisingai. Bet ko jai nervintis?

– Dėl juodos suknelės... na, kiekvienam norisi permainos.

– Esi vedęs vyras, o tik šitiek nutuoki apie moterų psichologiją. Jei moteris mano, kad kokia nors spalva jai netinka, ji tokios spalvos kaip gyva nenešios.

– Trečia – ką gi, taip pasakyti po tokio sukrėtimo yra paprasčiausias dalykas.

– Ne, *mon ami*, ne paprasčiausias dalykas taip pasakyti. Kad ji buvo pagauta siaubo, kad graužėsi, taip – čia suprantama. O šis posakis – ne. Ji kalbėjo apie gyvenimą, lyg jis būtų jai įgrisęs, pasidaręs nebe mielas. Anksčiau mes šito nepastebėjom. Taip. Iš pradžių ji buvo atžari, tarsi į viską jai nusispjaut, bet paskui išsigando ir pasikeitė. Atsimink, išsigando, nes gyvenimas malonus ir ji nenori mirti. Gyvenimas jai neįgrisęs. O ne! Netgi dar prieš pietus nebuvo įgrisęs. Štai čia, Hastingsai, yra psichologinis pasikeitimas. Ir jis įdomus. Kodėl pasikeitė jos požiūris?

– Ją sukrėtė pusseserės mirtis.

– Abejoju. Tik po sukrėtimo jai atsirišo liežuvis. O pasikeitimas įvyko anksčiau. Kas ją galėjo taip paveikti?

– Nė nenumanau.

– Pagalvok, Hastingsai. Duok smegenims darbo.

– Na...

– Kada mes paskutinį kartą turėjom progos ją stebėti?

– Berods, per pietus.

– Tikrai. Po to tik matėm ją sutinkant svečius, sveikinantis su jais – atliekant formalumus. O kas atsitiko, baigiantis pietums?

– Ji nuėjo prie telefono, – atsakiau iš lėto.

– *A la bonheur**. Pagaliau prisikasei. Ji išėjo pasikalbėt telefonu ir ilgai negrįžo. Mažiausiai dvidešimt minučių. Ar ne per ilgas telefono pokalbis? Su kuo ji kalbėjosi? Ką jai

---

* Pasisekė (*pranc.*).

pasakė? O gal ji net nekalbėjo telefonu? Mes turim sužinoti, Hastingsai, kas atsitiko per tas dvidešimt minučių. Esu tvirtai įsitikinęs, jog čia ir slypi siūlo galas, kurio mes ieškom.

– Tikrai taip galvoji?

– *Mais oui, mais oui!* Aš tau visą laiką sakiau, Hastingsai, kad madmuazelė kažką nutyli. Ji nemano, kad tai turi kokį ryšį su nusikaltimu, bet Erkiulis Puaro geriau žino! O ryšys yra. – Visą tą laiką nujaučiau, kad dar turi būti kažkokia grandis. Jei tos grandies netrūktų, man seniai būtų buvę viskas aišku. O dabar neaišku, – *eh bien*, vadinasi ta stingama grandis padės atskleisti paslaptį. Aš žinau, kad mano teisybė, Hastingsai. Tik pirmiausia turiu rasti atsakymus į tuos tris klausimus. O tada, tada ims švieséti...

– Gerai, – pasakiau rąžydamasis, – bet skustis ir praustis vis vien reikia.

Nusiprausęs ir persivilkęs pasijutau daug geriau. Praėjo sustingimas po nepatogiai išmiegotos nakties. Atsisėdau prie pusryčių stalo su ta mintim, kad po puodelio kavos atgausiu jėgas.

Peržvelgiau laikraštį, bet nebuvo jokių ypatingų naujienų, tik patvirtinta Maiklo Setono mirtis. Bebaimis lakūnas žuvo. Kažin, pagalvojau, ar naujos sensacingos antraštės sumirgės ryt laikraščiuose? „PER FEJERVERKĄ NUŽUDYTA MERGINA. PASLAPTINGA TRAGEDIJA“. Ar kas nors panašiai.

Buvau jau papusryčiavęs, kai prie stalo priėjo Frederika Rais. Ji buvo paprasta juodo marokeno suknele su balta plisuota apykakle; ši suknelė dar labiau išryškino jos grožį.

– Kapitone Hastingsai, aš noriu pasimatyti su mesje Puaro.

Ar jis jau atsikėlęs?

– Aš jus galiu nuvesti, jis svetainėje.

– Ačiū.

– Tikiuosi, – pasakiau, mums išėjus iš valgomojo, – kad jūs gerai išsimiegojot.

– Kokia tragedija, – tarė ji mąsliu balsu. – Bet aš nepažinojau vargšės mergaitės. Jei būtų nužudyta Nikė, būtų kas kita.

– Ar su ja anksčiau nebuvot susitikusi?

– Vieną kartą Skarbore. Ji buvo atėjusi kartu su Nike pusryčiauti.

– Tėvui ir motinai didelis skausmas, – pasakiau.

– Baisus.

Ji tai pasakė be jokios išraiškos. Turbūt didelė egoistė. Kas jos nelietė, jai neegzistavo.

Puaro jau buvo papusryčiavęs ir dabar skaitė laikraštį. Atsistojęs jis pasveikino Frederiką su būdingu jam943 gališku mandagumu.

– Madam, – tarė jis. – *Enchanté**! – Ir pritraukė kėdę.

Vos šyptelėjusi ji padėkojo ir atsisėdo, pasidėjusi rankas ant kėdės atramų. Ji sėdėjo tiesi, žvelgdama priešais save ir nesiskubino pradėti pokalbio. Jos ramumas ir abejingumas net gąsdino.

– Mesje Puaro, – pagaliau ji prašneko. – Manau, netenka abejoti, kad vakarykštė nelaimė yra visų tų įvykių grandis? Atseit, vakar auka turėjo būti Nikė?

– Madam, dėl to nėra jokių abejonių.

* Sužavėtas (*pranc.*).

Frederika vos suraukė kaktą.

– Nikę tarsi kas apžavėjo, – pasakė ji. Jos balse buvo kažkokia potekstė, kurios nemokėjau išskaityti.

– Sako, kad laimė neamžina, – pastebėjo Puaro.

– Galbūt ir neverta prieš tai kovoti.

Dabar jos balse buvo girdėti tik nuovargis. Po valandėlės ji tęsė:

– Aš turiu jūsų atsiprašyti mesje Puaro, taip pat ir Nikės. Iki vakar vakaro aš netikėjau. Net nesapnavau, kad pavojus toks rimtas.

– Tikrai, madam?

– Dabar suprantu, jog viską reikia nuodugniai ištyrinėti. Ir galvoju, kad artimiausi Nikės draugai neišvengs įtarimų. Žinoma, juokinga, bet taip yra. Ar aš teisingai sakau, mesje Puaro?

– Jūs labai protinga, madam.

– Aną vakarą jūs manęs kai ko klausėt apie Teivistoką. Anksčiau ar vėliau vis vien būtumėt sužinojęs, bet geriau pati prisipažinsiu. Teivistoke aš nebuvau.

– Nebuvot, madam?

– Anos savaitės pradžioj mudu su ponu Lazaru atvažiavom čion automobiliu. Nenorėjom bereikalingų šnekų. Tad apsistojom Šelakombo kaimelyje.

– Kokie septyni kilometrai nuo čia?

– Maždaug.

Jos balsas buvo vis tarsi iš toli.

– Ar galima užduoti vieną nekuklų klausimą, madam?

– Nejau būna ir tokių šiais laikais?

– Gal ir jūsų teisybė, madam. Ar jūs seniai draugaujat su

mesje Lazaru?

– Susipažinom su juo prieš pusmetį.

– Ar jis... patinka jums, madam?

Frederika gūžtelėjo pečiais.

– Jis turtingas.

– *Oh! là, là!* – sušuko Puaro. – Negražu taip sakyti.

Puaro žodžiai ją pralinksmino.

– Užuot jums už mane tai pasakius, geriau aš pasakysiu pati.

– Žinoma, taip. Dar kartą išdrįsiu pakartoti, kad jūs labai protinga.

– Jūs man netrukus išduosit diplomą, – tarė Frederika ir atsistojo.

– Ar man daugiau nieko nenorėjot pasakyti, madam?

– Ne, turbūt nieko. Dabar eisiu pas Nikę, nunešiu gėlių ir pasižiūrėsiu, kaip ji laikosi.

– O, tai labai *aimable**. Ačiū jums, madam, už atvirtumą.

Ji skvarbiai pasižiūrėjo į Puaro, tarsi dar norėdama kažką pasakyti, bet apsisuko ir vos šyptelėjusi, kai atidariau jai duris, išėjo iš kambario.

– Ji protinga, – tarė Puaro. – Taip, bet Erkiulis Puaro irgi ne kvailys.

– Ką turi galvoj?

– Labai gera ir labai gražu brukti man į akis mesje Lazaro turtą.

– Turiu prisipažinti, kad aš pasibaisėjau.

– *Mon cher*, tu jau nuo seno baisiesi ne ten, kur reikia.

---

* Miela (*pranc.*).

Dabar šneka ne apie taktą ar panašiai. Jeigu madam Rais turi turtingą atsidavusį draugą, suteikiantį jai visko, ko širdis geidžia, tai visiems akivaizdu, kad ji nežudys artimiausios draugės dėl kelių skatikų.

– A! – ištariau.

– *Précisément*, a!

– Ko nesulaikei, kad ji neitų į ligoninę?

– O kam man kištis? Argi Erkiulis Puaro draudžia madmuazelei Nikei susitikinėti su draugais? *Quelle idée!** Tai daktarų ir seselių darbas. Tos įkyriosios seselės! Joms daugiau niekas nerūpi – tik taisyklės, potvarkiai ir daktarų nurodymai.

– Ar nebijai, kad ją vis dėlto gali įleisti, jei Nikė užsispirs?

– Niekas pas Nikę neįeis, brangusis mano Hastingsai, tik tu ir aš. Ir juo greičiau mes ten nueisim, juo geriau.

Staiga atsivėrė durys, ir į kambarį įsibrovė Džordžas Čelendžeris. Jo rusvas veidas degė iš pasipiktinimo.

– Klausykit, mesje Puaro, – pasakė jis, – kokia čia velniava? Aš skambinau į ligoninę, kur paguldyta Nikė. Paklausiau, kaip ji jaučiasi ir kada galiu ją aplankyti. Ir man atsakė, jog daktarai pas ją neleidžia jokių lankytojų. Norėčiau žinoti, ką tai reiškia? Sakykit tiesiai, ar tai jūsų darbas, ar Nikė iš tiesų rimtai susirgo po šio sukrėtimo?

– Patikėkit, mesje, kad ne aš nustatau ligoninių taisykles. Net neišdrįsčiau. Ar ne geriau jums būtų paskambinus daktarui... kaip jo pavardė... a, Grehemas...

– Jau skambinau. Jis pasakė, kad ji jaučiasi taip, kaip ir

* Kas per mintis (*pranc.*).

buvo galima laukti – įprastos šnekos. Aš tuos daktarus kiaurai permatau – mano dėdė irgi gydytojas. Harli-strite. Nervų specialistas. Psichoanalizė ir taip toliau. Jis man papasakojo, kaip švelniais guodžiančiais žodeliais atsikratoma giminių ir draugų. Netikiu, kad Nikė neturėtų jėgų ką nors matyti. Ir esu įsitikinęs, jog čia jūsų darbas, mesje Puaro.

Puaro jam labai maloniai nusišypsojo. Jau ir anksčiau pastebėjau, kad šis įsimylėjėlis mano draugui patinka.

– Klausykit, *mon ami*, – tarė jis. – Jei įleisi vieną lankytoją, tai ir kitų nesulaikysi. Suprantat? Arba visiems, arba nė vienam. Ir jūs, ir aš norim, kad madmuazelė būtų užtikrintai saugi, tiesa? Taigi, matot, niekam lankyti nevalia.

– Aišku, – iš lėto tarė Čelendžeris. – Bet tada...

– Ša! Daugiau nė žodžio. Pamirškim, ką dabar kalbėjom. Dabar visų svarbiausia yra atsargumas, nepaprastas atsargumas.

– Aš moku laikyti liežuvį už dantų, – pasakė ramiai jūrininkas.

Ir jis pasuko prie durų, bet stabtelėjęs dar paklausė:

– Gėlėms jokių apribojimų, tik, žinoma, jeigu jos ne baltos?

Puaro nusišypsojo ir, smarkiajam Čelendžeriui uždarius duris, pasakė:

– Mesje Čelendžeris, madam ir mesje Lazaras tikriausiai visi susitiks gėlių krautuvėje, o mes tuo tarpu ramiausiai keliausim į ligoninę.

– Ir užduosim tuos tris klausimus? – pasiteiravau.

– Taip. Užduosim. Nors atsakymus aš jau žinau.

– Ką? – sušukau.

– Taip.

– Kada gi juos sužinojai?

– Pusryčiaudamas, Hastingsai. Jie nukrito kaip iš dangaus.

– Papasakok.

– Ne. Geriau pats išgirsi iš madmuazelės.

Tarsi norėdamas atitraukti mano dėmesį, jis man pastūmėjo atplėštą laišką.

Tai laiškas iš eksperto, kurį Puaro buvo paprašęs ištirti senojo Nikolo Baklio portretą. Ekspertas nustatė, kad paveikslas nevertas daugiau kaip dvidešimt svarų sterlingų.

– Taigi vienas klausimas išaiškintas, – pasakė Puaro.

– Į šiuos spąstus niekas neįkliuvo, – prisiminiau Puaro metaforą, pasakytą per paskutinę bylą.

– A, tu dar prisimeni? Taigi, kaip sakai, į šiuos spąstus niekas neįkliuvo. Vertas dvidešimt svarų, o mesje Lazaras siūlė penkiasdešimt. Toks, berods, gudrus vyrukas, o daro šitokias klaidas. Bet gana, mums laikas eiti.

Ligoninė buvo ant aukšto kalno priešais įlanką. Mus pasitiko sanitaras baltu chalatu ir nuvedė į mažą kambarėlį pirmame aukšte. Tuoj atėjo žvali seselė.

Vieno žvilgsnio į Puaro jai pakako. Matyt, daktaras Grehemas, duodamas jai nurodymus, smulkiai apibūdino mažąjį seklį. Ji vos tvardė šypseną.

– Panelė Bakli miegojo kaip užmušta, – pasakė. – Ar eisite pas ją?

Nikė gulėjo puikioj saulėtoj palatoj. Siauroje, geležinėje lovoje ji atrodė kaip nusilpęs vaikas. Veidas buvo nubalęs, akys įtartinai paraudusios, pati išvargusi, abejinga.

– Kaip gerai, kad jūs atėjot, – tarė ji bereikšmiu balsu.

Puaro suėmė ją už rankos.

– Drąsos, madmuazele. Gyventi visada yra dėl ko.

Šie žodžiai ją sukrėtė. Ji pažvelgė jam į veidą.

– Ak, – ištarė, – ak!

– Madmuazele, o gal man pasakytumėt, kas jus taip jaudina paskutiniu metu? Ar man pačiam atspėti? Madmuazele, aš jums reiškiu nuoširdžią užuojautą.

Ji paraudo.

– Vadinasi, jūs žinot. Ak! Dabar nesvarbu, jei kas apie tai ir žino. Viskas baigta. Aš vis vien daugiau jo nepamatysiu.

Jos balsas nutrūko.

– Drąsos, madmuazele.

– Dingo mano drąsa. Per šias tris savaites išsieikvojo visa mano drąsa iki paskutinio lašelio. Vis vyliausi, vyliausi, vyliausi net tada, kai nebebuvo likę jokios vilties.

Aš tik žiūrėjau, pastatęs akis, nesuprasdamas nė žodžio.

– Pasigailėkite vargšo Hastingso, – tarė Puaro. – Jis nežino, apie ką mes šnekam.

Susitikau su liūdnu jos akių žvilgsniu.

– Aš buvau susižiedavusi su lakūnu Maiklu Setonu, – pasakė Nikė, – o jis žuvo.

11. Priežastis

Buvau apstulbintas.

Atsigręžiau į Puaro.

– Ar tu man apie tai kalbėjai?

– Taip, *mon ami*. Šįryt aš sužinojau.

– O iš kur sužinojai? Kaip tu atspėjai? Sakei, kad pusryčiaujant tau išvada kaip iš dangaus nukrito.

– Taip ir buvo, mano drauge. Aš atsiverčiau pirmą laikraščio lapą, prisiminiau vakarykščius pietus, ir mane tarsi šventoji dvasia apšvietė.

Jis vėl atsisuko į Nikę.

– Ar jūs šią naujieną sužinojot vakar vakare?

– Taip, per radiją. Aš tyčia pasakiau, kad einu prie telefono. Norėjau viena išklausyti žinių, o jeigu... – Jai sugniaužė gerklę. – Ir aš išgirdau...

– Taip, taip. – Jis suėmė jos abi rankas.

– Man buvo be galo baisu. Visi svečiai renkasi, pati nežinau, kaip ištvėriau. Viskas buvo tarsi per sapną. Mačiau pati save iš šalies – elgiausi kaip visada. Net keista.

– Žinoma, žinoma, suprantu.

– O kai nuėjau atnešti Fredei apsiauto, valandėlę man užėjo silpnumas. Bet aš tuoj susitvardžiau. Magė vis šaukė, kur jos paltas. Pagaliau, paėmusi mano skraistę, ji išėjo. Truputį pasipudravusi ir pasidažiusi, ir aš išėjau. O ji jau buvo nebe gyva.

– Taip, jums iš tikrųjų buvo kraupus smūgis.

– Jūs nesuprantat. Aš baisiai įtūžau. Pati norėjau būti jos vietoje. Aš norėjau mirti, o likau sveika gyva, pasmerkta dar ilgus metus gyventi. O Maiklo nebėra, jis nuskendo kažkur toli Ramiajame vandenyne.

– *Pauvre enfant.*

– Nenoriu daugiau gyventi; sakau, kad noriu numirti! – sušuko ji maištingai.

– Suprantu, suprantu. Mums visiems, madmuazele, užeina toks metas, kai geriau mirti nei gyventi. Bet viskas praeina – ir nelaimės, ir kančios. Dabar, aišku, jūs šitaip negalvojat. Čia tuščia senio kalba. Galvojat, kad tai beprasmiški žodžiai.

– Manot, jog aš viską pamiršiu ir ištekėsiu už kito? Niekados!

Ji buvo patraukli, kai atsisėdo lovoje degančiais skruostais, sugniaužtais kumščiais.

Puaro švelniai atsakė:

– Ne, madmuazele, aš neturėjau tokios minties. Jūs laiminga, kad buvot mylima tokio drąsuolio, tikro didvyrio. Kaip judu susipažinote?

– Tai buvo La Tuke, aną rugsėjį. Jau beveik metai.

– O kada susižiedavot?

– Tuoj po Kalėdų. Bet tai buvo mūsų paslaptis.

– Kodėl?

– Maiklo dėdė, seras Metjus Setonas, mylėjo paukščius ir neapkentė moterų.

– *Ah! Ce n'est pas raisonnable!**

– Ne, aš ne taip pasakiau. Jis buvo keistuolis, įsitikinęs, jog moterys griauna vyrams gyvenimą. O Maiklas visiškai nuo jo priklausė. Senis nepaprastai didžiavosi Maiklu, davė pinigų „Albatrosui“ statyti ir skrydžiui aplink pasaulį. Tai buvo ir Maiklo, ir jo viso gyvenimo svajonė. Jei Maiklui būtų pavykę, jis būtų galėjęs prašyti senį visko. Ir net jei seras Metjus būtų ožiavęsis, jau būtų neturėję reikšmės. Maiklas būtų tapęs pasaulio įžymybe, ir galų gale senis būtų jam nusileidęs.

– Taip, taip, aišku.

– Bet Maiklas sakė, senis nedovanotų, jei anksčiau ką nors užuostų. Mes turėjome kaip žemė tylėti. Ir aš tylėjau, net Fredei nepasakiau.

Puaro sumykė.

– Kad man būtumėt patikėjusi paslaptį!

Nikė pasižiūrėjo į jį nustebusi.

– O kas iš to? Juk tai nieko neturėjo bendra su tais pasikėsinimais? Ne, aš buvau pažadėjusi Maiklui ir išlaikiau

---

* Juk tai neprotinga (*pranc.*).

žodį. Buvo be galo sunku visą laiką rūpintis, spėlioti, kraustytis iš proto. Ir visi stebėjosi, kad pasidariau nervinga, o paaiškinti negalėjau.

– Taip, aš viską puikiai suprantu.

– Matot. Jis ir anksčiau buvo kartą dingęs. Kai skrido per dykumą į Indiją. Aš tada nežinojau, kur dėtis, bet viskas gerai baigėsi. Jo lėktuvas buvo sugedęs, bet jis pasitaisė jį ir nuskrido toliau. Ir aš stengiausi save įtikinti, jog ir šįkart bus taip pat. Visi jau aplinkui šnekėjo, kad jis žuvo, o aš pati sau tvirtinau, kad jis gyvas ir sveikas. Ir štai vakar vakare...

Jos balsas suvirpėjo.

– Jūs iki tol nebuvot praradusi vilties?

– Pati nežinau. Gal tik save apgaudinėjau. Labai sunku, kai su niekuo negali savo mintimis pasidalyti.

– O, aš įsivaizduoju. Bet ar nė karto nesusigundėt papasakot, pavyzdžiui, poniai Rais?

– Taip, kartais vos ištverdavau.

– O ar negalvojat, kad ji numanė?

– Ne, nemanau. – Nikė susimąstė. – Ji niekad apie tai neprasitarė. Be abejo, ji užsimindavo, kad esam geriausios draugės ir panašiai.

– O po Maiklo Setono dėdės mirties ar nenorėjot jai pasisakyti? Juk žinojot, kad jis mirė prieš kokią savaitę?

– Žinau. Po operacijos, ar kažkas panašiai. Tada galėjau atskleisti paslaptį, bet man atrodo negražu. Tada, kai visi laikraščiai rašė vien apie Maiklą, būtų buvę tarsi pasigyrimas. Tuoj mane būtų užplūdę korespondentai. Pigi

istorija, ir Maiklas jos būtų nepakentęs.

– Teisybė, madmuazele. Plačiai apie tai nebuvo ko garsintis. Na, bet galėjot pasisakyti kokiam artimam draugui.

– Vienam asmeniui užsiminiau apie tai, – tarė Nikė. – Man atrodė, kad taip dera pasielgti. Tik nežinau, kaip tas asmuo suprato mano užuominą.

Puaro linktelėjo.

– Ar gerai sugyvenat su savo pusbroliu mesje Vaizu? – paklausė jis, gan staigiai pakreipęs kalbą.

– Čarliu? Kodėl jis atėjo jums į galvą?

– Šiaip sau pagalvojau.

– Čarlis man bloga nelinki, – tarė Nikė. – Tik jis stuobrys. Iš namų kojos nekelia. Man rodos, jis į mane ne itin palankiai žiūri.

– Ak! Madmuazele, madmuazele! Aš girdėjau, kad jis jums savo širdį paklojo.

– Juk galima pakvaišti dėl žmogaus, nors ir kreivai į jį žiūrėtum. Čarlio nuomone, mano gyvenimo būdas peiktinas; jis nepritaria mano rengiamiems kokteiliams, mano veido spalvai, mano draugams ir mano šnekoms. Ir jis vis vien negali atsispirti mano kerams. Gal dar tikisi mane perauklėti.

Ji nutilo; po valandėlės, žybtelėjusi akimis, paklausė:

– O iš ko jūs iškvotėte šias vietines žinias?

– Neišduokit manęs, madmuazele. Aš truputį šnekučiavau su šita australe, madam Kroft.

– Kai turi laiko, malonu su ja pabendrauti. Tik ji reto

sentimentalumo. Žinot tokius žmones: meilė, namai ir vaikai.

– Madmuazele, aš pats senamadiškas ir sentimentalus.

– Argi? Man toks įspūdis, kad iš juodviejų sentimentalus yra kapitonas Hastingsas.

Aš iš pasipiktinimo paraudau.

– Matot, jis tūžta, – pasakė Puaro patenkintas, kad man nesmagu. – Jūsų teisybė, madmuazele, taip, jūsų teisybė.

– Nieko panašaus, – tariau supykęs.

– Jis tyros ir geros širdies žmogus. Tai man dažniáusiai ir kliudo.

– Nepaistyk niekų, Puaro.

– Visų pirma jis niekur nenori matyti nieko pikta. O kai blogis tiesiog akis bado, jis nebemoka nuslėpti teisėto savo pasipiktinimo. Jo siela – nepaprasto grožio. Ne, *mon ami,* nedrįski prieštarauti. Juk taip yra.

– Judu abu man labai geri, – tarė maloniai Nikė.

– *Lá lá*, madmuazele. Čia dar juokai. Mūsų laukia rimtas darbas. Visų pirma: jūs liekat čia ir klausot nurodymų – darysite kaip liepiama. Šitaip susidėjus aplinkybėms, man niekas neturi trukdyti.

Nikė nuvargusi atsiduso.

– Darysiu viską pagal jūsų valią. Man vis vien.

– Artimiausiu metu nesusitikinėsite su draugais.

– Man tas pats. Aš nieko nenoriu matyti.

– Jūs atliksite pasyvųjį vaidmenį, o aš aktyvųjį. O dabar, madmuazele, aš jau išeinu ir nebeaitrinsiu jūsų širdgėlos.

Jis priėjo prie durų ir, jau paėmęs rankeną, per petį

grįžtelėjęs paklausė:

– Tarp kitko, jūs kartą prasitarėt parašiusi testamentą. Kur jis?

– A, kur nors voliojasi.

– Endhauze?

– Taip.

– Seife ar užrakintas rašomajame stale?

– Kad pati gerai nežinau. Ten kur nors yra. – Ji susiraukė: – Aš nepakenčiamai netvarkinga. Dokumentai ir visi kiti popieriai tikriausiai užrakinti rašomajame stale, bibliotekoje. Ten ir visokios sąskaitos, turbūt ir testamentas tarp jų.

– Ar leistumėt man jo paieškoti?

– Prašom, jei tik norit. Žiūrėkit, kur patinka.

– *Merci*, madmuazele. Aš pasinaudosiu jūsų leidimu.

12. Elena

Kol mes iš ligoninės išėjom laukan, Puaro nepratarė nė žodžio. O tada sugriebė man už rankos.

– Matai, Hastingsai, aha, pats matai! *Sacré tonnerre**. Mano teisybė! Mano! Nuo pat pradžių sakiau, kad čia yra spraga, kad kažkokia mįslė neįminta. O esant šitokiai spragai, viskas pasidaro beprasmiška.

Niekaip nesusigaudžiau, ko taip džiūgauti, pametus galvą. Mano supratimu, neįvyko jokio stebuklo.

– Per visą tą laiką aš negalėjau suprasti, kas tai. Ir kaipgi suprasi? Suvokti, kad dar kažko trūksta – vienas dalykas, o nustatyti, ko trūksta – *c'est bien plus difficile***.

– Manai, tai turi tiesioginį ryšį su žmogžudyste?

– *Ma foi****, o tu ne taip manai?

– Tiesą sakant, ne.

– Negali būti. Juk mes kaip tik šito ieškojom – tai ir yra toji spraga, neapčiuopiama nusikaltimo priežastis.

– Gal esu bukagalvis, bet nesuprantu. Manai, pavydas?

– Pavydas? O ne, drauguži, ne. Nuolatinė, nesikeičianti priežastis – pinigai. Dėl pinigų, mano drauge, dėl pinigų!

---

* Po velnių (*pranc.*).

** Tai daug sunkiau (*pranc.*).

*** Garbės žodis (*pranc.*).

Išplėčiau akis. Jis toliau kalbėjo kiek nurimęs.

– Klausyk, *mon ami*. Prieš savaitę miršta seras Metjus Setonas. O jis milijonierius – vienas turtingiausių žmonių Anglijoj.

– Taip, bet...

– *Attendez**. Nėra ko skubėti. Jis turi sūnėną, kurį garbina ir kuriam, galim drąsiai teigti, palieka didelį turtą.

– Bet...

– *Mais oui*, yra daugiau paveldėtojų, atiduodama duoklė ir paukšteliams, bet didžioji dalis atitenka Maiklui Setonui. Aną antradienį pranešama, kad Maiklas Setonas žuvęs, ir jau nuo trečiadienio pradedama kėsintis į madmuazelės gyvybę. Tarkim, Hastingsai, kad Maiklas Setonas parašė testamentą, prieš pakildamas į šį skridimą, ir visą savo turtą užrašė sužadėtinei.

– Tai tik spėliojimas.

– Taip, spėliojimas, kuris pasitvirtins. Priešingu atveju visi įvykiai netektų prasmės. Kalba eina ne apie vieną kitą šilingą, o apie didžiulį turtą.

Kiek patylėjau, vėl viską iš naujo permesdamas mintyse. Man rodėsi, kad nuo vienos išvados Puaro nutrūktgalviškai metasi prie kitos, nors širdy tikėjau, kad jis neklysta. Tikriausiai man turėjo įtakos jo kategoriškas įsitikinimas savo teisybe. Ir vis dėlto dar daug ką reikėjo patikrinti.

– Bet juk niekas nežinojo apie jų sužadėtuves, – nenusileidau.

– Hm! Kas nors vis vien žinojo. Taip nebūna, kad niekas

---

* Palaukit (*pranc.*).

nesužinotų. O jei nežino, numano. Ponia Rais įtarė, pati Nikė tai pasakė. O gal ji rado progos patikrinti savo spėliojimus.

– Kokiu būdu?

– Visų pirma – Maiklo Setono laiškai madmuazelei Nikei. Jie gi ne vakar susižiedavo. O net jos geriausias draugas neužgins, kad ji nevalyva. Jos daiktai išmėtyti po visus kampus. Abejoju, ar ką nors gyvenime yra užrakinusi. O, buvo kaip pasitikrinti!

– Ar Frederika Rais žinojo apie draugės testamentą?

– Be abejo. Aha, daug kas jau atpuolė. Prisimeni mano sąrašą – sąrašą asmenų nuo A iki J? Jis sumažėjo tik ligi dviejų žmonių. Tarnus aš atmetu, taip pat ir kapitoną Čelendžerį, nors nuo Plimuto iki čia – apie trisdešimt kilometrų – jis važiavo pusantros valandos. Atmetu ir mesje Lazarą, nors tas siūlė penkiasdešimt svarų sterlingų už paveikslą, vertą tik dvidešimties. Atmetu ir simpatiškuosius širdinguosius australiečius. Palieku sąraše tik du žmones.

– Vienas – Frederika Rais, – tariau lėtai.

Man prieš akis iškilo auksiniai jos plaukai, baltas lyg permatomas veidas.

– Taip. Dėl jos nėra abejonių. Kad ir kaip neatidžiai brūkštelėjo testamentą madmuazelė, ji aiškiai išsireiškė, kad visas jos turtas, išskyrus Endhauzą, atiteks Frederikei. Jei ne madmuazelė Magė, o madmuazelė Nikė būtų nušauta vakar vakare, ponia Rais šiandien būtų buvusi turtuolė.

– Man galvoj netelpa.

– Tau galvoj netelpa, kad gražuolė gali būti žudikė. Tokiais atvejais mums nelengva būna ir su prisiekusiaisiais. Gali būti ir tavo teisybė. Juk įtariama ne tik ji.

– Kas dar?

– Čarlis Vaizas.

– Juk jam paskirtas tik namas.

– Taip, bet gal jis to nežino. Ar jis už madmuazelę surašė testamentą? Nepanašu. Jei jis būtų parašęs, testamentas nesimėtytų pakampiais, kaip madmuazelė sakė. Taigi matai, Hastingsai, labai galimas daiktas, kad jis apie testamentą nė nežino. Gal jis mano, kad jokio testamento nėra ir visas turtas atiteks jam, kaip artimiausiam giminaičiui?

– Žinai, – tariau, – taip visai gali būti.

– Tavo romantiška galvosena, Hastingsai. Apie nedorėlius advokatus rašoma kiekviename romane. O jei dar to advokato veidas lyg kaukė – daugiau neabejoji. Neslėpsiu, kai kuriais atžvilgiais Vaizas yra įtartinesnis už madam. Jis greičiau galėjo žinoti apie pistoletą ir juo pasinaudoti.

– Ir nuridenti uolieną.

– Taigi. Nors, kaip jau sakiau, svarbu, ir nuo kokios vietos uoliena paleista. Bet ji buvo paleista ne laiku ir nepataikė į madmuazelę, todėl veikiau peršasi mintis, kad tai moters darbas. Sugadinti mašinos stabdžius – vyriškas sumanymas, nors mūsų laikais moterys mechanikoje prilygsta vyrams. Tiesa, kaltinime prieš mesje Vaizą yra kelios spragos.

– Pavyzdžiui?..

– Greičiau madam negu Vaizas žinojo apie madmuazelės sužieduotuves. Ir ne vien tai. Buvo elgtasi per daug beatodairiškai.

– Nesuprantu.

– Juk iki vakar vakaro nebuvo tikrų žinių, kad Setonas

žuvo. O teisininkui nebūdinga elgtis neapgalvotai, nieko tikrai nežinant.

– Taip, – sutinku. O moteris gali pasikarščiuoti.

– Taigi taigi. *Ce que femme veut, Dieu veut**. Jos taip mano.

– Nikė per stebuklą išvengė mirties. Negaliu atsistebėti.

Man tada dingtelėjo, kokiu balsu Frederika pasakė: „Nikę tarsi kas apžavėjo". Net nusipurčiau prisiminęs.

– Taip, – pasakė susimąstęs Puaro, – o aš prie to stebuklo neprisidėjau. Ir mane tai žemina.

– Tokia dangaus valia, – murmtelėjau.

– Ak! *Mon ami*, nekrauk Dievui ant pečių visos žmogaus paklydimų naštos. Sekmadienio rytą tu tai ištarei dievobaimingu balsu, nė nepagalvojęs, kad iš esmės pasakei, jog *le bon Dieu*** nužudė panelę Magę Bakli.

– Ką tu šneki, Puaro!

– Taip išeina, drauguži. Tik aš nelauksiu, sudėjęs rankų, ir nesakysiu, kad mus tvarko *le bon Dieu* ir kad man nėra ko kištis. Esu tvirtai įsitikinęs, kad *le bon Dieu* tam ir sukūrė Erkiulį Puaro, kad jis visur kištųsi. Toks mano *métier****.

Pamažu vingiuotu takeliu mes pakilom į šlaitą ir per vartelius patekom į Endhauzo valdas.

– Fu, – uždusо Puaro. – Čia toks status skardis, aš visas sukaitau. Net ūsai nukaro. Taigi, kaip sakiau, aš visad užstoju nekaltąjį. Esu madmuazelės Nikės pusėje todėl, kad į ją buvo pasikėsinta. Esu madmuazelės Magės pusėje todėl, kad ji

---

* Ko nori moteris, to nori ir Dievas (*pranc.*).

** Gerasis Dievas (*pranc*).

*** Amatas (*pranc.*).

nužudyta.

– Ir stoji prieš Frederiką Rais ir Čarlį Vaizą.

– Ne, ne, Hastingsai. Aš prieš juos nenusistatęs, tik šiuo metu jiems išpuola rimčiausi kaltinimai, ir tiek.

Mes priėjome pievelę prie namo, kurią su mašinėle šienavo kažkoks vyras. Jis buvo pailgo kvailo veido ir tuščio žvilgsnio. Aplink jį sukiojosi nedidelis dešimties metų berniukas, negražus, bet protingų akių.

Man šovė mintis, jog mes negirdėjom ūžiant šienapjovės, bet pamaniau, kad sodininkas gal ne iš darbščiųjų. Jis turbūt ilsėjosi, o griebėsi darbo, tik išgirdęs artėjant mūsų balsus.

– Labas rytas, – tarė Puaro.

– Labas rytas, pone.

– Jūs turbūt sodininkas? Patarnaujančios madam vyras?

– Jis mano tėtė, – pasakė berniukas.

– Teisybė, pone, – tarė vyras. – O jūs, matyt, tas užsienietis džentelmenas, taip sakant, seklys. Kas nauja apie jaunąją šeimininkę, pone?

– Tiesiai iš jos ateinu. Pernakt ji pailsėjo.

– Pas mus buvo atėjęs policininkas, – įsiterpė berniukas. – Į tą vietą, kur panelė buvo užmušta. Štai ten, prie laiptų. Tėte, juk aš vieną kartą mačiau pjaunant kiaulę?

– Ak, – tarė tėvas be jokios išraiškos.

– Kai gyvenom fermoje, tėvelis pjaudavo kiaules. Tiesa, tėveli, aš mačiau, kaip pjauna kiaules, labai gražu.

– Vaikams patinka žiūrėti, kaip pjauna kiaules, – tarė vyras, tarsi pasakydamas nekintamą gamtos dėsnį.

– O panelė buvo nušauta pistoletu, – netilo berniukas. – Gerklės jai neperpjovė, visai ne.

Mes nuėjom į namą, ir man net palengvėjo, kad atsikratėm to kraugeriško vaiko.

Puaro įžengė į svetainę pro atdaras duris ir paspaudė skambutį. Atėjo Elena, apsivilkusi tvarkinga juoda suknele. Ji nė trupučio nenustebo, tarsi būtų mūsų laukusi.

Puaro paaiškino, kad mes atėjom, panelei Bakli leidus, apieškoti namo.

– Prašom, pone.

– Policija jau viską apžiūrėjo?

– Jie sakė apžiūrėję, kas jiems reikėjo, pone. Jie vaikščiojo po sodą jau nuo ankstyvo ryto. Nežinau, ar ten ką rado.

Elena jau norėjo eiti iš kambario, bet Puaro jai uždavė dar vieną klausimą.

– Ar vakar labai nustebot, kai išgirdot, jog panelė Bakli nušauta?

– Taip, pone, labai nustebau. Panelė Magė buvo tokia maloni mergaitė. Mano galva neneša, koks nedorėlis galėjo pakelti prieš ją ranką.

– Ar jūs nebūtumėt taip nustebusi, jei būtų kas kitas nušautas?

– Nesuprantu, ko jūs klausiate, pone.

– Kai vakar vakare aš įėjau į salę, jūs paklausėt, ar kas nenukentėjo, – priminiau jai. – Ar tikėjotės ko nors tokio?

Ji tylėjo, pirštais sukiodama prijuostės kampą. Palingavusi galvą, ji tyliai tarė:

– Jūs, džentelmenai, šito nesuprastumėt.

– Ne, ne, – užgynė Puaro. – Aš viską suprasčiau. Nors fantastiškiausius dalykus pasakotumėt, vis vien suprasčiau.

Ji pažvelgė į jį abejodama, bet paskui lyg nusprendusi juo pasikliauti, tarė:

– Matot, pone, čia nekokie namai.

Aš kiek nustebau ir pajutau Elenai tarsi panieką. O Erkiuliui Puaro šis sakinys pasirodė paprastų papraščiausias.

– Turit galvoj, kad čia seni namai.

– Ne, pone, labai nekokie namai.

– Jau jūs seniai čia?

– Šešti metai, pone. Bet tarnavau čia dar mergaitė. Virtuvėj, padėjėja. Dar senajam ponui Nikolui gyvam esant. Tas pat buvo ir tada.

Puaro pasižiūrėjo į ją įdėmiai.

– Senuose namuose dažnai tarsi įsiveisia blogis.

– Taigi, taigi, pone, – pasakė karštai Elena, – Blogis. Piktos mintys ir pikti darbai. Tai kaip sausi pelėsiai name, jų neišnaikinsi. Juo net oras prisigėręs. Mano širdis nujautė, kad vieną gražią dieną kas nutiks šituose namuose.

– Pasirodo, jūsų širdis nesuklydo.

– Taip, pone.

Jos balse buvo slepiamas pasitenkinimas, kaip žmogaus, kurio tamsi nuojauta pasitvirtino.

– Tik jūs nesitikėjot, jog auka bus panelė Magė?

– Ne, jokiu būdu, pone. Jai niekas negalėjo linkėti bloga.

Šiuose žodžiuose aš įžiūrėjau siūlo galą. Maniau, kad Puaro jau nebepaleis jo, o jis nei iš šio, nei iš to pasuko kalbą visai į kitą pusę.

– O šūvių negirdėjot?

– Kur ten girdėsi, fejerverkas be sustojimo pyškėjo. Visur toks triukšmas, nors ausis užsikimšk.

– Nežiūrėjot fejerverko?

– Ne, dar nebuvau sutvarkiusi virtuvės po pietų.

– Ar kelneris jums nepadėjo?

– Ne, jis buvo išėjęs į sodą pasižiūrėt fejerverko.

– O jūs nėjot?

– Ne, pone.

– O kodėl?

– Norėjau greičiau susiruošti.

– Jums neįdomu fejerverkai?

– Oi, pone, kur nebus įdomu! Tik fejerverkas bus du vakarus, o Viljamas ir aš ryt būsim laisvi, tad galėsim išeit į miestą ir pasižiūrėti.

– Suprantama. O jūs ar girdėjot madmuazelę Magę klausiant, kur jos paltas ir kad niekur jo nerandanti?

– Girdėjau, pone, kad panelė Nikė užbėgo laiptais, o panelė Magė šaukė jai iš apačios kažko nerandanti, ir tikrai girdėjau ją sakant, tiek to, pasiimsianti skraistę...

– Atleiskit, – pertraukė Puaro, – ar nepadėjot jai ieškoti palto, nenuėjot atnešti jo iš mašinos?

– Pone, aš turėjau darbo.

– Teisybė. O nei viena, nei antra panelė, be abejo, neprašė jūsų, nes manė, kad lauke žiūrite fejerverką?

– Taip, pone.

– O kitais metais visada eidavot žiūrėti?

Į jos pablyškusius skruostus plūstelėjo kraujas.

– Ką jūs turit galvoj, pone? Mums niekad nedraudžiama išeiti į sodą. Man rodos, kas kam darbo, jei šįmet aš geriau norėjau susitvarkyti ir eit miegoti, ir man nerūpėjo fejerverkai.

– *Mais oui. Mais oui.* Aš nenorėjau jūsų įžeisti. Kas jums neduos daryti, kaip pati norite? O permaina visad maloni.

Patylėjęs jis pridūrė:

– Gal galėtumėt atsakyti dar į vieną klausimą. Čia senas namas. Nežinot, ar jame nėra kokių slaptų užkaborių?

– Hm, šitam pačiam kambary už panelio yra slėpykla. Dar mergaitė buvau, kai man ją parodė. Tik dabar gerai neatsimenu, kurioje vietoje. Pala, o gal ji bibliotekoje? Nebeatsimenu.

– O joje žmogus ar galėtų pasislėpti?

– Ne, pone, jokiu būdu. Ten tik lyg spintelė, lyg savotiška niša. Bus kvadratinės pėdos dydžio, ne didesnė.

– O ne, aš ne tokios norėjau, kad parodytumėt.

Jai vėl paraudo veidai.

– Nemanykit, kad aš kažkur slėpiausi, ne! Išgirdau panelę Nikę nulekiant laiptais, tada išgirdau jos šūksmą lauke ir įėjau į vestibiulį pasižiūrėti, kas atsitiko. Sakau jums kaip prieš Dievą, kaip prieš Dievą.

13. Laiškai

Sėkmingai atsikratęs Elenos, Puaro susikaupęs atsigręžė į mane.

– Įdomu, ar ji tikrai negirdėjo šūvių? Manau, kad girdėjo. Tada pravėrė virtuvės duris ir tuo metu Nikė, nulipusi laiptais, išbėgo į lauką, o ji pati įėjo į vestibiulį sužinot, kas atsitiko. Čia nieko nepaprasto. Dabar man tik štai kas rūpi, Hastingsai: ko ji tą vakarą neišėjo pasižiūrėt fejerverko.

– Kodėl jos paklausei apie slaptą užkaborį?

– Šiaip sau šovė į galvą; gal, sakau, dar mes nesam laisvi nuo J.

– J?

– Taip. Paskutinis mano sąraše. Neaiškus pašalinis. Tarkim, kad jis, kažkuo susirišęs su Elena, vakar čia atėjo. Jis (manau, kad tai jis, o ne ji) pasislėpė šio kambario slėptuvėje. Pro šalį praėjo mergina, jis palaikė ją Nike ir, nutykojęs iš paskos, nušovė. *Non-c'est idiot!** Be to, jau žinom, kad čia nėra jokios slėptuvės. Ir grynas sutapimas, kad Elena vakar niekur nenorėjo eiti iš virtuvės. Eime, paieškokime madmuazelės Nikės testamento.

Svetainėje nebuvo jokių dokumentų. Mes perėjom į

* Ne, tai nesąmonė (*pranc.*).

biblioteką, tamsų kambarį, langais į keliuką. Ten buvo didelis senoviškas riešutmedžio rašomasis stalas.

Ilgokai užtrukom, kol viską apžiūrėjom. Viskas čia buvo aukštyn kojom. Ir sąskaitos, ir kvitai vienoj krūvoj, ir pakvietimai, ir rašteliai, raginantys apmokėti sąskaitas, ir draugų laiškai.

– Padarysim tarp tų popierių tvarką, – griežtai tarė Puaro.

Kaip tarė, taip padarė. Po pusvalandžio jis patenkintas atsilošė. Viskas buvo sudėliota, surūšiuota, surikiuota.

– *C'est bien, ça**. Nėra to blogo, kas neišeitų į gera. Mes taip nuodugniai viską peržiūrėjom, kad nė vieno popiergalio nepraleidom.

– Tikrai nepraleidom. Nors ne kažin ką ir suradom.

– Gal bent va šitą.

Jis pamėtėjo raštelį. Rašysena buvo plati, nutęsta, beveik neįskaitoma.

Brangioji, pobūvis buvo nepaprastas, stebuklingas. O šiandien negera širdy. Protingai elgiesi, kad vengi šito šlamšto, brangioji, – geriau nepradėk, nes mesti pragariškai sunku. Aš rašau savo draugeliui, kad greičiau daugiau pristatytų. Ne gyvenimas, o pragaras.

Tavo Fredė

– Rašytas aną vasarą, – tarė užsigalvojęs Puaro. – Ji, žinia, vartoja narkotikus; tai supratau iš pirmo žvilgsnio.

– Tikrai? O aš nė neįtariau.

– Tai aišku kaip dieną. Tik pasižiūrėk į jos akis. Ir ji nepaprastai permainingų nuotaikų. Čia žvali, pakili, čia

---

* Dabar tvarka (*pranc.*).

suglebusi, apatiška.

– Narkotikai atsiliepia ir moralei, tiesa?

– Neišvengiamai. Tik man neatrodo, kad ponia Rais yra nebepagydoma narkomanė, ji dar tik pradedanti.

– O Nikė?

– Dar neturi jokių simptomų. Gal yra buvusi ten, kur rūkomas opiumas, bet pati dar neragavo.

– Džiaugiuosi.

Tuoj pat prisiminiau Nikę sakant, jog Fredė kartais būna kaip nesava. Puaro linktelėjo ir pabarbeno į laišką, kurį laikė rankoj.

– Apie tai ji rašo laiške, mums nėra ko galvos sukti. Ką gi, užpildėm dar vieną tuščią skiltį, kaip tu sakai. Eime į Nikės kambarį.

Jos kambary taip pat buvo rašomasis stalas, bet apytuštis. O testamento ir čia nė kvapo. Tik radom automobilio pasą ir pagal taisykles užpildytą mėnesio senumo pažymėjimą atsiimti dividendą. Šiaip daugiau nieko reikšmingo.

Puaro atsiduso, nesitverdamas pykčiu.

– Koks gi šiais laikais jaunų merginų auklėjimas! Jų niekas nemoko tvarkos, nuoseklumo. Taip, madmuazelė Nikė žavinga, bet jai galvoj vėjai. Taip, vieni vėjai.

Jis dabar ėmė raustis po stalčius.

– Liaukis, Puaro, – pasakiau sumišęs, – juk čia moteriški baltiniai.

Jis stabtelėjo nustebęs.

– Kas čia tokio, drauguži?

– Ar nemanai, tai yra kažin ar mums...

Puaro prapliupo kvatotis.

– Vargšeli Hastingsai, tu tikras Viktorijos laikų džentelmenas. Jei čia būtų madmuazelė Nikė, irgi tą patį pasakytų. Greičiausiai ji pasakytų, kad tu atsilikusios mąstysenos. Šių dienų jaunos merginos nesigėdi savo baltinių. Liemenėlė, kelnaitės jau nebe drovi paslaptis. Paplūdimy kas dieną visi tie rūbeliai padedami tau po nosim. Ir kodėl ne?

– Tik aš nematau reikalo, kam tau čia raustis.

– *Ecoutez**, mano drauge. Aišku, ji savo brangenybių nerakina. O jei kartais panorėtų ką nors paslėpt nuo akių, kur dėtų? Pakištų po kojinėmis ir apatinukais. Aha. O čia kas?

Jis išėmė pundelį laiškų, perrištų nublukusiu rausvu kaspinėliu.

– Jei neklystu, mesje Maiklo Setono meilės laiškai.

Jis kuo ramiausiai atrišo kaspiną ir ėmė traukti iš vokų laiškus.

– Puaro, – sušukau pasipiktinęs. – Kas taip daro? Čia ne juokai.

– Taip, čia ne juokai, *mon ami*. – Jo balsas pasidarė griežtas ir šiurkštus. – Aš ieškau žudiko.

– Taip, bet asmeninius laiškus...

– Gal juose ir nieko nerasiu, o galiu ir rasti. Eikš, drauguži, kartu skaitysim. Dvi poros akių – tai ne viena. Pasiguosk, kad atsidavusioji Elena tikriausiai juos mintinai moka.

Man šitai nepatiko. Bet aš mačiau, kad būti skrupulingam – Puaro per didelė prabanga; dar raminausi,

---

* Paklausykit (*pranc.*).

kad paskutinieji Nikės žodžiai: „Žiūrėk, kur patinka" davė daug laisvės.

Laiškai buvo rašyti įvairiom datom, nuo anos žiemos.

Naujieji metai

Brangioji,

Jau atėjo Naujieji metai, ir aš turiu daug gerų sumanymų. Negaliu patikėti savo laime, kad tu mane tikrai myli. Dabar mano gyvenimas kitoks. Juk mes abu tai supratom, vos išvydę vienas kitą. Laimingų tau Naujųjų metų, geroji mano mergyt.

Amžinai tavo
Maiklas

Vasario 8

Mylimoji,

Mano didžiausias noras kuo dažniau tave matyti. O dabar taip bjauru, tiesa? Man nepakenčiamas toks nelemtas slapukavimas, bet aš tau išaiškinau, kaip yra. Žinau, kad tu nekenti melo ir mėgsti tiesumą. Ir aš toks pat. Bet, garbės žodis, kitaip viską sugadintume. Dėdė Metjus įsikalęs, jog ankstyvos vedybos sugriauna vyro ateitį. Brangusis angele, kaip tu galėtum sugriauti man ateitį?

Nenusimink, mylimoji. Viskas bus gerai.

Tavo Maiklas

Kovo 2

Žinau, kad dvi dienas tau neturiu rašyti, bet nepajėgiu. Šiandien lėktuve galvojau apie tave. Aš skridau virš Skarboro. Palaimintas, palaimintas, palaimintas

Skarboras, – gražiausia vieta pasaulyje. Brangioji, tu nežinai, kaip tave myliu.

Tavo Maiklas

Balandžio 18

Brangiausioji,

Viskas nutarta. Galutinai. Jei įveiksiu (o aš įveiksiu), tada su dėde Metjum bus tiesi kalba, o jei jam nepatiks – kas man darbo. Labai miela, kad tau įdomu smulkus „Albatroso" techninis aprašymas. Negaliu sulaukti, kada tave kartu pasiimsiu skrisdamas. Bet sulauksiu! Dėl Dievo meilės, nesirūpink manimi. Tai perpus nėra taip pavojinga, kaip atrodo. Dabar, kai tu galvoji apie mane, aš norėdamas neužsimuščiau. Mylimoji, viskas bus gerai. Tikėk manim.

Maiklas

Balandžio 20

Angele, kiekvienas tavo žodis – tiesa, ir šitą laišką aš saugosiu amžinai. Aš tavęs nevertas. Tu kitokia negu visi. Aš tave garbinu.

Tavo Maiklas

Paskutinis laiškas be datos.

Brangiausioji,

Rytoj išskrendu. Aš įsitempęs kaip styga, bet tikiu savo laime. Senasis „Albatrosas" tarsi naujutėlis. Jis manęs neapvils.

Mylimoji, nenusimink ir nesijaudink. Žinoma, tai

pavojinga, bet gyvenimas pilnas pavojų. Tiesa, man vienas vyrukas patarė parašyti testamentą (tai bent taktiškas žmogus, nors patarė gero norėdamas). Taigi aš parašiau ant pusės lapo ir nusiunčiau senajam Vaitfildui. Nebeturėjau kada pats nueiti. Man papasakojo, kad kažkoks žmogus parašė testamentą iš dviejų žodžių „Viskas mamai", ir jis buvo juridiškai teisėtas. Aš irgi panašiai parašiau. Laimė, mano galva gera, tai prisiminiau, kad tavo pilnas vardas Magdala. Du vyrukai paliudijo.

Nežiūrėk į tuos testamentus labai rimtai ir neimk į širdį. Aš apie nelaimingus atsitikimus net negalvoju. Būsiu sveikas kaip ridikas. Tau siųsiu telegramas iš Indijos, Australijos ir t.t. Nenusimink. Viskas bus gerai. Aišku?

Labos nakties ir telaimina tave Dievas.

Maiklas

Puaro sulankstė laiškus ir vėl sudėjo.

– Matai, Hastingsai? Mano teisybė, reikėjo perskaityti ir įsitikinti. Vadinasi, viskas ir yra taip, kaip aš sakiau.

– O kitokiu būdu negalėjai to sužinot?

– Ne, *mon cher*, aš pasielgiau teisingai. Kito kelio nebuvo. Dabar mūsų rankose labai svarūs paliudijimai.

– Kokie?

– Dabar jau mes žinom, kad Maiklas visą savo turtą paliko madmuazelei Nikei – tai juoda ant balto užrašyta. Kas skaitė šiuos laiškus, tas irgi žino. O kai laiškai šitaip nerūpestingai laikomi, juos kas tik nori gali skaityti.

– Elena?

– Sakyčiau, kad dėl Elenos nėra ko abejoti. Bet prieš išeidamas, padarysiu su ja vieną bandymėlį.

– O Nikės testamento – nė ženklo!

– Taigi, tas ir yra keisčiausia. Veikiausiai jis užmestas ant knygų lentynos viršaus ar įkištas į kokią kinišką vazą. Pamėginsim paklausinėti madmuazelę, gal prisimins. Šiaip ar taip, mums jau viskas aišku.

Kai nulipom, Elena tvarkė vestibiulį.

Praeidamas Puaro labai maloniai palinkėjo jai labo ryto. Prie durų dar atsigręžęs paklausė:

– Jūs tikriausiai žinojot, kad panelė Bakli susižiedavusi su lakūnu Maiklu Setonu?

Ji išpūtė akis.

– Ką? Su tuo, apie kurį laikraščiai rašo?

– Taip.

– Ne, nieko negirdėjau. Ką jūs sakot! Susižiedavęs su Nike?

– Visai įtikima, kad ši naujiena jai buvo didelė ir nelaukta, – pasakiau išeinant.

– Taigi, atrodo, kad ji nuoširdžiai nustebo.

– Taip ir bus, – pritariau.

– O kaip su laiškais, kurie keli mėnesiai voliojasi po *lingerie?** Ne, *mon ami.*

„Labai puiku, – pamaniau pats sau. – Bet ne visi yra Erkiuliai Puaro. Ne visi kaišioja nosį, kur nedera". Bet sakyti nepasakiau.

– Ši Elena – mįslė, – tarė Puaro. – Man tai nepatinka. Aš čia kažko nesuprantu.

---

* Baltiniai (*pranc.*).

14. Dingęs testamentas

Nuėjom tiesiai į ligoninę.

Nikė nesitikėjo mūsų.

– Taip, madmuazele, – tarė Puaro, supratęs jos žvilgsnį. – Aš kur buvęs, kur nebuvęs – ir vėl čia. Visų pirma pranešu, kad sutvarkiau jūsų popierius. Dabar viskas dailiai sudėliota.

– Ką gi, jau metas, – pasakė Nikė nesutvardydama šypsenos. – Jūs labai tvarkingas, mesje Puaro?

– Paklauskit mano draugo Hastingso.

Mergina įbedė į mane klausiamą žvilgsnį.

Išvardijau kelias menkesnes Puaro keistenybes: kad jam būtų skrudinamos tik keturkampio kepalo riekės, kad kiaušiniai būtų kaip vienas didumo, kad jis nemėgsta golfo todėl, jog tai beformis ir chaotiškas žaidimas, kuriame vertinga tik duobelės. Ir užbaigiau tuo garsiuoju atveju, kurį Puaro išsprendė, savo įpročiu tvarkingai rikiuodamas niekučius ant židinio.

Puaro sėdėjo, pro ūsą šypsodamasis.

– Jis surezgė visą pasakojimą, – tarė man nutilus. – Nors iš esmės tai teisinga. Žinot, madmuazele, aš nesiliaunu įkalbinėjęs Hastingso, kad jis skirtų plaukus per vidurį, o ne ant šono. Kaip jis atrodo – šleivas, nesimetriškas.

– Tai aš jums irgi nepatinku, mesje Puaro, nes skiriu plaukus ant šono. O turėtų patikti Fredė, nes jos skyrimas per vidurį.

– Aną vakarą Puaro tikrai ja žavėjosi, – įgėliau aš. – Dabar supratau kodėl.

– *C'est assez**, – tarė Puaro. – Aš čia ne juokaut atėjau. Madmuazele, aš neradau jūsų testamento.

– O! – ji suraukė antakius. – Bet argi tai svarbu? Galų gale aš dar gyva. O testamentas neturi didelės reikšmės, kol tu dar nenumiręs, tiesa?

– Tas teisybė. Bet man vis vien įdomu jūsų testamentas. Dėl jo aš turiu kelis sumanymus. Pagalvokit, madmuazele. Pasistenkit prisiminti, kur padėjot, kur jį matėt paskutinį kartą.

– Rodos, į jokią ypatingą vietą nedėjau, – tarė Nikė. – Aš nieko nepadedu į vietą. Gal kur įkišau į stalčių.

– O ar kartais nepadėjot jo į slaptavietę už panelio?

– Į kokią slaptavietę?

– Jūsų kambarinė Elena sakė, jog ar svetainėje, ar bibliotekoje už panelio esanti slėpykla.

– Nesąmonė, – tarė Nikė. – Nieko negirdėjau. Elena taip sakė?

* Užteks (*pranc.*).

– *Mois oui*. Ji, rodos, tarnavo Endhauze dar jaunystėje. Jai virėjas parodė.

– Pirmą kartą girdžiu. Senelis būtų turėjęs apie tai žinoti, bet man jis nieko nesakė, o tikrai nebūtų nuo manęs slėpęs. Mesje Puaro, ar jūs tikras, kad tai ne Elenos išmonė?

– Ne, madmuazele, aš nesu tikras. *Il me semble**, kad ta jūsų Elena kažkokia keista.

– O, nepasakyčiau. Viljamas tikras pusprotis, jų vaikas nepakenčiamas akiplėša, bet Elena visiškai normali ir be galo paslaugi.

- Ar vakar leidot jai išeiti pasižiūrėti fejerverko, madmuazele?

– Žinoma, jie visada eina. O susitvarko paskui.

– Bet ji nėjo.

– Kaipgi, ėjo.

– Iš kur žinot, madmuazele?

– Iš... iš... tiesiog nežinau, iš kur. Pasakiau, kad eitų pasižiūrėti, ji padėkojo, todėl ir maniau, kad buvo išėjusi.

– Priešingai, ji buvo namuose.

– Bet labai keista!

– Jums tai atrodo keista?

– Taip, keista. Aš žinau, kad ji niekad šitaip nedarydavo. Ar ji paaiškino kodėl?

– Esu įsitikinęs, kad tikrosios priežasties nesakė.

Nikė įdėmiai pasižiūrėjo į jį.

– O tai svarbu?

---

* Man atrodo (*pranc.*).

Puaro išskėtė rankas.

– Šito, madmuazele, pats negalėčiau pasakyti. *C'est curieux**. Ir tiek.

– Ir ta kalba apie slaptavietę, – tarė susimąsčiusi Nikė. – Man neišeina iš galvos, nes tai baisiai keista ir neįtikima. O ar ji parodė?

– Sakė negalinti prisiminti.

– Man regis, kad tai nebūtas daiktas.

– Gal ir prasimanymas.

– Jai, vargšelei, turbūt jau pasimaišė.

– Ji tikrai pradeda regzti nebūtus dalykus! Sako, kad Endhauzas esąs nekoks namas.

Nikė sudrebėjo.

– Dėl to ji gal teisi, – tarė pamažu. – Ir man kartais taip pasirodydavo. Mūsų namų neįprasta nuotaika.

Jos akys išsiplėtė ir patamsėjo, žvilgsnis buvo lyg pasmerktosios. Puaro kuo greičiausiai nukreipė kalbą.

– Mes nuklydom nuo temos, madmuazele. Grįžkim prie testamento. Prie Magdalos Bakli paskutinės valios ir testamento.

– Aš taip ir parašiau, – ištarė Nikė pasididžiuodama. – Taip užrašiusi, liepiau sumokėti visas skolas ir teismo išlaidas. Prisiminiau, kad kažkur buvau skaičiusi.

– Jūs rašėt ne ant blanko?

– Ne, nebuvo kada, nes skubinausi į ligoninę. Be to, ponas Kroftas sakė, jog testamentų blankai nepatikimi.

---

* Keista (*pranc.*).

Geriausia paprastai parašyti, pernelyg nepaisant formalumų.

– Mesje Kroftas? Jis buvo, kai rašėte?

– Taip. Jis manęs ir paklausė, ar parašiau testamentą. Man pačiai net į galvą nebūtų atėję. Jis pasakė, jei mirčiau, ne...

– Neužrašiusi turto, – padėjau jai.

– Taip, taip, niekam neužrašiusi turto, tai viską pasiimtų valstybė, o vis dėlto gaila.

– Koks paslaugus tas puikusis mesje Kroftas.

– O taip, – pasakė karštai Nikė. – Jis pasikvietė Eleną ir jos vyrą liudininkais. Vaje tu mano! Na ir kvailė esu!

Mes abu išpūtėm akis.

– Taip, esu tikra kvaiša. Jūs kuičiatės po visą Endhauzą, o testamentas pas Čarlį! Pas mano pusbrolį, Čarlį Vaizą!

– Štai kaip!

– Ponas Kroftas patarė, kad geriausia jį atiduoti advokatui saugoti.

– *Très correcte, ce bon M. Croft**.

– Kartais ir vyrai būna naudingi, – tarė Nikė. – Jis taip ir pasakė: arba pas advokatą, arba į banką. Mano nuomone, geriau jau pas Čarlį. Įdėję testamentą į voką, užklijavome ir tuoj pat išsiuntėme.

Atsidususi ji atsišliejo į pagalves.

– Atleiskit, kad buvau tokia kvaila. Bet dabar jau viskas tvarkoj. Testamentas pas Čarlį ir, jeigu jums taip įdomu, jis tikrai parodys.

– Tik, žinoma, jums leidus, – tarė šypsodamasis Puaro.

---

* Teisingai padarė tas gerasis mesje Kroftas (*pranc.*).

– Tikra paikystė!

– Ne, madmuazele. Tik apdairumas.

– O, man rodos, tai paika. – Ji paėmė lapelį popieriaus iš krūvos prie lovos. – Ką man parašyti? Kad šuniui parodytų zuikį?

– *Comment?**

Jis taip nustebo, kad aš net nusijuokiau.

Po to Puaro padiktavo, o Nikė paklusniai žodis žodin užrašė.

– Ačiū – pasakė jis, pasiimdamas raštelį.

– Atleiskit., kad jus tiek privarginau. Bet visai buvo išėję iš galvos. Žinot, čia dedi, čia pamiršti.

– Jei galvoj tvarka, tai nepamiršti.

– Man dar teks gydytis. Jūs man baigiat įdiegti nepilnavertiškumo kompleksą.

– Negalimas daiktas. *Au revoir*, madmuazele. – Jis apsižvalgė po patalpą. – Kokios gražios gėlės.

– Labai. Gvazdikai nuo Fredės, rožės nuo Džordžo, o lelijos nuo Džimo Lazaro. – O štai čia...

Ji išvyniojo didelę pintinę šiltnamio vynuogių.

Puaro veidas ištįso. Jis ryžtingai žengė į priekį.

– Dar jų neragavot?

– Ne. Dar ne.

– Ir neragaukit. Madmuazele, nevalgykit nieko, ką jums atneša pašaliniai. Nieko. Suprantate?

– O!

---

* Kaip? (*pranc.*).

Blykšdama ji įbedė į Puaro akis.

– Suprantu. Ar manot, kad dar ne galas? Manot, dar jie nesiliaus? – sušnibždėjo Nikė.

Puaro paėmė ją už rankos.

– Negalvokit apie tai. Čia jums niekas negresia. Bet nepamirškit – nieko nelieskit, ką gaunat iš šalies.

Išėjus iš kambario, man prieš akis tebestovėjo baltas išsigandęs madmuazelės veidas ant pagalvių.

Puaro žvilgtelėjo į laikrodį.

– *Bon*. Kaip tik užtiksime mesje Vaizą kontoroje, dar neišėjusį pietauti.

Kontoroje negaištant buvome nuvesti pas Čarlį Vaizą.

Jaunasis advokatas pasisveikindamas su mumis atsistojo. Kaip visada buvo oficialus ir šaltas.

– Labas rytas, mesje Puaro. Kuo galiu būti naudingas?

Puaro be jokių kalbų ištraukė Nikės raštelį. Teisininkas jį perskaitė ir, neišleisdamas iš rankų, sumišęs pasižiūrėjo į mus.

– Atleiskit, bet aš iš tiesų nieko nesusigaudau.

– Ar madmuazelė Bakli nesklandžiai paaiškino?

– Šiame laiške, – jis pabaksnojo nagu, – Nikė prašo manęs duoti jums jos testamentą, parašytą pernai vasario mėnesį ir įteiktą man saugoti.

– Taip, mesje.

– Bet, brangusis pone, joks testamentas man nebuvo patikėtas saugoti.

– *Comment?*

– Kiek man žinoma, pusseserė nėra parašiusi jokio testamento. Aš iš tikro jai nesurašiau.

– Kiek žinau, ji parašė pati viena, tik paštu jums nusiuntė.

Advokatas papurtė galvą.

– Tokiu atveju galiu pasakyti, kad aš jo negavau.

– Argi, mesje Vaizai?

– Nieko panašaus, mesje Puaro, nesu gavęs.

Po trumpos tylos Puaro atsistojo.

– Tokiu atveju, mesje Vaizai, daugiau nėra ko šnekėti. Čia kažkoks nesusipratimas.

– Tikriausiai koks nors nesusipratimas.

Jis irgi pakilo.

– Viso labo, mesje Vaizai.

– Viso labo, mesje Puaro.

– Ir daugiau nieko, – tariau, kai atsidūrėm jau gatvėje.

– *Précisément.*

– Kaip manai, ar jis meluoja?

– Neįmanoma atspėti. Mesje Vaizo veidas kaip medinis, ir šiaip jis atrodo lyg mietą prarijęs. Tik viena aišku, jis savo žodžio nemaino. Pasakęs, kad testamento negavo, jis nesitrauks nė per žingsnį.

– Kalbos nėra, Nikė privalo turėti raštišką kvitą, kad testamentas priimtas.

– *Cette petite** dėl tokių dalykų nekvaršina sau galvos. Išsiuntusi ji čia pat pamiršo. *Voilà*. Be to, tą pačią dieną išėjo į ligoninę pjaut apendicito. Jai ne tas rūpėjo.

– Tai ką dabar darysim?

– *Parbleu*, eime pasišnekėti su mesje Kroftu. Pažiūrėsim,

---

* Šita mažylė (*pranc.*).

ką jis apie tai prisimena. Testamentas, atrodo, jo didžiausias nuopelnas.

– Šiaip ar taip, jis iš to pelno neturėjo, – pasakiau susimąstęs.

– Ne, ne, nematau, kokios jis galėjo siekti naudos. Jo turbūt toks veiklus būdas – tvarkyti kaimynų reikalus.

Ir man atrodė, kad tai buvo būdingas pono Krofto bruožas. Iš tokių geraširdžių pasauliui tik daugiau bėdos.

Radom jį atraitytom rankovėm plušantį prie garuojančio puodo. Visas priestatas taip kvepėjo, kad net nosį rietė.

Jis su entuziazmu pasitraukė nuo savo kulinarijos, nenustygdamas pašnekėti apie žmogžudystę.

– Atsiprašau, – tarė jis. – Gal malonėtumėt į viršų. Ir motinai labai įdomu. Ji mums nedovanotų, jei šnekėtume apačioj. Kui-i-i, Mile. Ateina du draugai.

Ponia Kroft su mumis širdingai pasisveikino, nekantraudama išgirsti naujienų apie Nikę. Ji man darė daug geresnį įspūdį negu vyras.

– Vargšelė mergaitė, – tarė ji. – Sakot, ligoninėj? Nė nesistebiu, jei jos sveikata pašlijo – klaikūs dalykai, pone Puaro, neregėti dalykai. Nušauta jauna nekalta mergaitė! Vien nuo tokios minties baisu darosi. Čia gi ne laukinio pasaulio kraštas, o pats Anglijos centras. Visą naktį nesudėjau akių.

– Man širdis neleidžia dabar išeiti ir palikti tave vieną, senučiuke, – pasakė jos vyras, apsivilkęs švarką ir įsijungdamas į kalbą. – Tik pagalvojus, kad vakar vakarą buvai palikta vienui viena, mane šiurpas nukrato.

– Tai daugiau manęs vienos ir nepalik, – tarė ponia Kroft. – Bent sutemus. Jau aš norėčiau kuo greičiau išvažiuot iš šio krašto. Vis vien nuotaika sugadinta. Vargšė Nikė Bakli turbūt daugiau bijos nakvoti Endhauze.

Vis nebuvo kaip pradėti kalbos apie tai, ko atėjom. Ponas ir ponia Kroftai šnekėjo neužsičiaupdami, viską smulkiai išsiklausinėdami. Ar atvažiuos tos vargšės nušautos mergaitės šeimyna? Kada laidotuvės? Ar bus tardymas? Kokios policija nuomonės? Ar jau aptiko pėdsakus? Ar teisybė, kad Plimute kažkoks žmogus areštuotas?

Išgirdę atsakymus į visus šiuos klausimus, jie užsispyrė, kad pasiliktume priešpiečių. Mus išgelbėjo tik Puaro prasimanymas, jog turime skubėti priešpiečių pas policijos viršininką.

Galų gale visi valandėlei nutilo ir Puaro, nelaukdamas nieko, išpoškino savo klausimą.

– Taigi taigi, – tarė Kroftas. Suraukęs kaktą, apie kažką galvodamas, jis porą kartų trūktelėjo užuolaidų virvelę. – Viską prisimenu. Tai atsitiko mums čia tik apsigyvenus. Prisimenu. Daktarai nustatė, kad apendicitas...

– O gal jokio ten apendicito nebuvo, – įsiterpė ponia Kroft. – Tie daktarai, kur nutvėrę žmogų, tuoj pjauna. Šiaip ar taip, tada dar operacija buvo nebūtina. Jai ėmė nevirškinti skrandis, padarė rentgeno nuotrauką ir pasakė, kad geriau būtų išpjauti. O ji, našlaitėlė, ir išvažiavo į tą ligoninę.

– Aš tik pasiteiravau, ar ji paliko testamentą; na, daugiau dėl juoko.

– Ak taip?

– O ji ėmė ir parašė. Užsiminė, kad reikėtų gauti iš pašto blanką, bet aš jai nepatariau. Man vienas žmogus sakė, jog su blankais tik daugiau bėdos. Galų gale jos pusbrolis – advokatas. Tad, kai pasveiks, – o tuo aš buvau įsitikinęs, – jis galės ir deramai surašyti. Šis, pasakiau, tebus tik dėl atsargos.

– O kas paliudijo?

– A, Elena, kambarinė, ir jos vyras.

– O paskui? Kur paskui jį dėjot?

– A, mes nusiuntėm Vaizui, tam advokatui.

– Tikrai žinot, kad jis buvo išsiųstas?

– Brangusis mesje Puaro, aš gi pats išsiunčiau. Įmečiau į tą laiškų dėžutę prie vartų.

– Vadinasi, jei mesje Vaizas sako jo negavęs...

Kroftas išpūtė akis.

– Negi jis dingo pašte? Bet juk tai neįmanoma.

– Šiaip ar taip, jūs esat tikras, kad išsiuntėt?

– Kaip nebūsiu tikras, – pasakė karštai ponas Kroftas. – Prireikus galėčiau prisiekti.

– Aha. Gerai! – tarė Puaro. – Laimė, tai neturi reikšmės. Madmuazelė dar nesiruošia mirti.

Atsiprašę mes išskubėjome.

– *Et voilà**, – tarė Puaro, kai mūsų jau nebuvo galima išgirsti. – Kas meluoja? Mesje Kroftas ar Čarlis Vaizas? Prisipažįstu, nematau, kam mesje Kroftas meluotų. Kokia jam

* Tai va (*pranc.)*.

būtų nauda, pasisavinus testamentą, tuo labiau parašytą jo patarimu? Ne, jo visi paaiškinimai sklandūs ir žodis žodin sutampa su tuo, ką mums sakė madmuazelė Nikė. Bet vis vien...

– Kas?

– Vis vien apsidžiaugiau radęs jį verdantį. Jis paliko nuostabų riebaus nykščio ir smaližiaus atspaudą ant laikraščio, padėto ant virtuvės stalo. Man pavyko nepastebimai tą kamputį nuplėšti. Nusiųsiu šį atspaudą gerajam savo draugui Skotland Jardo inspektoriui Džepui. Gera proga pasitikrinti, ar jis nieko apie juos nežino.

– Tikrai?

– Žinai, Hastingsai, negaliu atsikratyti minties, ar ne per daug geras tas geraširdis mesje Kroftas. O dabar, – pridūrė jis, – *le dé jeuner** . Mirštu iš alkio.

* Priešpiečiai (*pranc.*).

15. Keistas Frederikos elgesys

Pasirodo, Puaro žodžiai dėl policijos viršininko mažai prasilenkė su teisybe. Tuoj po pusryčių pas mus apsilankė pulkininkas Vestonas.

Jis buvo aukštas, kariškos laikysenos, gana gražus vyras. Jis reiškė pideramą pagarbą Puaro laimėjimams, apie kuriuos, matyt, nemaža žinojo.

– Didelė laimė, kad jūs čia, – kartojo jis kelintą kartą.

Jis labiausiai baiminosi, kad tik netektų kreiptis į Skotland Jardą paramos. Jam rūpėjo, kad be jų pagalbos būtų išaiškinta nužudymo paslaptis ir sugautas nusikaltėlis. Štai kodėl pulkininkas taip džiūgavo, kad Puaro pasimaišė netoliese.

Kiek aš supratau, Puaro nuo jo nieko neslėpė.

– Velniškai neįprasta byla, – tarė pulkininkas. – Dar tokios nesu matęs. Žinoma, tai merginai ligoninėje turėtų būti saugu. Bet jos ten visą gyvenimą nelaikysi.

– Čia ir yra, mesje *le Colonel**, visas sunkumas. O išeitis tik viena.

– Kokia?

---

* Pulkininkas (*pranc.*).

– Turim suimti nusikaltėlį.

– Jei jūsų įtarimai pasitvirtins, tai bus nelengva.

– *Ah! Je le sais bien**.

– Įrodymai! Bus perkūniškai sunku gauti įrodymų. – Kažko užsigalvojęs jis susiraukė. – Tie atvejai, kuriems nepritaikysi įprastų metodų, visų kebliausi. Jei būtume radę revolverį...

– Veikiausiai jis jūros dugne. Žinoma, jei žudikas buvo blaivaus proto...

– A, – atsakė pulkininkas Vestonas. – Dažniausiai jie neturi daug proto. Net nepatikėtumėt, kiek žmonės daro kvailysčių. Aš neturiu galvoj žmogžudysčių – mūsų krašte, ačiū Dievui, ne tiek daug jų pasitaiko, – tik šiaip paprastus kriminalinius nusikaltimus. Tų nusikaltimų paikumas jus nustebintų.

– Matyt, jie nevienodo protinio išsivystymo.

– Taip, gali būti. Jeigu tai Vaizas, galim sudėt ginklus. Jis atsargus geras advokatas ir neišsiduos. Jei tai moteris – daugiau šansų. Statau dešimt prieš vieną, kad ji vėl bandys. Moterys nekantrios.

Jis atsistojo.

– Tardymas prasidės ryt rytą. Tardytojas palaikys ryšius su mumis ir stengsis kuo mažiau garsintis. Visa tai turim laikyt paslapty.

Jis jau buvo beeinąs prie durų, bet staiga kažko sugrįžo.

– Dieve mano, visų įdomiausią dalyką, apie kurį norėčiau sužinoti jūsų nuomonę, būčiau pamiršęs.

---

* Aš tai gerai žinau (*pranc.*).

Vėl atsisėsdamas jis išsitraukė iš kišenės ranka prirašytą popieriaus skiautelę ir padavė Puaro.

– Štai ką surado mano policininkai, kratydami sodą, netoli tos vietos, iš kur jūs stebėjote fejerverką. Tai vienintelis daiktas, galintis pakišti kokią nors mintį.

Puaro lapelį ištiesino. Rašysena buvo stambi, nelygi.

„... neatidėliotinai reikalingi pinigai. Jei tu ne... ... kas atsitiks. Aš tave įspėju“.

Puaro susiraukė. Jis dar kartą perskaitė, ir dar.

– Įdomu, – tarė jis. – Galiu pasiimti?

– Žinoma. Ant jo nėra pirštų atspaudų. Džiaugiuosi, jei nors kiek bus naudinga.

Pulkininkas Vestonas vėl pakilo.

– Man jau laikas eiti. Tardymas, kaip sakiau, rytoj. Beje, jūs nebūsit kviečiamas kaip liudininkas, tik kapitonas Hastingsas. Nenoriu, kad žurnalistai užuostų jus čia prisidėjus.

– Suprantu. O kas nauja apie tos vargšės mergaitės artimuosius?

– Tėvas ir motina šiandien atvažiuos iš Jorkšyro apie pusę šešių. Tai nelaimė! Iš visos širdies juos užjaučiu. Ryt jie išsiveš lavoną.

Jis palingavo galvą.

– Nemalonus atsitikimas. Man šis darbas nesuteikė nė kiek pasitenkinimo, mesje Puaro.

– O kam gi suteikė, mesje *le Colonel?* Tai, kaip jūs sakot, nemalonus atsitikimas.

Jam išėjus, Puaro dar kartą apžiūrėjo popieriaus

skiautelę.

– Reikšmingas? – paklausiau.

Jis patraukė pečiais.

– Ką gali žinot? Kvepia šantažu. Kažkas iš mūsų draugijos tą vakarą labai nemaloniai buvo prispirtas duoti pinigų. Be abejo, tai galėjo būti ir kas nors iš pašalinių.

Jis apžiūrėjo lapelį per nedidelę lupą.

– Ar jums ši rašysena nematyta, Hastingsai?

– Ji man kažką primena. A, žinau, ponios Rais raštelį.

– Taip, – tarė pamažu Puaro, – jie panašūs. Neabejotinai panašūs. Įdomu. Bet man neatrodo, kad šis rašytas madam Rais. Prašom, – tarė jis, nes kažkas pabeldė į duris.

Įėjo kapitonas Čelendžeris.

– Šiaip sau užbėgau, – paaiškino jis. – Norėjau sužinot, kiek jūs pasistūmėjot į priekį.

– *Parbleu*, – sušuko Puaro. – Šiuo metu man atrodo, kad mes pasitraukėm gerokai atgal. Aš, ko gero, einu į priekį *en reculant**.

– Tada prastai. Nors aš tuo netikiu, mesje Puaro. Esu tiek girdėjęs apie jūsų veiklą ir šaunumą. Sako, kad jūs nesėkmių niekad neturėjęs.

– Neteisybė, – paprieštaravo Puaro. – Belgijoje 1893 metais mane ištiko didelė nesėkmė. Ar prisimeni, Hastingsai? Aš tau pasakojau. Byla dėl šokolado dėžės.

– Prisimenu, – atsakiau ir šyptelėjau, nes tada, pasakodamas tą istoriją, jis man liepė ištart „šokolado dėžė“, kai tik pamatysiu jį keliantis į puikybę. O pasijuto skaudžiai

---

* Traukdamasis (*pranc.*).

įžeistas, kada pasakiau šiuos žodžius, praėjus vos porai minučių nuo jo pamokymo.

– Et, niekai! – tarė Čelendžeris. – Tai buvo labai seniai, ir nėra ko apie tai šnekėti. Juk šį kartą jūs vis vien rasit siūlo galą.

– Galiu prisiekti, Erkiulio Puaro garbės žodis. Aš esu iš tų pėdsekių šunų, kurie, užuodę kvapą, neatsitraukia.

– Puiku. Ar kas aiškėja?

– Aš įtariu du žmones.

– Man turbūt nedera klausti ką.

– Aš jums ir nepasakyčiau. Supraskit, aš galiu klysti.

– Mano alibi tikriausiai nekelia abejonių, – pasakė Čelendžeris, vos mirktelėjęs.

Puaro atlaidžiai nusišypsojo stovinčiam priešais įdegusiam vyriškiui.

– Jūs išvažiavot iš Devonporto kelios minutės po pusės devynių. Ir čion atvažiavot penkios minutės vienuoliktos – dvidešimt minučių po to, kai buvo padarytas nusikaltimas. Bet nuo Devonporto iki čia yra tik kiek daugiau kaip trisdešimt mylių, kelias geras, ir jūs dažnai užtrukdavot ne ilgiau valandos. Taigi, matot, jūsų alibi menkas.

– Na, aš...

– Supraskite, aš teiraujuosi visko. Kaip jau sakiau, jūsų alibi menkas. Bet ne vien alibi svarbu. Mano nuomone, jūs norėtumėt vesti madmuazelę Nikę?

Jūrininkas paraudo.

– Aš seniai noriu ją vesti, – atsakė kimiu balsu.

– Teisingai. *Eh bien*, madmuazelė Nikė buvo susižiedavusi su kitu. Ar tai ne prielaida užmušti tą kitą

vyrą? Bet apsiėjo be to – jis mirė didvyrio mirtimi.

– Vadinasi, tai tiesa, kad Nikė buvo susižiedavusi su Maiklu Setonu? Šįryt po miestą sklinda toks gandas.

– Tiesiog nuostabu, kaip greit plinta naujienos. Jūs šito anksčiau nenujautėt?

– Žinojau Nikę susižiedavus su kažkuo, ji pati prieš porą dienų pasakė, tik neišsidavė, kas jis.

– Maiklas Setonas. *Entre nous**, manau, jis paliko jai nemažą turtą. Bet tat visai ne priežastis atimti madmuazelei Nikei gyvybę, bent jau jūsų akimis žiūrint. Dabar ji rauda savo mylimojo, bet širdis greit apsipranta. Ji jauna. Ir mano nuomone, mesje, jūs labai jai patinkat...

Čelendžeris, valandėlę patylėjęs, pralemeno:

– O, jeigu taip būtų...

Vėl kažkas pasibeldė.

Šįkart Frederika Rais.

– Aš tavęs ieškojau, – tarė ji Čelendžeriui. – Man pasakė, kad tu čia. Norėjau paklausti, ar atsiėmei mano rankinį laikrodį.

– O, taip, šįryt buvau užėjęs.

Išėmęs iš kišenės jis padavė jai neįprastos formos laikrodį – apvalų kaip rutulys su juodo muaro kaspinėliu. Prisiminiau panašų matęs ant Nikės Bakli rankos.

– Dabar turbūt gerai eis.

– Jau man įgriso. Vis kažko genda.

– Madam, jis dėl gražumo, ne dėl naudos, – pasakė jai Puaro.

---

* Tarp mūsų (*pranc.*).

– O ar tai nesuderinama? – Ji permetė mus abu žvilgsniu. – Ar sutrukdžiau jūsų pasitarimą?

– O ne, madam. Mes šnekėjom apie apkalbas, o ne apie nusikaltimą. Stebėjomės, kaip greit plinta gandai – jau visi žino, kad madmuazelė Nikė buvo susižiedavusi su tuo narsiuoju lakūnu, kuris žuvo.

– Argi Nikė buvo susižiedavusi su Maiklu Setonu? – sušuko Frederika.

– Jus tai stebina, madam?

– Šiek tiek. Net nežinau kodėl. Pati mačiau, kad jis buvo labai ja susižavėjęs aną rudenį. Jie visur buvo drauge. O paskui po Kalėdų abu tarsi atšalo. Kiek aš žinau, jie beveik net nesusitikdavo.

– Jie mokėjo saugot savo paslaptį.

– Tai vis turbūt dėl senio sero Metjaus. Man rodos, jam jau buvo pasimaišę.

– Ir jūs nieko nenumanėt, madam? Juk esate geriausia Nikės draugė.

– Nikė moka būti užsidariusi kaip velniūkštis, – sumurmėjo Frederika. – Bet dabar suprantu, ko ji irzli paskutiniu metu. Oi, pati turėjau susiprotėti iš to, ką anądien ji pasakė.

– Jūsų draugė labai patraukli, madam.

– Anksčiau ir Džimas Lazaras buvo tokios nuomonės, – tarė Čelendžeris, nei iš šio, nei iš to garsiai nusikvatodamas.

– A, Džimas... – Ji patraukė pečiais, mano nuomone, su apmaudu. Po to atsisuko į Puaro:

– Pasakykit, mesje Puaro, ar jūs...

Ji nebaigė. Jos aukšta figūra susverdėjo, veidas dar labiau pablyško, akys buvo įbestos į stalo vidurį.

– Jums negera, madam?

Pristūmęs kėdę, ją pasodinau. Purtydama galvą ji pratarė: „Man nieko nėra“, ir pasilenkė, suimdama rankomis galvą. Man buvo nesmagu į ją žiūrėti.

Netrukus ji atsisėdo tiesiai.

– Kokia kvailystė! Mielas Džordžai, nesirūpink. Pakalbėkim geriau apie žmogžudystes. Ar šiaip apie ką nors šiurpaus. Man įdomu, ar mesje Puaro jau aptiko pėdsakus?

– Dar anksti sakyt, – tarė Puaro išsisukinėdamas.

– Bet šis tas jau išryškėjo, tiesa?

– Galbūt. Bet dar trūksta daug įrodymų.

– O! – pasakė ji nedrąsiu balsu ir staiga pakilo. – Man skauda galvą. Geriau eisiu ir atsigulsiu. Gal ryt jau leis pasimatyti su Nike.

Ir ūmai ji išėjo. Čelendžeris susiraukė.

– Šitos moters nesuprantu. Nikė gal ir prisirišusi prie jos, bet ji Nikei abejinga. Nors jų nesupaisysi. Be perstojo čiauška „brangute, brangute“, o galvoja turbūt „tegul tave velniai griebia“. Ar jau einat, mesje Puaro?

Puaro buvo atsistojęs ir rankiojo dulkeles nuo skrybėlės.

– Taip, eisiu į miestą.

– Dabar neturiu ką veikti. Galiu eiti drauge?

– Žinoma. Labai malonu.

Mes visi išėjom. Puaro atsiprašęs sugrįžo. Pavijęs pasiaiškino, kad buvo lazdą pamiršęs.

Čelendžeris sumirksėjo. Tikrai, lazda su dideliu auksiniu galu krito į akis.

Puaro pirmiausia nuėjo į gėlių parduotuvę.

– Turiu nusiųsti gėlių madmuazelei Nikei.

Puaro buvo išrankus.

Galiausiai išrinko paauksuotą krepšelį ir liepė pridėti pilną oranžinių gvazdikų ir perrišti dideliu melsvu kaspinu.

Pardavėja padavė jam kortelę ir jis nuraudęs užrašė: „Geriausi linkėjimai nuo Erkiulio Puaro".

– Aš irgi jai šįryt nusiunčiau gėlių, – prisipažino Čelendžeris. – Gal jai nusiųsti vaisių?

– *Inutile!** – pasakė Puaro.

– Ką?

– Sakau, kad tai beprasmiška. Neleidžiama duoti nieko valgomo.

– Kas pasakė?

– Aš sakau. Pats sugalvojau tokią taisyklę ir paaiškinau madmuazelei Nikei. Ji suprato.

– Viešpatie Dieve! – tarė Čelendžeris.

Jis ne juokais išsigando ir įbedė į Puaro klausiantį žvilgsnį.

– Ak štai kaip, – tarė jis. – Jūs vis dar bijot.

---

* Nereikalinga (*pranc.*).

16. Pokalbis su ponu Vaitfildu

Tardymas buvo grynas formalumas ir nieko daugiau. Buvo pripažinta tapatybė, aš daviau parodymus, kaip surastas lavonas. Po to buvo perskaityta medicininė išvada ir tardymas savaitei atidėtas.

Apie Seint Lu žmogžudystę dienraščiai rašė pirmuosiuose puslapiuose. Ji jau nustelbė antraštes „SETONO DAR NERANDAMA", „NEŽINOMAS DINGUSIO LAKŪNO LIKIMAS".

Dabar, kai Setonas žuvo ir deramai buvo pagerbtas jo atminimas, reikėjo naujos sensacijos. Taigi, kai redakcijos kvaršino galvas, kokiomis naujienomis užpildyti rugpjūčio numerius, Seint Lu paslaptis tarsi iš dangaus nukrito.

Po tardymo, sėkmingai išsisukęs nuo reporterių, susitikau Puaro, ir mudu nuėjom pasikalbėti su dvasiškuoju tėvu Džailsu Bakliu ir jo žmona.

Magės tėvai buvo labai malonūs žmonės, be jokios tuštybės ir suktumo.

Ponia Bakli buvo aukšta blondinė, tvirto būdo, aiškiai škotiškos kilmės. Jos vyras žemas, pražilęs, net vaikiškai

drovus.

Vargšeliai buvo pritrenkti staigios nelaimės, atėmusios iš jų mylimą dukterį, kaip jie sakė: „Mūsų Magę“.

– Aš iki šiol negaliu patikėti, – pasakė ponas Baklis. – Toks geras vaikas, mesje Puaro. Rami, nesavanaudiška, niekada kito neužmirš. Kas galėjo jai pikta linkėti?

– Aš nieko nesupratau, gavusi telegramą, – atsiduso ponia Bakli. – Juk tik iš vakaro buvom ją išlydėję.

– Gyvenimo pusiaukelėje mus tyko mirtis, – sušnibždėjo jos vyras.

– Pulkininkas Vestonas buvo labai malonus, – tarė ponia Bakli. – Jis mus užtikrino, jog viskas daroma, kad tik būtų rastas nusikaltėlis. Tai tikriausiai beprotis. Kitaip negali būti.

– Madam, nerandu žodžių išreikšti užuojautai dėl šitokios nelaimės ir susižavėjimui jūsų ištverme.

– Ašaromis vis vien Magės nesusigrąžinsim, – liūdnai tarė ponia Bakli.

– Mano žmona nepaprasta. Jos tikėjimas ir drąsa stipresni už mano. Aš jau nieko nebesusigaudau, mesje Puaro.

– Suprantama, suprantama, mesje.

– Jūs garsiausias seklys, mesje Puaro? – paklausė ponia Bakli.

– Taip žmonės sako, madam.

– O, aš girdėjau. Net tolimam mūsų užkampy esate žinomas. Jūs rasit teisybę, mesje Puaro?

– Tol nenurimsiu, kol rasiu.

– Teisybė atsivers jums, mesje Puaro, – kunigo balsas sudrebėjo. – Blogis nelieka nenubaustas.

– Blogis, mesje, nelieka nenubaustas. Tik bausmė ne visad būna akivaizdi.

– Ką jūs turit galvoj, mesje Puaro?

Puaro tik palingavo galvą.

– Vargšelė Nikė, – tarė ponia Bakli. – Man jos labiausiai gaila. Ji man parašė tokį liūdną laišką. Rašo, kad ją slegia kaltė – tarsi mirčiai būtų pakvietusi Magę.

– Tai dėl liguistos būsenos, – pasakė ponas Baklis.

– Taip, bet aš suprantu jos savijautą. Kad mane įleistų pas ją! Keista, pas ją neleidžia net giminių.

– Daktarai ir gailestingosios seselės labai griežti, – tarė nusisukdamas Puaro. – Tokios ligoninės taisyklės, ir jų nepakeisi. Be to, jie bijo, kad pamačiusi jus, Nikė vėl ims kankintis.

– Galimas daiktas, – ponia Bakli sudvejojo. – Tik nieko gero iš tų ligoninių. Nikė daug greičiau atsigautų, jei ją leistų su manim išvažiuoti iš čia.

– Galbūt, bet vargu ar jie sutiks. Ar seniai matėtės su madmuazele Bakli?

– Praeitą rudenį. Ji buvo Skarbore. Tada Megė nuvažiavo pas ją vienai dienai, po to jos abi grįžo pas mus ir Nikė pernakvojo. Ji gera, tik man jos draugai nelabai patinka. Ir gyvenimo būdas, tik gal čia ne jos kaltė. Vargšas vaikelis. Jos niekas neauklėjo.

– Endhauzas – keisti namai, – rimtai tarė Puaro.

– Aš jų nemėgstu, – pasakė ponia Bakli. – Jie persisunkę

kažkokio blogio. Aš nepakęsdavau ir senio sero Nikolo. Mane nuo jo šiurpas krėsdavo.

– Manau, kad jis buvo blogas žmogus, – pasakė jos vyras, – nors kartu ir patrauklus.

– Man jis neatrodė patrauklus, – tarė ponia Bakli. – Ir šis namas kupinas blogio. O, kam mes leidom Magę čia atvažiuoti!?

– Ak, kam! – ponas Baklis papurtė galvą.

– Ką gi, – pasakė Puaro, – daugiau nevarginsiu jūsų. Tik dar kartą priimkit mano nuoširdžiausią užuojautą.

– Jūs labai geras, mesje Puaro. Mes iš širdies dėkojame už visa tai, ką jūs darote.

– O kada grįžtat į Jorkšyrą?

– Rytoj. Liūdna bus kelionė. Viso geriausio, mesje Puaro, dar kartą dėkoju.

– Kokie paprasti ir nuoširdūs žmonės, – pasakiau, kai išėjom. Puaro linktelėjo.

– Širdis plyšta, tiesa, *mon ami?* Tokia beprasmiška, betikslė tragedija! *Cette jeune fille**. Ak! Aš negaliu sau atleisti. Aš, Erkiulis Puaro, buvau nusikaltimo vietoj, o nusikaltimo sutrukdyti nevaliojau.

– Niekas jo nebūtų sutrukdęs.

– Hastingsai, kalbi negalvodamas. Eilinis žmogus gal ir ne, bet kuriam velniui būti Erkiuliu Puaro ir turėti geresnę už kitus smegeninę, jei tesugebu tiek pat, kiek paprastas žmogelis?

---

* Tokia jauna mergina (*pranc.*).

– Na taip, – sutikau. – Jei iš tos pusės imsi žiūrėti...

– Taigi, žinoma. Aš pažemintas, sugėdintas, suniekintas.

Toks Puaro nusižeminimas priminė kitų žmonių tuštybę, bet aš išmintingai nutylėjau.

– O dabar, – tarė jis. – *En avant**. Į Londoną.

– Į Londoną?

– *Mais oui.* Dar lengvai suspėsim į antros valandos traukinį. Čia dabar ramu. Madmuazelė saugi ligoninėje. Niekas ten jai nieko nepadarys. Sarginiai šunys gali atsikvėpti. Man dar reikia kai kurių žinių.

Vos atvykę į Londoną, pirmiausia nuėjom pas velionio kapitono Setono advokatus, ponus Pardžaiterį ir Vaitfildą.

Puaro buvo susitaręs dėl pasimatymo iš anksto, todėl nors buvo po šešių, mus sutiko pats firmos vadovas ponas Vaitfildas.

Tai labai įspūdinga ir rafinuota asmenybė. Priešais ant stalo jis buvo pasidėjęs policijos viršininko ir kažkokio aukšto Skotland Jardo pareigūno laiškus.

– Viskas taip neįprasta ir nepaklūsta jokioms taisyklėms, mesje Puaro, – tarė jis, valydamas akinių stiklus.

– Visai teisingai, mesje Vaitfildai. Bet ir žmogžudystė taipogi neišplaukia iš jokių taisyklių ir – džiaugiuosi, galėdamas tai pasakyti – taip pat nėra įprastas reiškinys.

– Teisybė, teisybė. Tik ar ne per menkas ryšys tarp šios žmogžudystės ir mano velionio kliento testamento, a?

– Aš kitokios nuomonės.

---

* Pirmyn (*pranc.*).

– A, jūs kitokios. Ką gi, tokiomis aplinkybėmis, ypač kad ponas Henris taip primygtinai laiške rašo, džiaugsiuos, galėdamas kuo nors padėti.

– Ar jūs buvot oficialus kapitono Setono patikėtinis?

– Visos Setonų šeimos, brangusis pone. Mes tvarkom jų reikalus – aš turiu galvoj, mūsų firma tvarko jų reikalus jau šimtas metų.

– *Parfaitement**. Ar velionis seras Metjus Setonas buvo parašęs testamentą?

– Mes buvom jam surašę.

– O kam velionis paliko savo turtą?

– Padalijo jį į keletą dalių, vieną paskyrė gamtos istorijos muziejui, o visą likusį turtą – turiu pasakyti, didžiulį turtą – paliko kapitonui Maiklui Setonui. Velionis daugiau artimų giminių neturėjo.

– Sakot, didžiulį turtą?

– Velionis seras Metjus buvo antrasis Anglijos turtuolis, – santūriai atsakė ponas Vaitfildas.

– Jis, rodos, buvo savotiškų pažiūrų?

Ponas Vaitfildas rimtai pažvelgė į Puaro.

– Milijonieriui, mesje Puaro, atleistina, jei jis ekscentriškas. Netgi pageidautina.

Puaro nuolankiai išklausė šių pastabų ir uždavė kitą klausimą:

– Jis mirė netikėtai, tiesa?

– Visai netikėtai. Seras Metjus buvo geros sveikatos.

---

* Puiku (*pranc.*).

Bet jam augo piktybinis auglys, kurio gydytojai neįtarė. Prasidėjo metastazė ir reikėjo neatidėliotinai operuoti. Operacija, kaip visada tokiais atvejais, šimtu procentu pavyko, bet seras Metjus mirė.

– Ir jo turtas atiteko kapitonui Setonui.

– Taip.

– Kiek žinau, kapitonas Setonas, prieš išskrisdamas iš Anglijos, buvo parašęs testamentą.

– Tai vargiai pavadintum testamentu, – pažeminamai pasakė ponas Vaitfildas.

– Ar jis teisėtas?

– Taip, visiškai. Testatoriaus noras aiškus ir paliudytas. Žinoma, testamentas teisėtas.

– Nors jūs nepritariat jam?

– Mielas pone, o kam gi mes esam?

Aš irgi ne sykį susimąstydavau. Kartą pats turėjau progos parašyti paprastutį testamentą ir man plaukai pasišiaušė, kai atsidūręs advokato rankose, jis virto ilgiausia tuščių frazių virtine.

– Svarbiausia, – tęsė ponas Vaitfildas, – kad tuo metu kapitonas Setonas beveik neturėjo ko palikti. Jo vienintelės pajamos buvo dėdės skiriami pinigai. Jis, matyt, suprato, kad ir kaip parašyta, vis vien bus gerai.

Teisinga nuomonė, pagalvojau.

– O kokios testamento sąlygos? – vėl paklausė Puaro.

– Absoliučiai viską, ką paliko mirdamas, jis paskyrė būsimai savo žmonai panelei Magdalai Bakli. Man suteikė visas vykdytojo teises.

– Vadinasi, panelė Bakli yra paveldėtoja?

– Taip, panelė Bakli.

– O jei panelė Bakli pirmadienį būtų mirusi?

– Kadangi mirtis kapitoną Setoną ištiko anksčiau, pinigai būtų atitekę tam, ką ji paskyrė turto paveldėtoju, o jei jos testamentas nesudarytas, turtas atitektų artimiausiam jos giminaičiui. Turiu pasakyti, – pridūrė su pasitenkinimu ponas Vaitfildas, – kad tokiu atveju paveldėjimo mokestis būtų itin didelis. Itin didelis! Nepamirškit, trys mirtys viena po kitos ir taip greitai. – Jis papurtė galvą. – Itin didelis!

– Bet vis tiek kas nors dar liktų paveldėtojui, – romiai tarė Puaro.

– Mielas pone, kaip jau sakiau, seras Metjus buvo antrasis Anglijos turtuolis.

Puaro pakilo.

– Labai ačiū, pone Vaitfildai, už suteiktą informaciją.

– Nėr už ką, nėr už ką. Galiu pasakyti, kad aš susisieksiu su panele Bakli, gal netgi dabar jau išsiųstas jai laiškas. Būsiu laimingas, galėdamas jai kuo nors pasitarnauti.

– Tokiai jaunai merginai, – pasakė Puaro, – labai pravers gero teisininko patarimas.

– Manau, kad atsiras daug pretendentų į jos kraitį, – pasakė ponas Vaitfildas, linguodamas galvą.

– Šito neišvengsi, – sutiko Puaro. – Viso labo, mesje.

– Viso labo, mesje Puaro. Malonu, kad galėjau padaryti jums paslaugą. Jūsų pavardė, aha, man žinoma.

Jis pasakė šitą prisipažinimą, tarsi darydamas Puaro malonumą.

– Viskas lygiai taip, Puaro, kaip tu manai, – pasakiau jau lauke.

– *Mon ami*, taip ir turėjo būti. Kitoks atvejis negalimas. Dabar eikim į „Češiro sūrį“, nes ten Džepas mūsų lauks priešpiečių.

Skotland Jardo inspektorius Džepas jau laukė sutartoje vietoje. Jis su didele simpatija pasveikino Puaro.

– Šimtą metų nemačiau jūsų, mesje Puaro. Maniau, kad kaime ėmėt auginti moliūgus.

– Mėginau, Džepai, mėginau. Betgi netgi augindamas moliūgus, neišvengsi žmogžudysčių.

Jis atsiduso. Žinojau, kad jis turėjo galvoj neįprastą Fernlio Parko bylą. Kaip aš gailėjausi, jog tuo metu manęs ten nebuvo!

– O ir kapitonas Hastingsas drauge, – tarė Džepas. – Kaip gyvuojat?

– Ačiū, puikiai, – atsakiau.

– Tai vėl nauja žmogžudystė? – smagiau paklausė Džepas.

– Taigi, nauja.

– Tik senam vilkui nedera nukabinti nosies, net jei kas ir nepasiseka. Nenorėkit savo amžiuj tokio taiklumo kaip anksčiau. Metams bėgant, mes visi apkerpėjam. Ką gi, reikia ir jaunimui neužstoti kelio.

– Bet senas šuo niekada neapvils, – subumbėjo Puaro. – Jis sumanus ir, užuodęs pėdas, nebesitraukia.

– O, taip, bet mes kalbam apie žmones, o ne apie šunis.

– Ar toks didelis skirtumas?

– Svarbu, iš kokio taško pažiūrėsim. Na, bet jūs, mesje Puaro, nepaprastas, ar ne, kapitone Hastingsai? Toks nuo seno. Ir dabar beveik nepasikeitęs – gal tik plaukai viršugalvy praretėję, užtat ant veido vešlesni.

– Ką? – paklausė Puaro. – Ką tai reiškia?

– Jis tave sveikina, užsiauginus ūsus, – paaiškinau jam ramiai.

– Jie prašmatnūs, tiesa? – tarė Puaro, iš savimeilės paglostydamas ūsus.

Džepas pratrūko juoktis. Po valandėlės tarė:

– Va. Padariau, ko prašėte. Štai tie pirštų atspaudai, kuriuos buvot atsiuntę.

– Na kaip? – Puaro visas sukluso.

– Nieko ypatinga. Kad ir kas būtų tas džentelmenas, į mūsų rankas dar nebuvo patekęs. Nors, antra vertus, telegrafavau į Melburną, bet ten tokios išvaizdos ir tokia pavarde žmogaus niekas nežino.

– A!

– Gal jis ir įtartinas, bet ne iš mūsiškių. Na, – kalbėjo Džepas toliau, – o dėl antrojo klausimo...

– Na, kaip?

– Lazaro ir sūnaus firma yra geros reputacijos. Jų veikla visad tiesi ir garbinga. Be abejo, biznyje nereikia žiopsoti, bet čia jau kas kita. Biznis – ne žioplių darbas. Bet jų firma ne sukčiai. Dabar, tiesa, jiems riesta, tai yra finansine prasme.

– Ak štai kaip?

– Taip, paveikslų paklausa gerokai sumažėjo, taip pat ir senovinių baldų. Eina į madą šlamštas iš žemyno. Jie pernai

pasistatė naują pastatą ir, pasakyčiau, dabar galo nebesuduria su galu.

– Esu jums labai dėkingas.

– Nėr už ką. Čia ne mano sritis, kaip žinot. Bet tai, ką jūs prašot sužinot, man įstatymas. O mums prieinama visokia informacija.

– O gerasis Džepai, ką aš be jūsų daryčiau?

– Na jau, nėra ko šnekėti. Visada malonu pasitarnauti senam draugui. Anais laikais jums perleisdavau įdomių atvejų, tiesa?

Supratau, kad šitaip jis atsidėkoja Puaro už tai, kad tas yra išpainiojęs tokių atvejų, kurių pats inspektorius neįveikė.

– Geri buvo laikai, a?

– Aš ir dabar mielai su jumis pasišnekučiuočiau. Gal jūsų metodai ir paseno, bet protas dar neprarado aštrumo, mesje Puaro.

– O ką atsakysit į paskutinį mano klausimą apie daktarą Makelisterį?

– A, apie jį. Jis moterų ligų specialistas. Ne, ne ginekologas. Aš kalbu apie nervų ligas – duoda patarimus miegoti kambaryje su raudonomis sienomis ir oranžinėmis lubomis. Kiekvienu atveju kalba apie libido ir pataria jo nevaržyti. Mano manymu, jis šundaktaris, bet moterys juo tiki ir būriais plaukia pas jį. Nemažai išbūna užsieniuose, rodos, užsiima kažkokia medicinine veikla Paryžiuje.

– Koks čia daktaras Makelisteris? – paklausiau sumišęs, nes tokio nebuvau girdėjęs. – Iš kur jis atsirado?

– Daktaras Makelisteris yra kapitono Čelendžerio dėdė, – paaiškino Puaro. – Prisimeni, jis buvo užsiminęs apie savo dėdę gydytoją.

– Koks tu kruopštus, – pasakiau. – Manai, jis operavo serą Metjų?

– Jis ne chirurgas, – tarė Džepas.

– Mon ami, – pasakė Puaro. – Aš nieko nepraleidžiu nepasiteiravęs. Erkiulis Puaro – geras šuo. O toks šuo visada seka pėdomis. Bet jei ištinka nesėkmė ir pėdsakai dingsta, jis ima uostinėti aplinkui, bene ras ką ne itin malonų. Erkiulis Puaro irgi šitoks. Ir dažnai, – o, gana dažnai, – jis suranda, ko ieško.

– Mūsų profesija ne itin maloni, – pritarė Džepas. – sakot, čia „Stiltonas“* ? Ačiū, paragausiu... taigi, nekokia profesija. O jūsų dar prastesnė nei mano. Būdamas neoficialus asmuo, dažnai turit prisikasti netiesiais keliais.

– Džepai, aš niekad nesidangstau. Ir niekad nesidangsčiau.

– Jūs negalit užsidengti, net ir norėdamas. Nes toks esat vienintelis. Kartą pamatęs, jūsų nebepamirši.

Puaro pažvelgė į jį nepasitikėdamas.

– Aš tik pajuokavau, – tarė Džepas. – Manęs nepaisykit. Gal taurę portveino? Ką gi, jei sakot...

Laikas plaukte praplaukė. Mes įsileidom į prisiminimus. O ta byla, o ana, o trečia. Turiu prisipažinti, kad ir man buvo malonus pokalbis apie praeitį. Tai buvo seni geri laikai. O

* Sūrio rūšis.

koks senas, koks patyręs jaučiausi dabar!

Vargšelis Puaro. Aiškiai mačiau, kad ši byla jam visai sumaišė galvą. Jo jėgos jau nebe tos. Jaučiau, kad Puaro nebeištvers, ir Magės Bakli žudikui taip ir neteks atsakyti už savo darbą.

– Drąsiau, drauge, – tarė Puaro, tapšnodamas man per petį. – Dar ne viskas prarasta. Meldžiu, nenukabink nosies.

– Nieko panašaus. Aš visai nenukabinau nosies.

– Ir aš ne. Ir Džepas ne.

– Mes visi nenukabinam nosių, – tarė linksmai Džepas.

Išsiskyrėme gana smagūs.

Kitą rytą parkeliavom į Seint Lu. Sugrįžęs į viešbutį, Puaro tučtuojau paskambino į ligoninę ir pakvietė Nikę prie telefono.

Jo veidas visas persimainė, – jis kone išmetė ragelį.

– *Comment?* Kas tai? Prašom pakartoti.

Valandėlę jis klausėsi, o tada pasakė:

– Taip, taip, tuojau ateinu.

Jis atsigręžė į mane visas išbalęs.

– Hastingsai, kam aš išvažiavau iš čia? *Mon Dieu!* Kam?

– Kas atsitiko?

– Madmuazelė Nikė pavojingai serga. Apsinuodijimas kokainu. Visgi jie prasibrovė iki jos. *Mon Dieu*, kam aš išvažiavau?

17. Šokoladinių saldainių dėžė

Visą kelią iki ligoninės Puaro be perstojo kažką murmėjo, niurnėjo, vis pats save grauždamas.

– Šitokia klaida neatleistina, – dejavo jis, – neatleistina.

– Nors, antra vertus, ką aš būčiau padaręs. Ėmiausi visų atsargumo priemonių. Juk nebuvo kaip, nebuvo kaip iki jos prasigauti! Kas sulaužė mano nurodymus?

Ligoninėje buvom nuvesti į nedidelį kambarėlį pirmame aukšte, ir netrukus ten atėjo daktaras Grehemas. Jis buvo išblyškęs ir pablogęs.

– Ji išgis, – pasakė jis. – Jau viskas pakrypo į gerąją pusę. Visas vargas buvo nustatyti, kiek ji nurijo to nelemto narkotiko.

– O kas tai buvo?

– Kokainas.

– Ji tikrai išgis?

– Taip, taip, tikrai.

– Kaip tai atsitiko? Kas galėjo įeiti? Kas įleido? – Puaro nebenustygo vietoje.

– Niekas nebuvo įleistas.

– Negalimas daiktas.

– Tikrai.

– O kaip tada?..

– Tai buvo šokoladinių saldainių dėžė.

– Ak, *sacré**. O aš jai sakiau nieko neimti į burną, kas atnešama iš šalies.

– Aš šito nežinojau. Mergina vargiai atsispirs pagundai, turėdama dėžę saldainių. Dėkui Dievui, kad ji tik vieną suvalgė.

– Ar visuose saldainiuose buvo kokaino?

– Ne. Vieną suvalgė panelė Bakli ir dar du buvo viršutinėje eilėje. Kiti geri.

– O kaip tai buvo padaryta?

– Gana nemokšiškai. Saldainis perpjautas pusiau, į vidų įmaišyta kokaino, ir abu galai vėl sulipdyti. Diletantiškas darbas, galima sakyt, namudinis.

Puaro sudejavo.

– Ak, kad aš būčiau žinojęs, kad būčiau žinojęs! Galima užeit pas madmuazelę?

– Jei ateitumėt dar po valandos, tikriausiai jau galėtumėt, – pareiškė daktaras. – Tvardykitės, ji dar nežada mirti.

Visą valandą vaikščiojom Seint Lu gatvėmis. Iš paskutiniųjų stengiausi prablaškyti Puaro, įrodinėdamas jam, kad viskas baigėsi gerai, kad galų gale neatsitiko jokios nelaimės.

Bet jis tik purtė galvą ir vis kartojo:

– Man baisu, Hastingsai, man baisu.

Ir tai jis sakė tokiu balsu, kad net man įvarė baimės.

Sykį jis sugriebė mane už rankos:

---

* Prakeikimas (*pranc.*).

– Klausyk, mano drauge. Čia viskas ne taip. Aš klydau nuo pat pradžių.

– Manai, ne dėl pinigų?

– Ne, ne, dėl to aš garantuotas. O taip! Bet va tiedu... Per daug čia viskas aišku, per daug paprasta. Čia turi dar kažkas būti. Taip, čia dar kažkas yra. – Ir pasipiktinęs suriko: – A! *cette petite!* Argi nebuvau jai uždraudęs? Argi nesakiau, kad neliestų nieko, ką gauna iš šalies? O ji manęs neklauso – manęs, Erkiulio Puaro! Negi jai negana, kad keturis kartus išsigelbėjo nuo mirties? Dar laukia penkto karto? A, *c'est inoui!**

Galų gale mes pasukom atgal į ligoninę. Luktelėjom ir mus nuvedė laiptais į viršų.

Nikė sėdėjo lovoje. Jos akių vyzdžiai buvo išsiplėtę, rankos smarkiai tirtėjo; ji buvo susijaudinusi.

– Štai ir vėl, – sušnibždėjo ji.

Puaro, ją pamatęs, ne juokais susijaudino. Atsikrenkštęs suėmė jos ranką.

– Ak, madmuazele, madmuazele.

– Man būtų vis vien, – pasakė ji su iššūkiu, – jei šįkart jau būtų mane pribaigę. Man viskas taip įgriso, taip įgriso!

– *Pauvre petite***.

– Ir vis dėlto aš kažkodėl negaliu su tuo susitaikyti.

– Dėl savo nepalenkiamos drąsos. Jūs šaunuolė, madmuazele.

– Matot, net šitoj senoj jūsų ligoninėj nėra ramybės, –

---

* Kur tai girdėta (*pranc.*).

** Vargšelė (*pranc.*).

tarė Nikė.

– Jei būtumėt paklausiusi mano nurodymų, madmuazele...

Ji pažvelgė kiek nustebusi.

– Aš klausiau...

– Argi jums nebuvo sakyta, kad nieko neimtumėt į burną, ką gaunat iš šalies?

– Aš ir neėmiau.

– O šokoladinius saldainius?

– Jie nebuvo užginti. Jūs pats atsiuntėt.

– Ką jūs kalbat, madmuazele?

– Jūs pats atsiuntėt!

– Aš? Niekados! Nieko panašaus.

Kaipgi! Ten buvo įdėta jūsų kortelė.

– Ką?

Nikė smarkiai pasisuko į stalą prie lovos. Tuoj prišoko seselė.

– Ar norit tos kortelės, kuri buvo dėžutėje?

– Taip, malonėkit, sesele.

Visi tylėjom, kol grįžo seselė su kortele rankoje.

– Prašom.

Mes abu su Puaro išsižiojom. Ant kortelės buvo plačia rašysena išvedžioti tie patys žodžiai, kuriuos buvo parašęs Puaro, siųsdamas gėlių pintinę: „Geriausi linkėjimai nuo Erkiulio Puaro“.

– *Sacré tonnere*!*

– Matot, – priekaištingai pasakė Nikė.

---

* Po perkūnais (*pranc.*).

– Čia ne mano rašyta! – sušuko Puaro.

– Ką?

– Ir vis dėlto, – pralemeno jis, – čia mano rašysena.

– Taigi. Lygiai tokia pati kortelė buvo įdėta į oranžinį gvazdikų krepšelį. Man į galvą neatėjo, kad šokolado dėžė galėjo būti ne nuo jūsų.

Puaro palingavo galvą.

– Kaip būtų atėję! Tai velnias! Gudrus ir žiaurus velnias! Šitokia išmonė! Taip, šis žmogus genialus, genialus! „Geriausi linkėjimai nuo Erkiulio Puaro“! Paprastutis dalykas. Taip, bet šito nereikėjo išleist iš akių. O aš išleidau. Tokio jo žingsnio nenumačiau.

Nikė neramiai sukrutėjo.

– Nesijaudinkit, madmuazele. Jums nieko negalima prikišti – nieko! Čia aš kaltas, aš, menkas skystaprotis. Kaip aš nenumačiau šitokio atvejo, kaip nenumačiau!?

Jam galva nusviro ant krūtinės, ir Erkiulis Puaro dabar atrodė tarsi įkūnyta neviltis.

– Jau turbūt... – pradėjo seselė. Ji susiraukusi tūpčiojo po palatą.

– A? Taip, taip, tuoj išeinu. Drąsiau, madmuazele. Tai buvo paskutinė mano klaida. Man gėda, baisu. Aš buvau apgautas, apstatytas kaip mokinukas. Bet daugiau šito nepasikartos. Tikrai ne, pasižadu. Eime, Hastingsai.

Puaro po to pirmiausia apklausė vyriausiąją seserį. Šis atsitikimas, savaime suprantama, buvo ją prislėgęs.

– Kur tai girdėta, mesje Puaro, kur girdėta? Kad šitokie dalykai dėtųsi mūsų ligoninėje!

Puaro buvo labai malonus ir taktiškas. Gerokai ją nuraminęs, ėmė klausinėti, kokiomis aplinkybėmis pateko į ligoninę tas nelemtas paketas. Mums sesuo pareiškė, kad geriausia apie tai pasiklausti tuo metu budėjusį sanitarą.

Sanitaras, dvidešimt dvejų metų jaunuolis, vardu Hodas, buvo paikas, bet doras. Jis atrodė išsigandęs ir jaudinosi, bet Puaro jį greit nuramino.

– Jums negalima primesti jokios kaltės, – tarė jis maloniai. – Tik aš noriu, kad jūs smulkiai papasakotumėt, kaip čia pateko šis siuntinys.

Sanitarui tai buvo galvosūkis.

– Sunku pasakyti, pone, – tarė jis neskubiai. – Čia praeina būriai žmonių, jie visko teiraujasi ir palieka ligoniams perduoti visokių daiktų.

– Sesuo sako, kad šis buvo perduotas vakar vakare, – pasakiau jam. – Apie šeštą valandą.

Vaikinas nušvito.

– Jau prisiminiau. Pone, prisiminiau. Jį atnešė kažkoks džentelmenas.

– Lieso veido, šviesiaplaukis?

– Šviesiaplaukis, o veido neįsižiūrėjau.

– Negi Čarlzas Vaizas pats jį neštų? – sušnibždėjau aš Puaro. Buvau pamiršęs, jog vaikinas gali žinoti vietines pavardes.

– Ne, ne ponas Vaizas, – pasakė jis. – Aš jį pažįstu. Tas džentelmenas buvo aukštesnis, gražus vyras ir atvažiavo didele mašina.

– Lazaras, – ištrūko man.

Puaro tik paskersakiavo į mane, ir aš norėjau nusikąsti sau liežuvį.

– Jis atvažiavo didele mašina ir paliko paketą Nikei Bakli?

– Taip, pone.

– O ką jūs su juo padarėt?

– Aš ir pirštu neprisiliečiau, seselė jį paėmė.

– Aišku, bet kaipgi jūs neprisilietęs galėjot jį paimti iš džentelmeno, *n'est-ce pas?*

– O taip, pone, paimdamas aš prisiliečiau. Bet iš jo paėmęs, padėjau ant stalo.

Gal galėtumėt parodyti, ant kurio stalo?

Sanitaras nusivedė mus į vestibiulį. Durys į gatvę buvo pravertos. Visai prie jų buvo ilgas marmuriniu viršum stalas, apdėtas laiškais ir paketais.

– Ką lankytojai atneša, mes viską čia padedam, o seselės atiduoda ligoniams.

– Ar prisimenat, kokiu laiku buvo paliktas šis paketas?

– Apie pusę šeštos, o gal dar vėliau. Prisimenu, ką tik buvo atėjęs laiškininkas, o jis ateina pusę šeštos. Popietė buvo labai nerami, daugybė žmonių paliko gėlių ir ėjo lankyti ligonių.

– Ačiū. O dabar gal eime pas seselę, kuri perdavė paketą Nikei.

Pasirodo, tai buvo viena iš stažuotojų, juokinga mažiulė, neatgaunanti kvapo iš susijaudinimo. Ji prisiminė nunešusi paketą šeštą valandą, kai atėjo budėti.

– Šeštą valandą, – burbtelėjo Puaro. – Vadinasi, paketas

kokį dvidešimt minučių pragulėjo apačioj ant stalo.

– Prašom?

– Nieko, madmuazele. Tęskit. Jūs nunešėt paketą panelei Nikei Bakli?

– Taip, jai buvo keli daiktai. Ši dėžė ir puokštė gėlių – kvepiančiųjų žirnelių, rodos, nuo pono ir ponios Kroftų. Viską nunešiau tuo pačiu kartu. Ir buvo dar paketas, atsiųstas paštu, – net keista, tokia pati dėžė Fulerio šokoladinių saldainių.

– *Comment?* Kita dėžė?

– Taip, tikras sutapimas. Panelė Bakli, jas abi atvyniojusi, tarė: „O! Kaip gaila. Man juos uždrausta valgyti". Tada ji atidarė viršus pasižiūrėti, ar abi dėžės vienodos, ir pamačiusi vienoje jūsų vizitinę kortelę, pasakė: „Sesele, išneškit aną nedorąją dėžę iš čia, kad aš nesupainiočiau". Ak, Dieve, kam galėjo ateiti į galvą? Panašu į Edgarą Velisą, tiesa?

Puaro užkirto šitokias kalbas.

– Sakot, buvo dvi dėžės? O nuo ko antroji?

– Nebuvo raštelio.

– O kuri buvo nuo manęs – kuri neva buvo nuo manęs? Atsiųstoji paštu ar antroji?

– Sakau, kad nebeprisimenu. Gal man užlipti pas panelę Bakli ir paklausti?

– Jeigu malonėtumėt.

Ji bėgte užbėgo laiptais.

– Dvi dėžės, – suniurnėjo Puaro. – Naujas galvosūkis.

Seselė sugrįžo be kvapo.

– Panelė Bakli gerai nežino, nes tik abi atvyniojusi

pasižiūrėjo vidun. Ji mano, kad nuo jūsų buvo ta, kuri ne paštu atsiųsta.

– Hm? – Puaro kiek sutriko.

– Nuo jūsų dėžė buvo atsiųsta ne paštu. Ji taip mano, nors nėra įsitikinusi.

– *Diable!** – tarė Puaro, mums išėjus. – Ar yra kas tikra? Tik kriminaliniuose romanuose, o gyvenime, pilkam gyvenime – viena maišatis. Ar bent aš pats kuo nors tikras? Ne, tūkstantį kartų ne.

– Lazaras, – ištariau.

– Tai staigmena, tiesa?

– Ar jam ką nors apie tai sakysi?

– Būtinai. Man bus įdomu, kaip jis išklausys. Tarp kitko, galima šiek tiek perdėti madmuazelės ligos pavojingumą. Nieko blogo, jei nupiešim, kad ji ant mirties slenksčio. Supranti? Iškilmingi veidai. O, žavinga. Dabar tu tikrai kaip iš laidotuvių kontoros. *C'est tout a fait bien***.

Lazarą tuojau radom. Jis buvo priešais viešbutį, pasilenkęs prie automobilio.

Puaro nuėjo stačiai prie jo.

– Vakar vakare, mesje Lazarai, jūs nunešėt madmuazelei saldainių dėžę, – išpyškino jis stačiai.

Lazaras kiek nustebo.

– Na ir kas?

– Tai labai gražu.

---

* Velnias (*pranc.*).

** Labai gerai (*pranc.*).

– Tiesą sakant, dėžė buvo nuo Fredės, nuo ponios Rais. Ji mane paprašė nunešti.

– A, suprantu!

– Aš ir nuvažiavau mašina.

– Aišku.

Valandėlę patylėjęs, Puaro paklausė:

– O kur madam Rais?

– Turbūt salone.

Frederika gėrė arbatą. Kai įėjom, ji susirūpinusi pažvelgė į mus.

– Girdėjau, kad Nikė susirgo?

– Madam, tai mįslingiausias atsitikimas. Pasakykit, ar vakar jai nusiuntėt dėžę šokoladinių saldainių?

– Taip, juk ji pati manęs prašė.

– Ji prašė jūsų?

– Taip.

– Bet pas ją nieko neleidžia. Kur jūs ją matėt?

– Aš jos nemačiau. Ji man paskambino.

– Aha! Ir ką pasakė?

– Ar negalėčiau jai nupirkti dviejų svarų šokoladinių saldainių dėžę.

– O koks buvo jos balsas, ar silpnas?

– O ne. Visai stiprus. Tik kažkoks pasikeitęs. Iš pradžių net nepažinau, kad tai ji.

– O paskui ji pasisakė, kas kalba?

– Taip.

– Madam, ar esat tikra, kad skambino jūsų draugė?

Frederika apstulbo.

– Aš... aš... kodėl, tai buvo ji. Kas gi kitas?

– Tai svarbus klausimas, madam.

– Negi jūs manot...

– Ar galėtumėt prisiekti, madam, kad tai buvo jos balsas, jeigu ji nebūtų pasisakiusi vardo?

– Ne, – tarė iš tyko Frederika, – negalėčiau. Jos tikrai buvo kitoks balsas. Tik aš pamaniau, kad gal per telefoną, o gal dėl ligos.

– Jei ji nebūtų prisistačiusi, ar būtumėt atpažinusi?

– Ne, ne, turbūt nebūčiau. O kas tai buvo, mesje Puaro? Kas?

– Aš ir pats noriu sužinot, madam.

Jo rimtas veidas jai sukėlė nerimą.

– Ar kas nors atsitiko Nikei? – paklausė ji, užgniaužusi kvapą.

Puaro linktelėjo.

– Ji serga, pavojingai serga. Tie saldainiai, madam, buvo užnuodyti.

– Saldainiai, kuriuos aš jai nusiunčiau? Negali būti, negali būti!

– Gali būti, madam, nes madmuazelė yra prie mirties slenksčio.

– O, Dieve mano! – Ji užsidengė rankomis veidą. O kai vėl pakėlė galvą, buvo visa balta ir drebėjo. – Nieko nesuprantu, nieko. Gal kita dėžė, tik ne šita. Jie negalėjo būti užnuodyti. Prie jų niekas kitas neprisilietė, tik aš ir Džimas. Jūs darot baisią klaidą, mesje Puaro.

– Tai ne aš darau klaidą, nors mano pavardė ir buvo

įdėta į dėžę.

Ji įbedė į jį akis, nieko nesusigaudydama.

– Jei madmuazelė Nikė mirs... – tarė jis ranka pagrasindamas.

Ji tyliai aiktelėjo.

Jis atsigręžė ir, paėmęs mane už rankos, nusivedė į svetainę.

– Nieko nenutuokiu, nieko! Esu kaip aklas. Kaip mažas vaikas. Kas išloštų iš madmuazelės mirties? Madam Rais? Ji perka saldainius ir rezga pasakojimą, baltais siūlais siūtą, kad jai kažkas paskambino telefonu. Madam Rais? Per daug viskas paprasta ir per daug kvaila. O ji ne iš kvailųjų, ne!

– Gerai, tada...

– Hastingsai, bet ji yra kokainistė, aš tikras, kad ji kokainistė. Dėl to nėra jokių abejonių. O tuose saldainiuose buvo kokaino. Ir ką ji turėjo galvoj, sakydama: „Gal kita dėžė, tik ne šita“? Toks pasakymas reikalingas paaiškinimo. O kokį čia vaidmenį atlieka tas dabita mesje Lazaras? Ir ką žino madam Rais? Ji kažką žino. Bet aš iš jos negaliu išgauti. Ji ne iš tų, kuriems įsibauginus atsiriša liežuvis. Bet ji kažką žino, Hastingsai. Ar tas pasakojimas apie telefoną teisingas, ar išgalvotas? Jei teisingas, kieno tai buvo balsas? Taigi, Hastingsai, čia tamsu lyg juodžiausią naktį.

– Prieš aušrą visada būna tamsu, – padrąsinau jį.

Jis papurtė galvą.

– O ir anoji dėžė, atsiųsta paštu. Jos irgi ranka nenubrauksi, nes madmuazelė jas sumaišė. Ar ne pikta?

Jis sudejavo.

Jau buvau beišsižiojąs, bet jis mane nutildė.

– O ne, ne. Patarlių jau gana. Aš nebeišlaikysiu. Jei tu esi geras ir paslaugus draugas...

– Žinoma, – pasakiau karštai.

– Tai meldžiu, nueik ir nupirk man kortų kaladę.

Man akys iššoko ant kaktos, bet pasakiau šaltai:

– Labai gerai.

Nenorom pamaniau, kad taip jis manim nusikratė.

Bet mano galvota neteisingai.

Tą vakarą, užėjęs į svetainę, apie dešimtą valandą radau Puaro rūpestingai statantį kortų namelius. Tada ir prisiminiau. Tai buvo jo sena išmonė raminti nervus. Jis man šyptelėjo.

– Taigi, prisimeni. Tikslumas labai svarbu. Viena korta ant kitos – šitaip, lygiai toje pat vietoje, kad paremtų viršutinę kortą, ir taip vis aukštyn, aukštyn. Prablaivinsiu protą.

Apie penktą valandą ryto mane kažkas papurtė. Prie lovos stovėjo Puaro. Jis buvo patenkintas, visas švytėjo.

– Tu pasakei tikrą teisybę, *mon ami*... O! Tikrų tikriausią. Tai netgi *spirituel!* *

Mirkčiojau, žiūrėdamas į jį, nes dar buvau ne visai išsibudinęs.

– Prieš aušrą visada būna tamsu, – tu taip pasakei. Buvo labai tamsu, o dabar prašvito.

Žvilgtelėjau į langą. Jau tikrai buvo prašvitę.

---

* Sąmojinga (*pranc.*).

– Ne, ne, Hastingsai. Prašvito galva! Protas! Smegenys!

Jis nutilo ir tyliai užbaigė:

– Matai, Hastingsai, madmuazelė mirė.

– Ką? – sušukau; man visi miegai iškart išlakstė.

– Ššš. Taip yra. Ne iš tikrųjų, *bien entendu**, bet mes galim taip padaryti. Na, tik vienai parai. Aš susitarsiu su gydytoju ir seselėmis. Supranti, Hastingsai? Žudikui pavyko. Jis bandė keturis kartus, bet vis nesėkmingai, o penktą kartą jam pasisekė. O tada pasižiūrėsim, kas dėsis. Bus labai įdomu.

---

* Savaime suprantama (*pranc.*).

18. Veidas lange

Kitos dienos įvykiai mano galvoj liko labai migloti. Lyg tyčia pabudau, purtomas karštligės. Nuo to laiko, kai buvau gavęs maliariją, man visad užeina karštligės priepuoliai pačiu netinkamiausiu laiku.

Todėl tos dienos įvykiai mano atminty išliko kaip košmaras, o ateinantis ir išeinantis Puaro buvo tarsi fantastinis klounas, kartkartėmis pasirodantis cirko arenoje.

Manau, kad jis tą dieną iš pasitenkinimo nesitvėrė savo kaily. Jis be priekaištų atliko sutrikusio, nevilties apimto žmogaus vaidmenį. Kaip įgyvendino savo planą, kurį man atidengė brėkštant, sunku pasakyti. Bet įgyvendino.

Jam buvo nelengva. Jo sugalvota klasta ir apgaulė buvo be galo didelė. Anglų būdui nepakenčiamas beatodairiškas melas, o pagal Puaro planą tik to ir reikėjo. Puaro visų pirma turėjo atskleisti savo sumanymą daktarui Grehemui. Patraukęs į savo pusę gydytoją, jis turėjo įkalbėti vyriausiąją seserį ir kitą ligoninės personalą. O tai buvo ne juokas. Ir viską nulėmė tik svarus daktaro Grehemo žodis.

O kur dar policijos viršininkas ir visa policija? Juk Puaro ėjo prieš viešąją tvarką. Ir vis dėlto jis šiaip taip išgavo pulkininko Vestono sutikimą. Tik pulkininkas aiškiai ir griežtai pareiškė nesiimąs jokios atsakomybės. Už šiuos melagingus

gandus visa kaltė tekrinta vienam Puaro. Puaro sutiko. Jis su viskuo būtų sutikęs, kad tik jam būtų leista vykdyti savo sumanymą.

Kone visą dieną aš prasnaudžiau fotelyje, susisukęs kojas į pledą. Kas dvi ar tris valandas įpuldavo Puaro ir pranešdavo, kaip jam einasi.

– *Comment ça va, mon ami?** Kaip aš tave užjaučiu. Nors gal taip ir geriau. Tu nemokėtum taip vaidinti, kaip aš. Aš ką tik užsakiau vainiką – nuostabų milžinišką vainiką. Iš lelijų, mano drauge, vien iš lelijų. „Nuoširdžiausia užuojauta nuo Erkiulio Puaro". O, kokia komedija.

Ir jis išėjo.

– Ką tik graudžiai pasišnekėjau su madam Rais, – atnešė jis man naujų žinių. – Jai labai tinka gedulingi drabužiai. Vargšė jos draugė, kokia tragedija! Aš užjausdamas dejuoju. Ji sako, jog Nikė buvusi tokia smagi, tokia gyvybinga. Sunku įsivaizduoti, kad jos nebėra. Aš sutinku: „Tai mirties ironija – mirtis nusineša šitokius žmones, o senus ir nesveikus palieka". *O, là là!* Aš vėl sudejuoju.

– Ar tau tai patinka? – pralemenau aš.

– *Du tout***. Tai tik mano plano dalis, ir tiek. Kad sėkmingai suvaidintum komediją, turi į ją įdėti visą širdį. Taigi, kai įprastinė užuojauta pareikšta, madam ima šnekėti apie kasdieniškus dalykus. Ji visą naktį nesudėjusi akių ir galvojusi apie tuos saldainius. Tai negalimas daiktas, negalimas daiktas. „Madam, – pertraukiu ją, – tai galimas daiktas. Pasižiūrėkite

* Kaip laikaisi, mano drauge? (*pranc.*).
** Visai ne (*pranc.*).

analizės rezultatų“. Ir ji taria nelabai tvirtu balsu: „Ar sakot, kad tai kokainas?“ Aš sutinku. Ir ji taria: „O, Viešpatie, aš nesuprantu“.

– Vadinasi, teisybė.

– Ji puikiai nutuokia, kad jai gresia pavojus. Yra protinga. Sakiau tau jau pirma. Taip, ji žino, kad gresia pavojus.

– Ir visgi man atrodo, kad tu pirmą kartą suabejojai jos kaltumu?

Puaro susiraukė, jo įkarštis atslūgo.

– Hastingsai, šį kartą tu tikrai pataikei. Iš tiesų man dabar vienas įvykis nebesiderina su kitu. Visiems pasikėsinimams buvo būdinga subtilumas, ar ne tiesa? O dabar jokio subtilumo – grynas primityvus žiaurumas. Ne, visa tai nesiderina.

Jis atsisėdo prie stalo.

– *Vailà*, peržiūrėkim visus įvykius. Galimi trys atvejai. Madam nupirko saldainius, o mesje Lazaras nunešė. Vadinasi, kaltas arba vienas, arba antras, arba abu. O tariamas pokalbis telefonu su madmuazele Nike – grynas prasimanymas. Toks yra akivaizdus ir suprantamas sprendimas.

Antras atvejis. Antroji saldainių dėžė atsiųsta paštu. Ją galėjo atsiųsti bet kas. Bet kas iš įtariamų sąrašo nuo A iki J. Prisimeni? Sąrašas gana ilgas. Bet šitie saldainiai užnuodyti, kam dar prasimanymas apie telefono skambutį? Ir kam dar viską komplikuoti su antra dėže?

Aš vos papurčiau galvą. Kai tau trisdešimt devyni laipsniai temperatūros, bet kokia komplikacija atrodo nereikalinga ir absurdiška.

– Trečias atvejis. Geroji saldainių dėžė, nupirkta madam, buvo pakeista užnuodytąja. Tokiu atveju pokalbis telefonu

visai suprantamas ir gudriai sugalvotas. Madam rankomis pasinaudota žarijoms žarstyti. Taigi, trečias atvejis yra logiškiausias, bet ir visų painiausias. Kas galėjo garantuoti, kad dėžė bus pakeista reikiamu momentu? Sanitaras galėjo dėžę nunešti tiesiai į viršų. Galėjo atsirasti šimtai nenumatytų kliūčių. Ne, vargiai įtikėtina.

– Nebent tai būtų padaręs Lazaras, – pasakiau.

Puaro metė į mane žvilgsnį.

– Tau, drauge, karštligė. Turbūt kyla temperatūra?

Aš linktelėjau.

– Net keista, kad keli laipsniai karščio šitaip sužadina protą! Tu dabar ištarei genialaus paprastumo pastabą. Ji tokia paprasta, kad man nė į galvą nebuvo atėjusi. Hm, tokiu atveju susidaro labai keista situacija. Mesje Lazaras, brangiausias madam draugas, iš paskutiniųjų stumia ją į kartuves. Gali išaiškėti labai keistų dalykų, bet ir labai sudėtingų.

Aš užsimerkiau. Džiaugiausi pasakęs tokią gudrią mintį, bet nenorėjau galvoti apie jokius sudėtingumus. Norėjau miego.

Puaro tikriausiai vis kalbėjo, bet aš negirdėjau. Jo balsas buvo tolimas, raminantis...

Jau buvo vėlyva popietė, kai vėl jį pamačiau.

– Šis mano menkutis sumanymas gėlių parduotuvėms sukraus aukso kalnus, – pareiškė jis. – Visi užsakinėja vainikus – mesje Kroftas, mesje Vaizas, kapitonas Čelendžeris...

Išgirdus paskutinę pavardę, man pabudo sąžinė.

– Klausyk, Puaro, – tariau. – Turėtum jam pasakyti viską. Vargšeliui iš skausmo pliš širdis. Šitaip negražu.

– Tavo širdis visą laiką į jį linksta, Hastingsai.

– Jis man patinka. Labai doras vaikinas. Jam reikia atskleisti paslaptį.

Puaro papurtė galvą.

– Ne, *mon ami*, aš nedarau jokių išimčių.

– Bet tu juk neįtari jo kuo nors čia prisidėjus?

– Aš nedarau išimčių.

– Pagalvok, kaip jis kenčia.

– Priešingai, aš geriau galvosiu, kokią staigmeną jam padarysiu. Žmogus mano, kad jo mylimoji mirusi, o pasirodo, kad gyva! Tai nepakartojama, neprilygstama sensacija!

– Esi užsispyręs kaip senas ožys. Jis niekam neišduotų paslapties.

– Nesu tuo įsitikinęs.

– Jis sąžiningas žmogus. Galvą galiu dėti.

– Todėl jam dar sunkiau bus išsaugoti paslaptį. Paslapties saugojimas – tai menas daug ir sumaniai meluoti, talentingai vaidinti ir, svarbiausia, visa tai daryti iš širdies. Argi kapitonas Čelendžeris mokėtų apsimetinėti? Jeigu jis toks, kaip tu sakai, tikrai negalėtų.

– Vadinasi, jam nepasakysi?

– Aš griežtai atsisakau dėl kažkokių sentimentų statyti į pavojų savo sumanymus. Tai žūtbūtinė kova, *mon cher*. Tarp kitko, kančios taurina žmogų. Daug tavo garsių dvasiškių taip sako, jei neklystu, netgi vyskupas.

Daugiau nė nesistengiau jo įtikinti. Supratau, kad yra neperkalbamas.

– Pietums nepersirengsiu, – suniurnėjo. – Aš juk palūžęs senis. Supranti, toks mano vaidmuo. Žlugo mano pasitikėjimas savim – aš palūžau. Aš sugniužau. Aš vos

paliesiu valgį, ir viskas liks lėkštėse beveik neparagauta. Mano išmanymu, šitaip turiu elgtis. Savo kambary suvalgysiu kelis biošus ir kelis vadinamuosius šokoladinius eklerus, kuriuos iš apdairumo nusipirkau konditerijoje. *Et vous?*

– Aš gal išgersiu chinino, – tariau liūdnai.

– Ak, vargšas Hastingsai! Nenukabink nosies, ryt jau būsi sveikas.

– Gali būti. Šie priepuoliai dažniausiai trunka tik vieną parą.

Negirdėjau, kada jis sugrįžo. Turbūt miegojau.

Kai pabudau, jis sėdėjo prie stalo ir rašė. Priešais buvo pasidėjęs ištiesintą sulamdyto popieriaus lakštą. Atpažinau, kad tai tas pats lapas, ant kurio jis buvo sudaręs įtartinų žmonių sąrašą nuo A iki J, o paskui suglamžęs numetė.

Jis linktelėjo, atsakydamas į mano mintis.

– Taip, drauge, aš jį atstačiau. Tik dar viską pergalvojau iš kito taško. Darau sąrašą klausimų apie kiekvieną asmenį. Klausimai gali neliesti žmogžudystės, aš tik išdėstau man nežinomus ar neišaiškintus faktus apie kiekvieną.

– Kiek jau nusikasei?

– Jau baigiau. Gal nori pasiklausyti? Ar tau užteks jėgų?

– Taip, tiesą sakant, man daug geriau.

– *A la bonheur!* Labai gerai, tada aš paskaitysiu. Kai kas, be abejo, ten pasirodys paika.

Jis atsikrenkštė.

A. *Elena*. Kodėl ji pasiliko namie ir neišėjo pasižiūrėti fejerverko? (Iš madmuazelės nustebimo ir žodžių aišku, kad tai išimtinis atvejis.) Ką ji tikėjosi ar spėjo atsitiksiant? Ar ji ką nors įleido (pvz., J) į namus? Ar teisybę sako apie slaptą panelį? Jei iš tikrųjų toks daiktas yra, kodėl ji neatsimena, kur

jis? (Madmuazelė, atrodo, įsitikinusi, kad šitokio dalyko nėra, o ji turėtų žinoti.) Jeigu pati išsigalvojo, tai kodėl? Ar buvo skaičiusi Maiklo Setono meilės laiškus, ar nuoširdžiai nustebo, išgirdusi, kad madmuazelė Nikė susižiedavusi?

B. *Jos vyras*. Ar jis toks kvailas, kaip atrodo? Ar Elena jam yra sakiusi, jei pati ką nors žino? Ar jis psichiškai visai sveikas?

C. *Jų vaikas*. Ar tai, kad jis su tokiu pomėgiu kalba apie kraują, būdinga visiems jo amžiaus ir išsivystymo berniukams, ar čia liguista būsena? Iš kurio gimdytojo paveldėjo tą liguistumą? Ar yra šaudęs su žaisliniu revolveriu?

D. *Kas yra ponas Kroftas?* Iš kur jis galų gale atvyko? Ar tikrai paštu išsiuntė testamentą, kaip kad saikstosi? Kokiais sumetimais galėjo jo neišsiųsti?

E. *Ponia Kroft. Tas pat, kaip aukščiau*. Kas jie tokie, tie Kroftai. Gal jie ko slapstosi? O jeigu slapstosi – tai ko? Ar juos kas nors riša su Baklių gimine?

F. *Ponia Rais.* Ar ji tikrai žinojo, kad Nikė susižiedavusi su Maiklu Setonu? O gal tik spėja? Ar ji skaitė jų laiškus? (Tuo atveju žinotų, kad madmuazelė yra Setono turtų paveldėtoja.) Ar ji žinojo, kad ir jai paskirta madmuazelės turto? (Manau, jog taip. Madmuazelė jai tikriausiai pasakė apie tai, pridurdama, kad ji ne kažin ką gautų.) Ar yra nors dalis tiesos kapitono Čelendžerio žodžiuose, kad Lazaras buvo susižavėjęs madmuazele Nike? (Iš to išplauktų abiejų draugių atšalimas, išryškėjęs per paskutinius mėnesius.) Kas tas draugelis, tiekiantis madam narkotikų, kurį ji mini savo

laiškutyje? Gal tai ir yra J? Ko ji šitam pačiam kambary anądien apalpo? Ar ką suprato iš mūsų kalbos, ar ką pamatė? Ar pasakojimas, kad jai buvo paskambinta telefonu ir paprašyta nupirkti šokolado dėžę, teisingas, ar tai apgalvotas melas? Ir ką ji turėjo galvoje, sakydama: „Gal kita dėžė, tik ne šita?" Jei ji nekalta, ką slepia nuo mūsų?

– Pastebėjai, – staiga pats save pertraukė Puaro, – kad klausimams apie madam Rais nėra galo. Nuo pradžių iki dabar ji mįslė. Ir todėl peršasi išvada: arba madam Rais kalta, arba ji žino, ar bent mano žinanti, kas yra nusikaltėlis. Bet ar ji neklysta? Ar tikrai žino, ar tik įtaria? Ką daryt, kad ji galų gale prašnektų? – Atsiduses pridūrė: – Ką gi, skaitysiu toliau savo sąrašą.

G. *Ponas Lazaras*. Keista, bet jam iš esmės neturiu klausimų, tik vieną, negailestingą – ar jis pakeitė saldainius užnuodytais? Po to man dar lieka vienas klausimas visiškai ne į temą. Bet aš jį užrašiau. Kodėl mesje Lazaras pasiūlė penkiasdešimt svarų už paveikslą, vertą dvidešimties?

– Norėjo pasitarnauti Nikei, – pasakiau.

– Tik ne šitokiu būdu. Jis gi makleris. Ir ne tam perka, kad parduotų su nuostoliu. Jei būtų norėjęs jai įsiteikti, būtų paskolinęs pinigų kaip privačiam asmeniui.

– Šiaip ar taip, tai neturi nieko bendra su nusikaltimu.

– Tas teisybė, bet vis vien norėčiau žinoti. Nepamiršk, jog domiuosi psichologija. Na, dabar pereikim prie H.

H. *Kapitonas Čelendžeris*. Kodėl madmuazelė Nikė jam pasakė, kad yra susižiedavusi su kažkuo kitu? Kas ją

prispyrė? Juk niekam kitam nebuvo prasitarusi. Gal jis jai pasipiršo? Kokie jo santykiai su dėde?

– Ar su jo dėde, Puaro?

– Taip, su tuo gydytoju. Tai gana miglota asmenybė. Na, toliau skaitau:

Ar buvo gauta neoficialių žinių apie Maiklo Setono mirtį per admiralitetą, kol dar viešai nebuvo paskelbta?

– Puaro, aš nesuvokiu, kur tu suki. Jei net Čelendžeris pirmas sužinojo apie Setono mirtį, mums abiem dėl to nei šilta, nei šalta. Po galų, argi tai būtų priežastis užmušti mylimą merginą?

– Visai sutinku. Tu protingai šneki. Bet kaip tik tai ir norėčiau sužinoti. Aš mat esu dar ir šuo, uostinėjantis be didelio išrankumo.

I. *Ponas Vaizas*. Kam jis kalbėjo, kad jo pusseserė fanatiškai prisirišusi prie Endhauzo? Kokiais sumetimais tai mums pasakė? Ar gavo testamentą, ar negavo? Ar jis iš tikrųjų doras žmogus, ar ne?

Galiausiai J. *Eh bien*, tas pat, kas pirma – didelis klaustukas.

Ar toks žmogus apskritai yra, ar...

– *Mon Dieu*, kas tau, mano drauge?

Aš surikęs pašokau nuo kėdės. Drebančia ranka parodžiau į langą.

– Veidas, Puaro! – sušukau. – Veidas, prisispaudęs prie stiklo! Klaikus veidas! Dabar jau nebėra, bet aš mačiau.

Puaro priėjo prie lango ir atidaręs persisvėrė per jį.

– Lauke nieko nėra, – tarė jis susimąstęs. – Hastingsai, gal tai tik tavo vaizduotė?

– Ne, ne. Tai buvo siaubingas veidas.

– Tiesa, čia yra balkonas. Jei kas norėtų mūsų pasiklausyti, būtų lengvai pasiekęs. O ką reiškia, tavo supratimu, klaikus?

– Kažkoks nežmoniškas veidas, perbalęs, išsprogusiom akim.

– *Mon ami*, tai nuo karštligės. Ten galėjo būti veidas, taip. Netgi nemalonus. Tik neįtikėtina, kad nežmoniškas. Tau taip pasirodė, nes jis buvo prisispaudęs prie stiklo, juo labiau kad visiškai nesitikėjai ten veido pamatyti.

– Tai buvo klaikus veidas, – nenusileidau.

– Ar tau pažįstamas?

– Tikrai ne.

– Hm, galėjo ir taip būti. Tik vargu ar tokiomis aplinkybėmis būtumei ir pažįstamą pažinęs. Nuostabu, tikrai nuostabu.

Susimąstęs jis ėmė rinkti savo popierius.

– Tik vienas dalykas gerai. Net jei tokio veido žmogus ir nugirdo mūsų pokalbį, mes neužsiminėm, kad madmuazelė Nikė yra sveika gyva. Kad ir ką jis galėjo nusiklausyti, bet šito jis nesužinojo.

– Tiesą sakant, šio tavo genialaus manevro rezultatai kol kas nėra labai džiugūs. Nikė mirusi, o jokios pritrenkiančios atomazgos nematyti.

– Aš iki šiol jos ir nesitikėjau. Sakiau, per dvidešimt keturias valandas. *Mon ami*, jei neapsirinku, rytoj šis tas išaiškės. O jei ne, vadinasi, klystu nuo pat pradžios iki pabaigos. Žinok, kad veikia ir paštas. Dedu vilčių į rytdienos laiškus.

Rytą pabudau nusilpęs, bet karštis jau buvo sumažėjęs. Norėjau valgyti. Mudviem su Puaro pusryčiai buvo atnešti į svetainę.

– Na, – įgėliau, jam skirstant laiškus, – ar paštas pateisino tavo viltis?

Puaro, praplėšęs du vokus, aiškiai matyt, su sąskaitų kvitais, nieko neatsakė. Jis man atrodė prislėgtas, poviško jo pasipūtimo nė žymės nebebuvo.

Aš praplėšiau savo laiškus. Viename buvo pranešimas apie spiritistų susirinkimą.

– Jei kitaip nieko nepasieksim, griebsimės spiritizmo, – pasakiau. – Pats sau ne kartą stebėjausi, kodėl taip mažai juo naudojamasi. Aukos dvasia sugrįžta ir pati nurodo žudiką. Tai mums būtų įrodymas.

– Mums tai būtų menka parama, – galvodamas apie kažką kita, tarė Puaro. – Vargu ar Magė Bakli žinojo, kieno ranka ją nužudė. Net jei ji prakalbėtų, mums nieko vertingo nepasakytų. *Tiens**, keistas sutapimas.

– Kas?

– Tu kalbi apie mirusiųjų apsireiškimą, o aš sulig tavo žodžiais atplėšiau šį laišką. Jis pamėtėjo laišką man. Laiškas buvo iš ponios Bakli.

„Lenglio klebonija.

Brangusis mesje Puaro,

Parvažiavus radau šį laišką, parašytą nelaimingos mano dukrelės iš Seint Lu. Jums turbūt nieko įdomaus, bet

---

* Tikrai (*pranc.*).

pamaniau, gal norėtumėt jį perskaityti.

Esu dėkinga už jūsų gerumą,

Nuoširdžiai jūsų

Džina Bakli"

Skaitant įdėtą laišką, man užgniaužė gerklę. Jis buvo grynai kasdieniškas, artėjančios tragedijos šešėlis jo netemdė.

„Brangioji mama,

Atvažiavau sėkmingai. Kelionė buvo gana maloni. Visą kelią iki Egzeterio vagone buvo tik du keleiviai.

Čia labai gražus oras. Nikė atrodo sveika ir žvali, tik kažko nerami. Nesuprantu, kam ji atsiuntė tą telegramą. Nieko nebūtų atsitikę, jei būčiau atvažiavusi ir antradienį.

Kol kas tiek. Dabar einam pas kaimynus gerti arbatos. Jie yra australiečiai, bet nuobodūs. Žada atvažiuoti ponia Rais su ponu Lazaru. Jis prekiauja meno kūriniais. Šį laišką įmesiu į pašto dėžutę prie vartų ir jį laiškininkas paims. Rytoj vėl parašysiu.

Jus mylinti duktė

Magė

P.S. Nikė sako ne tuščiai telegrafavusi. Paaiškins po arbatos. Ji kažkokia keista ir nerami."

– Mirusiojo balsas, – tyliai tarė Puaro, – bet mums nieko nepasakė.

– Dėžutė prie vartų, – tariau nei iš šio, nei iš to. – Kroftas sakosi ten įmetęs testamentą.

– Taip, jis taip sakė. Įdomu. Labai įdomu!

– Ar kituose tavo laiškuose nieko nauja?

– Nieko, Hastingsai. Man labai liūdna. Aplinkui tamsa. Jokios prošvaistės. Aš nieko nenutuokiu.

Sulig jo žodžiais suskambo telefonas. Puaro pakėlė ragelį.

Jo veidas iškart persimainė. Jis laikėsi labai santūriai, bet nuo mano akių jam nepavyko nuslėpti didžiulio susijaudinimo.

Jo paties atsakymai buvo visai nereikšmingi, ir aš negalėjau susigaudyti, apie ką ėjo kalba.

Tuoj pat pasakęs *„Très bien. Je vous remercie“**, jis padėjo ragelį ir priėjo prie manęs. Jo akys degė iš pasitenkinimo.

– *Mon ami*, – tarė jis. – Ar aš tau nesakiau? Naujienos prasidėjo.

– Kas tokio?

– Čia skambino mesje Čarlis Vaizas. Jis pranešė man, kad šįryt paštu gavo testamentą, pasirašytą jo pusseserės praeitų metų vasario 25 dieną.

– Ką? Testamentą?

– *Evidemment***.

– Atsirado?

– Kaip tik laiku, *n'est-ce pas?*

– Ar nemanai, kad jis meluoja?

– O tu manai, kad jis visą tą laiką jau turėjo testamentą? Tokia tavo nuomonė? Ką gi, keistokai viskas atrodo. Tik viena aišku. Tau jau sakiau, kad pasipils naujienos, kai tik pasklis žinia, jog madmuazelė Nikė mirė, ir va – jau prasidėjo.

---

* Puiku. Dėkoju jums (*pranc.*).

** Žinoma (*pranc.*).

– Nuostabu, – pasakiau. – Tavo teisybė. Čia tikriausiai tas testamentas, pagal kurį ir Frederika Rais yra jos turto paveldėtoja?

– Mesje Vaizas nieko neprasitarė, kas parašyta testamente. Juk jis be galo korektiškas. Bet atrodo, nėra ko abejoti, kad testamentas tas pats. Vaizas sakė, kad jis paliudytas Elenos Vilson ir jos vyro.

– Ir vėl grįžkim prie to paties klausimo, – tariau. – Frederika Rais.

– Tikra mįslė.

– Frederika Rais, – sumurmėjau be jokio nuoseklumo. – Gražus vardas.

– Gražesnis negu ją draugai vadina. Fredė, – Jis nutaisė rūgščią miną. – *Ce n'est pas jolie** jaunai damai.

– O kaip kitaip sutrumpinsi Frederiką? – paklausiau. – Čia tau ne Margarita, kur yra dešimtys sutrumpinimų: Magė, Margo, Medžė, Pedžė ir t.t.

– Tiesa, Hastingsai, sakyk, ar tau smagiau pasidarė, kai reikalai pajudėjo iš vietos?

– Na, žinoma. O ar tu šito tikėjaisi?

– Ne, ne visiškai. Aš nieko apibrėžto neįsivaizdavau. Tik pagalvojau, kad turint konkrečius rezultatus, gali paaiškėti tų rezultatų šaknys.

– Taip, – tariau pagarbiai.

– Pala, ką aš norėjau sakyt, prieš suskambant telefonui? – stengdamasis prisiminti, sumurmėjo Puaro. – A, apie tą madmuazelės Magės laišką. Norėčiau dar kartą į jį žvilgtelėti.

---

* Nieko sau vardas (*pranc.*).

Kažkur pasąmonėje man įstrigo viena frazė.

Paėmiau numestą laišką ir padaviau jam.

Jis tyliai skaitė, o aš vaikščiojau po kambarį, žiūrėdamas pro langus, kaip įlankoje lenktyniauja burlaiviai.

Staiga Puaro kad riktels, ir aš išsigandęs atsigręžiau.

Susiėmęs rankomis galvą, Puaro lingavo priekin ir atgal, prislėgtas baisiausio sielvarto.

– O, – dejavo jis, – aš buvau aklas, aklas.

– Kas atsitiko.

– Aš sakiau, sudėtinga, painu. *Mais non**. Čia taip paprasta, kad paprasčiau negali nė būti. O aš esu pasigailėtinas vargšas, jei iki šiol nieko nemačiau.

– Dieve mano, Puaro, kas per šventoji dvasia tave nušvietė?

– Palauk, palauk, patylėk. Leisk man susikaupti. Viską pergalvoti po šitokio stulbinančio atradimo.

Sučiupęs jis peržiūrėjo klausimų sąrašą, tylomis krutindamas lūpas. Vieną ar du kartus, lyg ką patvirtindamas, linktelėjo galvą.

Padėjęs sąrašą, atsilošė kėdėj ir užsimerkė. Pamaniau, kad galų gale užsnūdo.

Bet staiga atsiduséş jis atsimerkė ir tarė:

– Na taip! Visi galai susieina. Išsisprendė visi mano neišsprendžiami galvosūkiai. Visa tai, kas man atrodė beveik neįmanoma, puikiausiai išsidėstė savo vietose.

– Vadinasi, tu viską žinai?

– Beveik viską, kas man svarbu. Kai kuriais atžvilgiais

---

* O ne (*pranc.*).

mano išvados buvo teisingos, bet kai kurios juokingai toli nuo teisybės. Tačiau dabar viskas aišku. Šiandien pasiųsiu telegramą, klausdamas dviejų dalykų, nors atsakymus aš jau žinau – štai kur jie. – Jis patapšnojo sau per kaktą.

– O kada gausi atsakymus? – paklausiau smalsiai.

Jis pašoko.

– Drauguži, prisimeni, madmuazelė Nikė norėjusi pastatyti pjesę Endhauze? Šįvakar mes ir pastatysim tokią pjesę. Tik režisierius bus Erkiulis Puaro, o madmuazelė Nikė atliks joje vieną vaidmenį. – Staiga jis nusišypsojo. – Matai, Hastingsai, šioje pjesėje vienas veikėjas bus dvasia. Taip, dvasia. Endhauze dar nesivaideno, o šįvakar pasivaidens. – Ne, – jis man neleido užduoti nė vieno klausimo, – daugiau nieko nesakysiu. Šįvakar, Hastingsai, suvaidinsim savo komediją ir atskleisime tiesą. Bet dar yra daug darbo.

Ir jis išsiskubino iš kambario.

19. Puaro surengia vaidinimą

Tą vakarą Endhauze susirinko nepaprasta draugija.

Visą dieną aš beveik nemačiau Puaro. Pietavo jis kažkur kitur, tik man paliko raštelį, kad būčiau Endhauze devintą valandą. Dar pridūrė, jog nesivilkčiau vakarinės eilutės.

Tas vakaras buvo kaip absurdiškas sapnas.

Vos atvykęs, buvau nuvestas į valgomąjį. Apsidairęs pamačiau, kad čia susirinko visi asmenys iš Puaro sąrašo – nuo A iki J. J nedalyvavo todėl, kad, panašiai kaip ponia Haris*, tokio žmogaus visai nebuvo.

Netgi ponia Kroft sėdėjo kažkokioj invalidų kėdėj. Ji man linktelėjo ir nusišypsojo.

– Tai bent staigmena, ar ne? – paklausė ji linksmai. – Man tikrai didelė permaina. Turbūt nuo šiol aš dažnai išsijudinsiu. Tai mesje Puaro sumanymas. Eikšekit, sėskit šalia manęs, kapitone Hastingsai. Man šis sumanymas labai nemalonus, bet ponas Vaizas taip užsispyrė.

– Ponas Vaizas? – nustebau.

Čarlis Vaizas stovėjo prie židinio. Puaro jam kažką

* Prasimanytas asmuo, kuriuo savo kalboje vis remiasi Č. Dikenso romano „Martino Čazlvito gyvenimas“ veikėja Sara Hemp.

pusbalsiu karštai kalbėjo.

Apsižvalgiau po kambarį. Jie čia buvo visi ligi vieno. Įleidusi mane (aš porą minučių pavėlavau), Elena vėl atsisėdo ant kėdės prie durų. Šalia, įsitempęs, sunkiai alsuodamas, sėdėjo jos vyras. Greta nenustygdamas sukiojosi jų berniukas Alfredas.

Visi kiti buvo susėdę aplink stalą. Frederika juoda suknele, šalia jos Lazaras, o Džordžas Čelendžeris ir Kroftas kitoje stalo pusėje. Aš atsisėdau atokiau, prie ponios Kroft. Tada Čarlis Vaizas, paskutinį kartą linktelėjęs Puaro, užėmė savo vietą gale stalo, o Puaro nežymiai šmurkštelėjo greta Lazaro.

Matyt, režisierius, kaip Puaro save titulavo, neketino šioje pjesėje atlikti svarbaus vaidmens. Tikriausiai už veiksmo eigą buvo atsakingas Čarlis Vaizas. Man buvo smalsu, kokių staigmenų jam turėjo Puaro.

Jaunasis advokatas atsikrenkštė ir atsistojo. Iš pažiūros jis buvo toks, kaip visada, – nešališkas, oficialus ir šaltas.

– Mūsų susibūrimas šįvakar, – pradėjo jis, – neeilinis. Mat susidėjo ypatingos aplinkybės. Aš, žinoma, kalbu apie padėtį, susiklosčiusią po mano pusseserės, panelės Nikės Bakli, mirties. Dar, aišku, bus skrodimas, nes nėra abejonių, kad ji mirtinai apsinuodijo, o nuodai jai buvo sąmoningai įduoti. Tik čia jau policijos sritis, ir aš į ją nesibraunu. Manau, kad policija mielai išsivers be manęs.

Paprastai velionio testamentas yra skaitomas po laidotuvių, bet, atsižvelgdamas į mesje Puaro ypatingą norą, siūlau perskaityti dar prieš laidotuves. Taigi siūlau paskelbti jį čia, dabar. Todėl visi ir buvote sukviesti. Kaip jau minėjau,

aplinkybės ypatingos ir pateisina nukrypimą nuo taisyklės.

Pats testamentas man pateko į rankas gana keistu būdu. Nors jis atiduotas pereitų metų vasarį, aš jį gavau paštu tik šįryt. Bet rašysena yra neginčijamai mano pusseserės – dėl to neturiu jokių abejonių; dokumentas, kad ir parašytas ne reikiama forma, yra paliudytas tinkamai.

Jis nutilo ir dar kartą atsikrenkštė.

Visų akys buvo įsmeigtos į jį.

– Testamentas visai trumpas, – pasakė Vaizas ir po deramos pauzės ėmė skaityti.

„Tai paskutinė Magdalos Bakli valia ir testamentas. Šiuo raštu įsakau apmokėti visas laidotuvių išlaidas ir mano valios vykdytoju skiriu pusbrolį Čarlzą Vaizą. Visą savo turtą po mirties palieku Mildredai Kroft, pareikšdama dėkingumą už jos neįkainojamas paslaugas mano tėvui Filipui Bakliui.

Magdalos Bakli parašas
Liudininkai Elena Vilson
Viljamas Vilsonas"

Aš buvau priblokštas. Taip veikiausiai jautėsi ir kiti. Tik ponia Kroft tylomis pritariamai linkčiojo galvą.

– Teisybė, – tyliai pasakė ji, – nors aš niekada neketinau apie tai kalbėti. Filipas Bakli buvo Australijoje ir, jei ne aš... bet geriau patylėsiu. Tai buvo paslaptis, tegu taip ir lieka. Tiesa, ji apie tai žinojo; aš turiu galvoje Nikę. Tikriausiai tėvas buvo papasakojęs. Mes čia atkeliavom, nes norėjom patys pamatyti, kaip visa tai atrodo. Man seniai buvo smalsu išvysti

Endhauzą, apie kurį mums tiek pripasakojo Filipas Baklis. O pasirodo, ši miela mergaitė viską žinojo ir tiesiog nesugalvojo, kaip mums atsilyginti. Prašė, kad atsikeltume pas ją gyventi. Tik mes nesutikom. Tada prispyrė, kad apsigyventume fligelyje, o nuomos neėmė nė skatiko. Mes vaidindavom, kad jai mokam – nenorėjom bereikalingų kalbų, o ji mums pinigus grąžindavo. O dabar – va. Hm, jei dar kas galvoja, kad pasaulyje nebėra dėkingumo, galiu jiems į akis pasakyti, kad jie klysta. Šit įrodymas!

Visi apstulbę tylėjo. Puaro žvilgtelėjo į Vaizą.

– Ar esat ką apie tai girdėjęs?

Čarlis papurtė galvą.

– Aš žinojau, kad Filipas Baklis yra gyvenęs Australijoje. Bet nesu girdėjęs jokių skandalingų gandų.

Jis klausiamai pasižiūrėjo į ponią Kroft.

Ji papurtė galvą.

– Ne, ne, daugiau nesakysiu nė žodžio. Niekam neprasitariau iki šiolei, tai ir toliau tylėsiu. Šią paslaptį nusinešiu į kapą.

Vaizas nieko nesakė, tik tyliai pieštuku barbeno į stalą.

– Mano nuomone, mesje Vaizai, – Puaro pasilenkė į priekį, – kaip artimiausias giminaitis jūs galėtumėt ginčyti šį testamentą. Kiek aš suprantu, dabar šis ginčas būtų dėl daug didesnio turto, negu tada, kai testamentas buvo rašomas.

Vaizas šaltai į jį pasižiūrėjo.

– Šis testamentas yra visiškai teisėtas. Man nė į galvą neateina ginčyti pusseserės turto paskyrimą.

– Štai kur doras žmogus, – pasidžiaugė ponia Kroft, – aš

pasirūpinsiu, kad jis nebūtų nuskriaustas.

Čarlis net susigūžė nuo šių gerais norais pasakytų netaktiškų žodžių.

– Na, motin, – pasakė ponas Kroftas, nebegalėdamas nuslėpti savo džiaugsmo. – Tai bent siurprizas! Nikė niekad apie tai nebuvo užsiminusi.

– Mūsų geroji mergaitė, – tarė ponia Kroft, prisidėdama prie akių nosinaitę. – Kaip norėčiau, kad ji dabar mus matytų iš aukštybių. O gal ji ir mato? Kas žino?

– Taip, – pritarė Puaro.

Staiga jam į galvą neva šovė kažkokia mintis. Jis apsidairė.

– Žinot ką? Mes visi sėdim aplink apvalų stalą. Padarykim spiritizmo seansą.

– Seansą? – ponia Kroft atrodė priblokšta. – Iš tiesų...

– Iš tiesų tai būtų nepaprastai įdomu. Juk Hastingsas turi mediumo gabumų. – (Kam jis mane kiša, pamaniau.) – Tai nepakartojama proga – gauti žinią iš ano pasaulio. Aš jaučiu, kad tam dabar palankios aplinkybės. O kaip tu manai, Hastingsai?

– Taip, – atsakiau ryžtingai, prisidėdamas prie jo vaidinimo.

– Gerai. Aš taip ir maniau. Greičiau, gesinam šviesas.

Jis tuoj pat atsikėlė ir išjungė šviesą. Viskas buvo padaryta vienu ypu, ir draugija nebūtų spėjusi prieštarauti. Net jei būtų norėjusi. Bet dabar visi, matyt, dar nė nebuvo atsikvošėję po testamento.

Kambary nebuvo visiškai tamsu, nes vakaras buvo šiltas, langai praviri ir užuolaidos praskleistos. Pasėdėjom valandėlę

tylėdami, ir aš jau pradėjau įžiūrėti neryškius baldų kontūrus. Sukau galvą, ką man reikės daryti, ir širdy keikiau Puaro, kam jis manęs iš anksto nepamokė.

Vis dėlto užsimerkiau ir ėmiau garsiai šnopuoti.

Netrukus Puaro atsistojo ir ant pirštų galų priėjo prie mano kėdės. Grįždamas į savo vietą, jis sušnibždėjo:

– Taip, jis jau transe. Tuoj viskas prasidės.

Kai sėdi laukdamas tamsoje, tave nenorom apima kažkokia baimė. Mano nervai buvo įtempti kaip styga. Taip pat, be abejo, jautėsi ir kiti. Bet aš turėjau šiokį tokį supratimą, kas bus, aš žinojau svarbiausią dalyką, o kiti – nieko.

Ir vis vien man širdis vos neiššoko, kai iš tyko ėmė vertis valgomojo durys. Jos visai negirgždėjo (matyt, buvo pateptos), ir įspūdis buvo išties siaubingas. Durys pamažėle atsivėrė; praėjo minutė, kita. Šalto oro gūsis ūžtelėjo į kambarį. Mano manymu, tai buvo skersvėjis pro atdarą langą, bet mums atrodė, jog padvelkė ledinė vėsa kaip visose knygose apie vaiduoklius, kurias esu skaitęs.

Ir pagaliau mes visi pamatėm! Tarpdury pasirodė balta neryški statula. Nikė Bakli!..

Ji artinosi pamažu ir be jokio garso – tarsi plaukte plaukė per orą ir atrodė tikrai nežemiška būtybė.

Tada supratau, kokią aktorę pasaulis prarado. Nikė visą laiką norėjo suvaidinti Endhauze. Ir dabar ji vaidino – aiškiai mačiau, su kokiu malonumu ji tai darė. Jos vaidyba buvo be priekaištų.

Ji plaukė į vidurį kambario, ir tyla sprogo.

Iš invalidų kėdės greta manęs pasigirdo slopus šauksmas.

Ponas Kroftas kažką sugargaliavo. Čelendžeris iš išgąsčio suvaitojo. Čarlis Vaizas, berods, atitraukė kėdę. Lazaras pasilenkė į priekį. Tik viena Frederika buvo tyli, nė nesukrutėjo.

Staiga kambarį perskrodė klyksmas, ir Elena pašoko nuo kėdės.

– Tai ji! – suriko. – Ji sugrįžo ir vaidenasi! Ne sava mirtimi numirę visada vaidenasi! Tai ji, ji!

Tuo momentu spragtelėjusi užsidegė elektra.

Puaro stovėjo prie jų ir kaip konferansjė šypsojosi. Nikė, baltai apsigaubusi, stovėjo vidury kambario.

Pirmoji prabilo Frederika. Ji nedrąsiai ištiesė ranką ir palietė savo draugę.

– Nike, – vos sušnibždėjo ji, – ar čia tikrai tu?

Nikė nusijuokė ir žengė artyn.

– Taip, – atsakė, – tikrai aš. Be galo jums dėkinga, ponia Kroft, kad šitiek gero padarėt mano tėvui. Tik bijau, kad dar nepasipelnysit iš mano testamento.

– O Dieve mano, – žiopčiojo ponia Kroft. – O Dieve mano! – Ji rangėsi kėdėj. – Išvežk mane iš čia, Bertai. Išvežk. Brangioji, tai buvo tik pokštas – pajuokavom, ir tiek, garbės žodis.

– Keistas pokštas, – atsakė Nikė.

Durys vėl atsidarė, ir tyliai įėjo žmogus, kad net nebuvo girdėti. Nustebau, pažinęs Džepą. Jis greit linktelėjo Puaro, tarsi atsakydamas į kažkokį klausimą, ir staiga nušvitusiu veidu žengė prie neramiai besiranganččios žmogystos invalidų kėdėje.

– O–lia–lia! – tarė jis. – Ką aš matau? Sena pažįstama!

Pati Milė Merton. Ir vėl, brangioji, senos išdaigos. – Nepaisydamas spiegiančios ir besimuistančios ponios Kroft, jis atsigręžė ir visiems paaiškino: – Gudresnės dokumentų klastotojos kaip Milė Merton niekur nerasi. Mes žinojom, kad sprukdami nuo policijos paskutinį kartą, jie pateko į avariją. Bet kas iš to? Net nugarkaulio sužeidimas jos neatšaldė. O, ji tikra menininkė.

– Ar testamentas suklastotas? – paklausė Vaizas.

– Be abejo, tai klastotė, – atsakė su panieka Nikė. – Nejau manai, kad aš parašiau tokį idiotišką testamentą? Ne, Endhauzą aš paskyriau tau, o visa kita Frederikai.

Kalbėdama ji priėjo ir atsistojo prie savo draugės, ir tą pačią akimirką *tai įvyko*...

Už lango plykstelėjo ugnis ir suzvimbė kulka. Po to šūvis trenkė dar kartą, ir su dejone kažkas lauke sugriuvo...

Frederika parpuolė, ir plona kraujo čiurkšlė nutekėjo jai per ranką...

20. J.

Visa tai atsitiko taip staiga, kad iš pradžių nieko nesusigaudėm.

Netrukus, garsiai surikęs, prie durų puolė Puaro, o jam iš paskos Čelendžeris.

Po valandėlės jie sugrįžo, nešdami suglebusį vyriškį. Kai jie atsargiai jį paguldė į didelį odinį krėslą ir pasimatė jo veidas, aš sušukau:

– Čia tas pats veidas, kurį mačiau lange!

Taip, aną vakarą į mus pro langą žiūrėjo šitas žmogus. Iškart atpažinau jį. Supratau, kad, pavadinęs jį nežmonišku, aš kiek perdėjau, kaip Puaro ir sakė.

Bet vis vien jo veidas buvo toks, kad aš turėjau pagrindo jį palaikyti nežmonišku. Tai buvo puolusio žmogaus veidas, žmogaus, pamynusio žmoniškumą.

Tai buvo ne veidas, o greičiau balta iškreipta bevalio kaukė – tarsi dvasia jau seniai būtų atsiskyrusi nuo kūno.

Per jo skruostą tekėjo kraujas.

Frederika pamažu paėjo į priekį ir stabtelėjo prie kėdės, nes jai kelią pastojo Puaro.

– Jūs sužeista, madam?

Ji papurtė galvą.

– Kulka tik nubrozdino man petį ir daugiau nieko.

Mandagiai jį pastūmėjusi, Frederika pasilenkė prie krėslo.

Žmogus pramerkė akis ir pamatė ją prie savęs.

– Šį kartą būčiau tave sutvarkęs, – tulžingai ir dusliai prakošė jis, bet staiga prakalbo lyg koks vaikas: – Ak, Frede, aš nenorėjau, aš nenorėjau. Tu su manim visą laiką dorai elgeisi...

– Nieko...

Ji atsiklaupė šalia.

– Aš nenorėjau...

Jo galva nusviro, sakinys taip ir liko nebaigtas.

Frederika pakėlė akis į Puaro.

– Taip, madam, jis jau miręs.

Ji iš lėto pakilo ir atsistojo, vis žiūrėdama į jį. Viena ranka tarsi iš gailesčio palietė jam kaktą. Tada atsidususi atsigręžė į mus.

– Tai mano buvęs vyras, – tarė ji tyliai.

– J, – sušnibždėjau aš.

Puaro išgirdo ir linktelėjo.

– Taip, tarė jis negarsiai, – aš visą tą laiką nujaučiau, kad dar yra J. Argi nesakiau nuo pat pradžių?

– Tai mano buvęs vyras, – vėl pakartojo Frederika. Šiuos žodžius ji pasakė neapsakomai išvargusio žmogaus balsu ir susmuko į kėdę, kurią jai atnešė Lazaras. – Dabar jau galiu jums viską papasakoti.

Tai buvo beviltiškai puolęs žmogus, narkomanas. Jis ir mane pripratino vartoti narkotikus. Palikusi jį, visą laiką

kovojau su šiuo įpročiu. Dabar pagaliau esu beveik išsigydžiusi. Nors man buvo sunku, o, nepakeliamai sunku. Niekas to nesupras.

Niekur nuo jo negalėjau pasislėpti. Jis visur mane rasdavo ir grasindamas reikalaudavo pinigų. Tiesiog šantažuodavo: jei jam neduosiu pinigų, jis nusišausiąs. Taip jis gąsdindavo iš pradžių, o paskui ėmė grasinti nušausiąs mane. Ir nieko nebūtų paisęs. Jis buvo paklaikęs, tikras beprotis.

Aš spėju, kad jis nušovė Magę Bakli, aišku, norėdamas ne ją nušauti. Turbūt manim palaikė. Tikriausiai man derėjo seniai tai pasakyti. Bet aš nebuvau visiškai tikra. O kai prasidėjo tie visi Nikės nelaimingi atsitikimai, aš ėmiau abejoti, ar tai jo darbas. Gal kieno nors kito.

O vieną dieną pamačiau jo ranka prirašytą popiergalį ant mesje Puaro stalo. Man rašyto laiško skiautę. Tada supratau, kad mesje Puaro jau aptiko jo pėdsakus. Ir nuo tol ėmiau laukti...

Tik man galva neišneša dėl tų saldainių. Jis neturėjo dėl ko nuodyti Nikės. Čia aš niekaip negaliu rasti jokio ryšio. Niekaip.

Ji užsidengė rankomis veidą, o paskui, pakėlusi akis, keistu gailiu balsu užbaigė:

– Štai ir viskas.

21. Veikėjas K.

Prie jos greit priėjo Lazaras.

– Brangioji, – tarė jis, – brangioji.

Puaro, nuėjęs prie bufeto, pripylė jai taurę vyno ir atnešęs palaukė, kol ji išgėrė.

Atiduodama jam stiklinę, ji nusišypsojo ir pasakė:

– Jau man geriau. O ką, ką mes dabar darysim?

Ji žvilgtelėjo į Džepą, bet inspektorius papurtė galvą.

– Man atostogos, ponia Rais. Tik senam draugui padariau paslaugą. Šis reikalas Seint Lu policijos rankose.

Ji pakėlė akis į Puaro:

– O policija mesje Puaro rankose?

– O, *quelle idée*, madam! Aš tik menkas patarėjas.

– Mesje Puaro, – paklausė Nikė, – ar negalėtume šią bylą visai numarinti?

– Toks jūsų noras, madmuazele?

– Taip. Juk pagaliau šioje istorijoje svarbiausias asmuo esu aš. O dabar į mane daugiau niekas nebesikėsins.

– Teisybę sakot. Į jus dabar niekas daugiau nesikėsins.

– Jūs galvojat apie Magę. Bet mesje Puaro, Magės jau neprikelsi iš numirusių. O šią istoriją išgarsindami, tik daug

kančios ir nusivylimų suteiksime Frederikai, nors ji to tikrai nenusipelnė.

– Sakot, kad nenusipelnė?

– Kas čia per klausimas! Jums jau pačioj pradžioj sakiau, kad jos vyras galvijas. Pats pamatėt, koks jis. Bet jo nebėra gyvo. Tuo ir pasitenkinsime. Tegul policija ieško, kas nušovė Magę. Paieškos, paieškos, bet nieko neras.

– Vadinasi, madmuazele, jūs taip siūlote? Viską užgniaužti?

– Taip, aš prašau jūsų, brangusis mesje Puaro. Labai prašau.

Puaro iš lėto pervedė visus žvilgsniu.

– O kokia jūsų nuomonė?

Kiekvienas iš eilės pasisakė.

– Aš sutinku, – pasakiau, kai Puaro pažvelgė į mane.

– Ir aš, – sutiko Lazaras.

– Geriau nieko nesugalvosi, – tarė Čelendžeris.

– Pamirškime viską, kas šįvakar čia įvyko, – toks buvo kategoriškas Kroftų pasisakymas.

– Ką jūs kita sakysit! – įsiterpė Džepas.

– Nebūkit man tokia negailestinga, – Krofto žmona suinkštė Nikei, kuri su panieka pasižiūrėjo, bet nieko nepasakė.

– Jūs, Elena?

– Mes su Viljamu patylėsim. Tyla gera byla.

– O jūs, mesje Vaizai?

– Tokių įvykių neužgniauši, – pasakė Čarlis Vaizas. – Apie šiuos dalykus reikia pranešti atitinkamai įstaigai.

– Čarli! – suriko Nikė.

– Atleisk, mieloji, – aš žiūriu iš juridinės pusės.

Puaro netikėtai nusikvatojo.

– Vadinasi, jūs vienas prieš septynis. Gerasis Džepas lieka neutralus.

– Man atostogos, – atsakė Džepas šyptelėjęs. – Manęs neskaitykit.

– Septyni prieš vieną. Vienintelis mesje Vaizas nepasiduoda – jis gina tvarką ir įstatymą. Mesje Vaizai, jūs esat nepalenkiamo būdo.

Vaizas gūžtelėjo pečiais:

– Padėtis visiškai aiški ir kito kelio nėra.

– Taip, jūs garbingas žmogus. *Eh bien*, aš irgi prisidėsiu prie mažumos. Aš taip pat stoju už teisybę.

– Mesje Puaro! – sušuko Nikė.

– Madmuazele, jūs mane pati įtraukėte į šią bylą. Aš jos ėmiausi jūsų pageidavimu. Tai dabar manęs nebenutildysit.

Jis grasindamas pakėlė pirštą – aš žinojau, ką tai reiškia.

– Visi sėskitės, ir aš jums atskleisiu tiesą.

Jo paliepimu nutilę, mes nuolankiai susėdom ir atgręžėm į jį susikaupusius veidus.

– *Ecoutez!* Štai aš turiu sąrašą žmonių, vienaip ar kitaip susijusių su šiuo nusikaltimu. Aš juos visus paženklinau abėcėlės raidėmis, baigiant J. J raide buvo pažymėtas nežinomasis, prisidėjęs prie nusikaltimo per kokį nors mums žinomą asmenį. Iki šio vakaro aš nežinojau, kas jis toks, bet buvau tikras, kad yra. Šio vakaro įvykiai patvirtino mano nuomonę.

O vakar aš netikėtai supratau padaręs stambią klaidą.

Buvau praleidęs vieną veikėją. Ir prie šio sąrašo dar pridėjau vieną raidę – raidę K.

– Dar vienas nepažįstamasis? – šyptelėjo Vaizas.

– Ne visai taip. Nepažįstamąjį aš paženklinau raide J. Kitas nežinomasis, pažymėtas raide K, turi kitokią reikšmę. Ji pažymi asmenį, kuris turėjo būti įtrauktas į sąrašą, bet per neapsižiūrėjimą liko neįtrauktas.

Jis pasilenkė prie Frederikos.

– Nesikrimskit, madam. Jūsų vyras nekaltas dėl žmogžudystės. Madmuazelę Magę nušovė K.

Ponia Rais išpūtė akis.

– O kas yra tas K?

Puaro linktelėjo Džepui. Tas žengė į priekį ir prakalbo tokiu balsu, kokiu turbūt duodavo parodymus teisme.

– Vykdydamas paliepimą, anksti iš ryto aš stojau į postą, kur mane slapta nuvedė Puaro. Aš pasislėpiau už užuolaidos svetainėje. Kai visi susirinko šiame kambaryje, jauna mergina įėjo į svetainę ir įjungė šviesą. Priėjusi prie židinio, ji atidarė sienoje nedidelę angą, kuri atsiveria, paspaudus spyruoklę. Iš ten išėmė revolverį ir, laikydama rankoje, išėjo iš kambario. Pasitraukęs iš savo vietos, per durų plyšį žiūrėjau, kas bus toliau. Visų svečių paltai ir apsiaustai buvo palikti vestibiulyje. Jaunoji ledi rūpestingai nuvalė revolverį nosinaite ir įkišo į pilko apsiausto kišenę, į ponios Rais apsiausto.

– Tai melas, – suriko Nikė. – Čia nėra nė žodžio teisybės!

Puaro parodė į ją ranka ir tarė:

– *Voilà.* Štai veikėjas K. Magę Bakli nušovė jos pusseserė madmuazelė Nikė.

– Gal jūs iš proto išsikraustėt? Kam ją būčiau nušovusi?

– Tam, kad paveldėtum pinigus, paskirtus jai Maiklo Setono testamentu. Ji taip pat Magdala Bakli, ir Maiklas Setonas buvo susižiedavęs su ja, o ne su jumis.

– Jūs, jūs...

Ji stovėjo visa tirtėdama, negalėdama pratarti nė žodžio. Puaro atsisuko į Džepą.

– Paskambinot policijai?

– Taip. Jie jau laukia salėje. Ir orderį areštui turi.

– Jūs visi proto netekot! – su panieka suriko Nikė. Ji greit pribėgo prie Frederikos: – Frede, duok man atminimui savo rankinį laikroduką, būk gera.

Frederika pamažu atsegė laikrodį su brangakmeniais ir padavė Nikei.

– Ačiū. O dabar laikas užbaigti tą absurdišką komediją.

– Šią komediją, kurią jūs sumanėt ir pastatėt Endhauze. Taigi. Tik jums nevertėjo skirti pagrindinio vaidmens Erkiuliui Puaro. Čia, madmuazele, jūsų klaida, didžioji jūsų klaida.

22. Pabaiga

– Norit, kad paaiškinčiau?

Puaro mus nužvelgė su gerai man pažįstama patenkinta šypsena ir apsimestu kuklumu.

Mūsų liko mažiau, kai perėjom į svetainę. Tarnai mandagiai pasišalino, o Kroftams buvo liepta eiti kartu su policininkais. Pasiliko tik Frederika, Lazaras, Čelendžeris, Vaizas ir aš.

– *Eh bien,* prisipažįstu, – tarė Puaro, – kad buvau apgautas, apgautas kaip paskutinis mulkis. Mažoji Nikė vedžiojo mane už nosies, anot jūsų patarlės. O madam, kai jūs sakėt, kad jūsų draugė gudri melagė – tai buvo šventa teisybė. Šventa teisybė!

– Nikė visą laiką meluodavo, – santūriai tarė Frederika. – Todėl aš ir netikėjau tais jos išsigelbėjimais iš mirties žabangų.

– O aš... tikras mažvaikis, tikėjau.

– Ar visa tai buvo išgalvota? – pasiteiravau. – Prisipažįstu, aš visiškai nieko nebesusigaudau.

– Visi „nelaimingi atsitikimai“ buvo prasimanyti – ir labai gudriai, kad susidarytų tikras įspūdis.

– Koks įspūdis?

– Kad madmuazelės Nikės gyvybė pavojuje. Bet aš pradėsiu nuo pat pradžių. Papasakosiu visą istoriją nuosekliai,

kaip ji susiklostė, o ne taip, kaip aš ją surankiojau iš visų pašalių.

Iš pradžios pasirodo Nikė Bakli, jauna ir graži, neskrupulinga, tik aistringai ir fanatiškai prisirišusi prie savo namų.

Čarlis Vaizas linktelėjo.

– Aš jums sakiau.

– Sakėt tiesą. Madmuazelė Nikė myli Endhauzą. Bet ji neturi pinigų, o namas užstatytas. Jai baisiai reikia pinigų, bet nėra iš kur gauti. Le Tuke ji susipažįsta su jaunuoju Setonu ir sužavi jį. Labai galimas daiktas, ji žino, kad jis yra dėdės turto pavedėtojas, o tas turtas —milijonai. Ir štai ji mano, kad jos žvaigždė patekėjo. Bet jo susižavėjimas paviršutiniškas. Ji šiaip jam patinka, tik tiek. Jie susitinka Skarbore, jis vežasi ją paskraidyti, ir... katastrofa. Jis sutinka Magę ir įsimyli iš pirmo žvilgsnio.

Madmuazelė Nikė priblokšta. Ją nurungė pusseserė Magė, kurios ji net nelaiko gražia. O Setonui Magė „ne tokia kaip visos". Vienintelė mergina pasaulyje. Jie slapta susižieduoja. Apie tai žino tik vienas žmogus – madmuazelė Nikė. Vargšė Magė džiaugiasi, turėdama nors vieną artimą, su kuriuo gali apie viską pasišnekėti. Be abejo, ji skaito pusseserei savo sužadėtinio laiškų ištraukas. Štai šitaip madmuazelė Nikė išgirsta ir apie testamentą. Tuo metu šią žinią praleidžia pro ausis, bet ji įstringa pasąmonėje.

Tada netikėtai miršta seras Metjus Setonas, ir pasklinda gandas apie Maiklo Setono dingimą. Merginos galvoj gimsta akiplėšiškas planas. Setonas nežino, kad tikras Nikės vardas yra taipogi Magdala. Jis pažįsta ją tik kaip Nikę. Jo testamentas parašytas, nepaisant jokių formalumų, paminėtas tik

paveldėtojos vardas. Bet visuomenės akyse Nikė yra Setono draugė, ir šis vardas siejamas tik su ja. Jei ji pradėtų tvirtinti susižiedavusi su juo, niekas nė nesistebėtų. Tik reikia Magę nušalinti nuo kelio.

Laiko nedaug. Ji susitaria su Mage, kad toji atvažiuos ir pabus keletą dienų. Tada Nikę ima persekioti nelaimės. Įpjaunama paveikslo virvė. Sugadinami mašinos stabdžiai. Nuo uolos ant jos nurieda akmuo – galėjo jis ir iš tikro nuriedėti, tik ji pridūrė, kad stovėjusi apačioj.

Bet štai laikraštyje ji užtinka mano pavardę (sakiau tau, Hastingsai, kad visi pažįsta Erkiulį Puaro) ir per savo įžūlumą mane padaro savo bendrininku. Kulka, neva peršovusi jai skrybėlaitę, nukrinta man prie kojų. O! Linksma komedija. O aš ir apsigavau. Patikėjau, kad jos tyko pavojai! *Bon!* Į jos pusę stoja vertingas liudininkas. Lyg pagal jos užsakymą aš paprašiau, kad atsikviestų kokią draugę. Ji nepraleidžia progos ir telegrafuoja Magei atvažiuoti viena diena anksčiau.

Iš tiesų nusikaltimui padaryti nebelieka jokių kliūčių. Palikusi mus prie vaišių stalo ir per radiją išgirdusi, kad Setonas tikrai žuvo, ima veikti. Ji turi daug laiko; paėmusi Setono laiškus Magei, peržiūri ir atrenka kelis, tinkančius jos tikslui. Juos nuneša į savo kambarį, o paskui, pažiūrėjusios fejerverko, jos grįžta į namus ir Nikė duoda Magei užsimesti savo skraistę. Po to išsėlinusi iš paskos, ją nušauna. Greit grįžta namo ir slėptuvėje už panelio, kurio, jos manymu, niekas nežino, paslepia revolverį. Greit užlipa laiptais ir laukia, kol sode pasigirs balsai. Kada lavonas jau atrastas, ji išeina į sceną.

Nubėgusi laiptais, išlekia pro duris.

Kaip puikiai ji atliko savo vaidmenį. Genialiai! O, ji čia iš

tiesų vaidino rimtą dramą. Kambarinė Elena pareiškė, kad čia negeri namai. Aš linkęs su ja sutikti. Šie namai turėjo įtakos madmuazelei Nikei.

– O tie užnuodyti saldainiai? – tarė Frederika. – Aš iki šiol dar nesuprantu.

– Tai irgi to paties sumanymo dalis. Matot, ir po Magės mirties kėsinamasi į Nikės gyvybę, – vadinasi, aišku, kad Magė žuvo per klaidą. Palaukusi, kiek, jos manymu, derėjo, ji skambina poniai Rais ir prašo atnešti šokoladinių saldainių dėžę.

– Tai ten vis dėlto buvo jos balsas?

– O taip! Dažniausiai paprasčiausias aiškinimas būna teisingiausias. *N'est-ce pas?* Ji nutaiso kiek kitokį balsą, ir tiek. Kad paklausta negalėtumėt tikrai atsakyti. O gavus dėžę – irgi nesudėtinga. Į tris saldainius įdeda kokaino, kurio turėjo gudriai pasislėpusi, vieną saldainį suvalgo ir sunegaluoja. Ji puikiai žino, kiek galima kokaino suvalgyti ir kokius jo veikimo požymius pabrėžti.

O čia dar vizitinė kortelė, mano vizitinė kortelė! Ak! *Sapristi**, akiplėšiškumo jai netrūko! Tai tikrai buvo mano kortelė, kurią įdėjau, siųsdamas jai gėlių. Kaip paprasta! Bet atspėk, kad geras.

Puaro nutilo, ir Frederika vėl paklausė:

– O kam ji įdėjo revolverį į mano apsiaustą?

– Taip ir maniau, kad jūs paklausite, madam. Tam turėjo ateiti laikas. Pasakykit, ar jums niekad nedingtelėjo, kad madmuazelė Nikė jūsų nemėgsta? Ar nepajutot, kad ji gali imti jūsų neapkęsti?

---

* Po velnių (*pranc.*).

– Sunku pasakyti, – tarė iš lėto Frederika. – Mūsų santykiai nebuvo nuoširdūs. Bet kadaise aš jai patikau.

– Mesje Lazarai, pasakykit be jokio apsimesto drovumo – tam dabar ne metas, – ar tarp jūsų ir Nikės kas nors buvo?

– Ne, – Lazaras papurtė galvą. – Vienu metu buvau ja susižavėjęs, bet paskui, pats nežinau kodėl, atšalau.

– Aha! – Puaro išmintingai palingavo galvą. – Tai jos tragedija: žmonės ja susižavi, bet paskui atšąla. Ir jūs, užuot stipriau prie jos prisirišęs, įsimylėjot jos draugę. Nikė ėmė nekęsti madam, nes ši dabar įsigijo turtingą draugą. Aną žiemą, kai rašė testamentą, ji dar mylėjo ponią Rais. O paskui viskas pasikeitė.

Nikė nepamiršo testamento, bet kad Kroftas jį sulaikė ir jis nepasiekė adresato, ji nežinojo. Taigi madam – bent taip manys žmonės – turi laukti jos mirties. Ir štai ji skambina, prašydama atsiųsti saldainių. Šįvakar pagal testamentą madam būtų buvusi paskelbta Nikės turto paveldėtoja, o jos kišenėje būtų rastas revolveris – tas pats revolveris, su kuriuo nušauta Magė Bakli. Jei pati madam būtų aptikusi revolverį, tai būtų irgi sukėlusi įtarimą, bandydama juo atsikratyti.

– Ji turbūt manęs labai nekentė, – tyliai tarė Frederika.

– Taip, madam. Jūs esat ne tokia, kaip ji – žmonėms, pamilusiems jus, meilė nepraeina.

– Gal aš esu kietakaktis, – tarė Čelendžeris, – bet nelabai susigaudau, kaip ten buvo su tuo testamentu.

– Dar ne? Tai kita linija, visai nesudėtinga. Kroftai slapstosi čia, o madmuazelei reikia operuotis. Ji dar neturi testamento. Kroftams gera proga. Jie įkalba parašyti testamentą ir pasiųsti paštu. Tada jei kas atsitiktų madmuazelei

– jei ji mirtų – jie meistriškai padirbtų kitą testamentą, pagal kurį visi pinigai atitektų poniai Kroft. Pretekstas Australija ir Filipas Baklis, kurį jie girdėjo kažkada buvus šioje šalyje.

Tik madmuazelei apendicito operacija praėjo sėkmingai, ir suklastotas testamentas niekam nereikalingas. Bent kol kas. Tačiau prasideda pasikėsinimai į jos gyvybę. Kroftams vėl įsidega viltis. Galiausiai aš paskelbiu apie jos mirtį. Šitokios progos nebegalima praleisti. Suklastotas testamentas iškart nusiunčiamas mesje Vaizui. Beje, jie manė madmuazelę esant daug turtingesnę, nes nežinojo, kad namas užstatytas.

– O man labai įdomu, mesje Puaro, – prašneko Lazaras, – kaip jūs visa tai sužinojot. Kada jums ėmė kilti įtarimas?

– A, man stačiai gėda. Aš taip negreit susiprotėjau, taip negreit. Tiesa, kai kurie klausimai man nedavė ramybės. Kai kas atrodė įtartina. Tarkime, neatitikimai tarp to, ką sakė madmuazelė Nikė ir ką pasakojo kiti žmonės. Visa bėda, kad aš tikėjau Nike.

Ir vieną kartą aš praregėjau. Madmuazelė Nikė padarė klaidą – iš to didelio gudrumo. Kai paraginau, kad pasikviestų draugę, ji pasižadėjo tai padaryti, o nutylėjo, kad madmuazelę Magę jau buvo išsikvietusi. Taip jai atrodė būsią ramiau, ir ji smarkiai prašovė.

Mat, tuoj pat atvažiavusi, Magė Bakli išsiuntė tėvams laišką, ir vienas nekaltas sakinys sukėlė man įtarimą. „Nesuprantu, kam ji man atsiuntė telegramą. Nieko nebūtų atsitikę, jei būčiau atvažiavusi ir antradienį“. Kam ji užsiminė apie antradienį? Matyt, antradienį ji ir šiaip ketino atvažiuoti. Vadinasi, madmuazelė Nikė sumelavo arba, geriausiu atveju, nutylėjo.

Ir pirmą kartą aš į ją pasižiūrėjau kitokiom akim. Ėmiau kritiškai vertinti jos žodžius. Užuot aklai ja patikėjęs, pats sau tariau: „O jeigu ne taip?“ Prisiminiau, kad ji kitaip pasakodavo apie tuos pačius dalykus nei kiti. O gal visus tuos kartus ne kiti, o Nikė melavo?

Pamaniau, kad reikia į viską pažiūrėti paprasčiau. Kas gi iš tikrųjų nutiko?

Pamačiau, kad vienintelis tikras įvykis yra tik Magdalos Bakli nužudymas. O kas galėjo trokšti jos mirties?

Ir man tada atėjo į galvą visai kas kita – kelios paikos, ką tik pasakytos Hastingso pastabos, kad Margaretos vardą galima įvairiai sutrumpinti: Magė, Margo ir t.t. Ir man dingtelėjo: „Įdomu, koks pilnas madmuazelės Magės vardas?“

Tada *tout d'un coup** man pasidarė aišku. O jei jos vardas Magdala? Madmuazelė Nikė buvo sakiusi, kad jų giminėj tai dažnas vardas. O jei yra dvi Magdalos Bakli?..

Mintimis perbėgau skaitytus Maiklo Setono laiškus. Nieko negalimo. Laiške minimas Skarboras, bet Magė, kaip sakė jos motina, ten buvo su Nike.

Tuo būdu paaiškėjo dar vienas dalykas, nedavęs man ramybės – kodėl tiek nedaug laiškų? Jei mergina laiko meilės laiškus, tai laiko visus. O kodėl čia tik keli? Ar jie kuo ypatingesni?

Prisiminiau, kad šiuose laiškuose niekur nepaminėtas vardas. Jie visi pradedami skirtingai, kokiu nors meiliu žodžiu. Nė viename nėra Nikės vardo. Ir dar vienas dalykas, kurį turėjau anksčiau pastebėti, nes baisiai aiškus.

---

* Iškart (*pranc.*).

– Koks?

– Štai koks. Madmuazelei Nikei apendicitas buvo išoperuotas pereitų metų vasario 27 dieną. O Maiklo Setono laiške, rašytame antrą kovo, nėra jokio nerimo dėl jos sveikatos ar ko nors kito. Tai turėjo mane paakinti, kad laiškai rašyti visai kitam asmeniui.

Vėl peržiūrėjau savo sudarytą sąrašą. Atsakiau į tuos klausimus nauju požiūriu.

Beveik visi atsakymai pasidarė paprasti ir aiškūs. Netgi atsakiau į klausimą, kurį sau buvau anksčiau uždavęs: kodėl madmuazelė Nikė nusipirko juodą suknelę? Tam, kad būtų taip apsirengusi, kaip ir jos pusseserė, o raudona skraistė tik dar viena detalė. Ir tik šitas aiškinimas teisingas, o ne kitas. Mergina nesipirks gedulingos suknelės, dar nežinodama, ar jos mylimasis miręs. Taip nebūna – tai netikroviška.

Aš savo ruožtu sugalvojau nedidelį vaidinimą, ir atsitiko tai, ko tikėjausi. Nikė Bakli labai karštai neigė slapto panelio buvimą. Tvirtino nesant tokio daikto. Bet jei yra – nesuprantu, kam Elena būtų išsigalvojusi, – tai Nikė tikrai turi žinoti. Ko ji taip neigia? Gal ten įdėjo revolverį, slapta ketindama kam nors jį primesti ir sukelti įtarimą?

Aš jai tyčia leidau susidaryti nuomonę, kad visi įtarimai krinta ant madam. Juk toks buvo ir jos sumanymas. Kaip numačiau, ji neatsispyrė pagundai pakišti galutinį nenuginčijamą įrodymą. Be to, šitaip ir pačiai ramiau, nes Elena, ko gero, gali atrasti tą slaptą panelį ir ten padėtą revolverį.

Mes visi ramiai sėdim valgomajame, o Nikė svetainėje laukia išėjimo į sceną. Ji mano, jog atėjo tinkamiausia valanda

išimti revolverį iš slaptos vietos ir įdėti į madam kišenę. Bet šį sykį jai pagaliau nepasisekė.

Frederika net suvirpėjo.

– Vis vien nesigailiu, kad atidaviau jai savo laikrodį.

– Teisingai, madam.

Ji žvilgtelėjo į Puaro.

– Ir tai jūs žinot?

– O kaip Elena? – pertraukiau juos. – Ar ji ką žinojo, ar tik nujautė?

– Ne. Aš jos klausiau. Sakė nėjusi iš namų tik todėl, kad, jos žodžiais tariant, buvo kažkas neaišku. Matyt, Nikė pernelyg primygtinai spyrė ją eiti pasižiūrėti fejerverko. Ji sakė, jos širdis jautė, kad kažkas bus, tik manė, jog tai atsitiks madam Frederikai. Elena žinojusi Nikės būdą, ji visą laiką tokia keistuolė.

– Taip, – sušnibždėjo Frederika. – Tokios nuomonės ir pasilikim, kad ji keistuolė. Keista mergaitė, nemokėjusi gyventi... Bent aš...

Puaro paėmė jos ranką ir pakėlęs švelniai pabučiavo. Čarlis Vaizas nesmagiai sukrutėjo.

– Čia bus nemaloni istorija, – tarė jis tyliai. – Man gal derėtų paieškot jai gynėjo.

– Manau, nebereikės, – švelniai atsakė Puaro. – Jei tik mano prielaidos teisingos.

Jis netikėtai atsigręžė į Čelendžerį.

– Juk jūs ten slepiat narkotikus, tiesa? Tuose rankiniuose laikrodžiuose?

– Aš... aš... – sumišęs pralemeno jūrininkas.

– Apsimesdamas paprastu ir geru vaikinu, jūs manęs

neapgausit. Hastingsą apgavote, bet ne mane. Juk labai pelninga prekiauti narkotikais, ar ne, – ir jums, ir dėdei iš Harli-strito?

– Mesje Puaro!

Čelendžeris pakilo.

Mano draugas ramiai pažvelgė į jį.

– Jūs esat tas parankinis „draugelis". Ginkitės, jei patinka. Tik aš jums patarčiau dingti, jei nenorit patekti policijai į rankas.

Ir aš baisiai nustebau, nes Čelendžeris taip ir padarė. Dingo iš kambario lyg žaibas. Išsižiojęs žvilgtelėjau jam pavymui.

Puaro nusijuokė.

– Aš tau sakiau, *mon ami*. Tavo nuojauta visada klaidinga. *C'est épatant!**

– Tai kokaino buvo rankiniame laikrodyje?.. – pradėjau aš.

– Taip, taip. Todėl madmuazelei Nikei buvo labai patogu nusinešti jo į ligoninę. O kadangi visą ten buvusį sudėjo į saldainius, tai dabar paprašė madam laikrodžio, kuris dar pilnas.

– Manot, kad be jo Nikė jau nebetveria?

– Ne, ne, madmuazelė Nikė ne kokainistė. Kartais gal išdykaudama pabando. Tik šįvakar jai prireikė kokaino kitam tikslui. Šįvakar ji išgers visą normą.

– Nejau?.. – išsižiojau aš.

– Tai vienintelė jos išeitis. Vis geriau nei kartuvių kilpa. Bet ššš... nešnekėkim taip, mesje Vaizui girdint. Jis atstovauja

---

* Net stebėtina! (*pranc.*).

įstatymui ir tvarkai. Oficialiai aš nieko nežinau. Tik spėlioju, kas galėtų būti rankiniame laikrodėlyje, ir tiek.

– Jūsų spėliojimai visada teisingi, mesje Puaro, – pasakė Frederika.

– Man jau laikas eiti, – tarė mesje Vaizas, demonstratyviai parodydamas mums nepritariąs.

Puaro pervedė žvilgsnį nuo Frederikos į Lazarą.

– Tai žadat susituokti?

– Ir kuo skubiausiai.

– Mesje Puaro, – prašneko Frederika, – aš nesu tokia nepataisoma kokainistė, kaip jūs manot. Aš savo dozę nepaprastai sumažinau. O dabar, kai mano laimė ranka pasiekiama, manau, kad rankinių laikrodėlių visai nebeprireiks.

– Madam, aš tikiu, kad jūs rasit savo laimę, – pasakė švelniu balsu Puaro. – Jūs tiek prisikentėjot, bet likot geros širdies.

– Aš rūpinsiuos ja, – tarė Lazaras. – Dabar mano reikalai prasti, bet, manau, išbrisiu. O net jei nepasiseks, Frederika su manim nebijos vargo.

Ji linktelėjo šypsodamasi.

– Jau vėlu, – tarė Puaro, žvilgtelėjęs į laikrodį.

Visi pakilom.

– Šiame keistame name praleidom keistą vakarą, – dar pridūrė Puaro. – Elena sakė teisybę, kad čia blogi namai...

Jis pasižiūrėjo į senojo sero Niko portretą. Ir nei iš šio, nei iš to sugriebęs Lazarą už rankos pasivėdėjo į šalį.

– Atleiskit, bet dar vienas klausimas man neaiškus. Sakykit, kodėl jūs siūlėte penkiasdešimt svarų už šį paveikslą?

Man būtų labai malonu žinoti, suprantat, tada nebeliktų klausimų.

Lazaras kiek pažiūrėjo į jį be jokios išraiškos. Paskui nusišypsojo.

– Mesje Puaro, žinokit, aš prekybininkas.

– Taip.

–Šis portretas vertas dvidešimt svarų, ir nė penso daugiau. Žinojau, kad pasiūlius penkiasdešimt, Nikė pamanytų kainuojant jį dar daugiau ir nueitų kur pasitikrinti, o ten išgirstų, kad paveikslas vertas perpus mažiau. Ir kai kitą kartą pasiūlyčiau kiek nors už paveikslą, ji nebėgtų teirautis.

– O kas iš to?

– Paveikslas ant galinės sienos yra vertas mažiausiai penkių tūkstančių svarų sterlingų, – šaltai atsakė Lazaras.

– Aha. – Puaro giliai atsikvėpė ir pasakė laimingas: – Daugiau neaiškumų nebėra.

AGATA KRISTI

Agata Kristi (Agatha Christie) pasaulyje išgarsėjo kaip Nusikaltimų karalienė. Jos knygos parduotos daugiau nei milijardo egzempliorių tiražu anglų kalba ir dar milijardo egzempliorių tiražu kitomis keturiasdešimt keturiomis kalbomis. Ji plačiausiai leidžiama visų laikų rašytoja, ją lenkia tik Biblija ir Šekspyras. Ji yra 79 kriminalinių romanų ir trumpų apsakymų rinkinių, 19 pjesių ir 6 romanų, pasirašytų Marijos Vestmekot (Mary Westmecott) vardu, autorė.

Agata Kristi gimė Torkvėjuje. Jos pirmasis romanas „Paslaptinga afera Stailse" buvo parašytas baigiantis Pirmajam pasauliniam karui, kurio metu ji tarnavo medicinos sesele. Tada ji ir sukūrė Erkiulį Puaro, mažąjį belgų seklį, kuriam buvo lemta tapti po Šerloko Holmso populiariausiu kriminalinių romanų sekliu. Romanas buvo išleistas tik 1920 m. „Bodley Head" leidykloje.

Nuo 1920 iki 1926 m. Agata Kristi kasmet išleisdavo po vieną knygą. 1926 m. ji parašė savo šedevrą „Rodžerio Ekroido nužudymas". Tai buvo pirmoji jos knyga, išleista „Harper Collins" leidykloje. Taip prasidėjo autorės ir šios leidyklos bendradarbiavimas, kuris tęsėsi ištisus penkiasdešimt metų. Ši leidykla išleido per septyniasdešimt Agatos Kristi knygų. „Rodžerio Ekroido nužudymas" tapo pirmąja inscenizuota Agatos Kristi knyga. „Alibi" pavadinimu ji ilgai buvo rodoma Vest Endo scenoje. „Pelėkautai", įžymiausia jos pjesė, yra ilgiausiai vaidinama pjesė teatro istorijoje.

1971 m. Agata Kristi apdovanota Britų imperijos ordinu. Paskutinės jos knygos buvo: „Užuolaida: paskutinė Puaro byla" (1975 m.) ir „Miegantis žudikas", su apgaulingai silpna ponia Marpl (1976 m.). Abi knygos tapo bestseleriais. Agata Kristi taip pat parašė keturis nebeletristinius darbus, tarp jų – autobiografiją ir žavingąją „Ateik, pasakyk man, kaip tu gyveni", šlovinančią ekspedicijas, kuriose ji daug kartų dalyvavo su savo vyru archeologu seru Maksu Melovanu.

TOS PAČIOS AUTORĖS

ABC žudikai
Bertramo viešbutyje
Blogis po saule
Didysis ketvertas
Drambliai gali prisiminti
Dilema Polensos kurorte
Drevė
Erkiulio darbai
Erkiulio Puaro Kalėdos
Helouvyno vakarėlis
Hikori Dikori Dok
Ir tada ten nieko nebuvo
Įdūrimas į mano nykštį
Jie atvyko į Bagdadą
Jie daro tai su veidrodžiais
Judantis pirštas
Kalėdų pudingas
Kaminų paslaptis
Karibų paslaptis
Katinas tarp balandžių
Kelionė į Frankfurtą
4.50 iš Pedingtono
Kibirkščiuojantis cianidas
Kodėl jie nepaklausė Evans
Kortos ant stalo
Kreivasis namas
Kvailas liudininkas
Laikrodžiai
Lavonas bibliotekoje
Likimo vartai
Link nulio
Listerdeilo paslaptis
Miegantis žudikas
Miršta lordas Edžveras
Mirties šuo
Mirtis debesyse
Mirtis ant Nilo
N ar M?
Nekaltojo kankinimas
Nemezidė
Nesibaigianti naktis
Nežinomas tikslas
Numirėlio pokštas
Nusikaltimo bendrininkai
Nužudymų grandis
Palšas žirgas
Paskelbta žmogžudystė
Paskui ateina mirtis
Paskutinės ponios Marpl bylos
Paslaptinga afera Stailse
Paslaptingasis misteris Kvinas
Pavojus End Hause
Penki maži paršiukai
Perskilęs veidrodis
Pilna kišenė rugių
Pirmosios Puaro bylos
Po laidotuvių
Ponios Maginti mirtis
Potvynio nunešti
Rodžerio Ekroido nužudymas
Sitafordo paslaptis
Slaptas priešininkas
Susitikimas su mirtimi
Tamsusis kiparisas
Tiria Parkeris Painas
Tiria Puaro
Trečioji mergina
Trijų veiksmų tragedija
Trylika uždavinių
Užuolaidos: paskutinė Puaro byla
Viens, du, užsek man batus
Vyras rudu kostiumu
Žydrojo traukinio paslaptis
Žmogžudystė klebonijoje
Žmogžudystė Mesopotamijoje
Žmogžudystė Miūjyje
Žmogžudystė Rytų ekspresе
Žudyti lengva

Mary Westmacott slapyvardžiu
Dukters duktė
Nebuvęs pavasarį
Našta
Milžino duona
Rožė ir medis
Nebaigtas portretas

Agatha Christie Mallowan
Ateik, pasakyk man, kaip tu gyveni
Žvaigždė virš Betliejaus

Autobiografija
Agata Kristi: autobiografija

Agata Kristi
PAVOJUS ENDHAUZE
Romanas

Redagavo Auksė MARDOSAITĖ
Dailininkė Daiva STAŠKEVIČIENĖ
Maketavo Danielius SAMULEVIČ

2000. Užs. Nr. 1091 Leidėjas "Sirokas"
Spausdino UAB "Ergos spaustuvė"
P. Vileišio g. 18, 2055 Vilnius

PAVOJUS ENDHAUZE

Pirmas nutikimas:
sunkus paveikslas nukrinta ant panelės Bakli lovos.

Antras nutikimas:
akmenuotu taku pro ją nudarda uoliena.

Trečias nutikimas:
ant stataus kalno sugenda automobilio stabdžiai.

Ketvirtas nutikimas:
vos per kelis centimetrus nuo jos galvos pralekia kulka.

Galiausiai nežinomas užpuolikas padaro
lemtingą klaidą: įvykio vietoje buvo
Erkiulis Puaro, liudininkas...

